

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547

การประมัตถ์ มุละธีวะ (2547) ปัจจยัที่สงผลตอความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาตอในระดับ
อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจยัที่สงผลตอความเครียดในการเตรียมตัว
สอบเข้าศึกษาตอในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัย
คอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปัจจยัที่ศึกษามี 3 ปัจจยัดังนี้ ปัจจยัด้านส่วนตัว
ได้แก่อายุ แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจยั
ด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสบิดามารดา สัมพันธ
ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของ ผู้ปกครอง ปัจจยัด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัย
คอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามนิสัยในการเรียน
แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ แบบสอบถาม
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ
แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาตอในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1 ปัจจยัที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาตอใน
ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มี 6 ปัจจยัได้แก่อายุ (x_1)
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (x_2) สถานภาพสมรสบิดามารดา (x_9) แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ (x_{11}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{13}) และลักษณะทางกายภาพ (x_{14})

2 ปัจจยัที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาตอในระดับ
อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร มี 10 ปัจจยัได้แก่อายุ แผนการเรียนคณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ (x_3) แผนการเรียน
ศิลปภาษา : ภาษาฝรั่งเศส , ภาษาญี่ปุ่น (x_4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_5) ฐานะทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัว (x_6) สถานภาพสมรสบิดามารดา ($x_7 - x_8$) นิสัยในการเรียน (x_{10}) สัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{18})

2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 3 ปัจจัยได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_{11}) อายุ (x_1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (x_2) ซึ่งปัจจัย ทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 13.10

4 สมการที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการ ได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในรูปคะแนนดิบได้แก่

$$\hat{Y} = 6.067 - .306 x_{11} - .134 x_1 - .128 x_2$$

4.2 สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐานได้แก่

$$Z = -.263 x_{11} - .207 x_1 - .150 x_2$$

FACTORS AFFECTING ON STRESS IN THE PREPARATION FOR HIGHER EDUCATION
ENTRANCE EXAMINATIONS OF MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS OF
SECRED HEART CONVENT SCHOOL IN KHET KLONGTOEY , BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
MISS RAPORN MULACHIWA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 2004

Raporn Mulachiwa. (2003) *Factors Affecting on Stress in the Preparation for Higher Education Entrance Examinations of Mathayom Suksa VI Students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok. Master Project , M.Ed. (Educational Psychology) Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University.*
Project Advisor : Inst. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of this research was to study factors affecting stress in preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok. The factors were three dimensions. First of them were personal factors ; age , learning program , academic achievement , learning habit and achievement motivation. Second of them were family factors ; socio-economic status , parents marital status , interpersonal relationship between students and parents and parental expectation. Third of them were school-environment factors ; learning atmosphere, interpersonal relationship between students and peer groups and interpersonal relationship between students and teachers. The 176 samples were Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok in academic year 2004. The instrument was the factors affecting on stress in the preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok. The datas were analyzed by Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly negative correlation among 6 factors ; age (x_1) , science-math learning program (x_2) , parents status (x_9) , achievement motivation (x_{11}) , parental expectation (x_{13}) and learning atmosphere (x_{14}) with stress in the preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok. At .05 and .01 level.

2. There were no significantly correlation among 10 factors ; math-English learning program (x_3) , art-language : French & Japanese learning program (x_4) , academic achievement (x_5) , socio-economic status (x_6) , parents status (x_7 - x_8) , learning habit (x_{10}) , interpersonal relationship between students and parents (x_{12}) , interpersonal relationship between students and peer groups (x_{15}) and interpersonal

relationship between students and teachers (x_{18}) with stress in preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok.

3. The factors were significantly effected to stress in preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok ranking from the most to the least were achievement motivation (x_{11}) , age (x_1) and science-math learning program (x_2) at .01 level. There 3 factors could predicted to stress in the preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok about percentage of 13.10.

4. The predicted equation of stress in the preparation for higher education entrance examinations of Mathayom Suksa VI students of Sacred Heart Convent School in Khet Klongtoey , Bangkok at .01 level were as follows :

4.1 In terms of raw scores were :

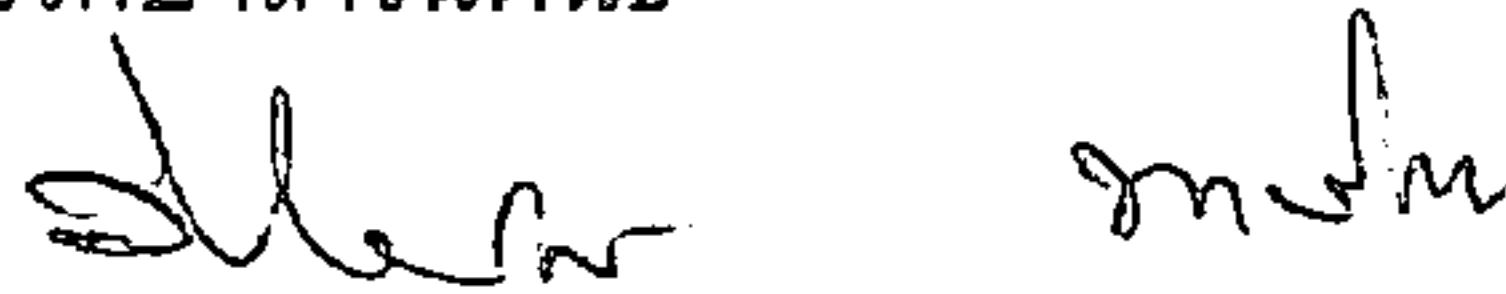
$$\hat{Y} = 6.067 - .306 x_{11} - .134 x_1 - .128 x_2$$

4.2 In terms of standard scores were :

$$Z = -.263 x_{11} - .207 x_1 - .150 x_2$$

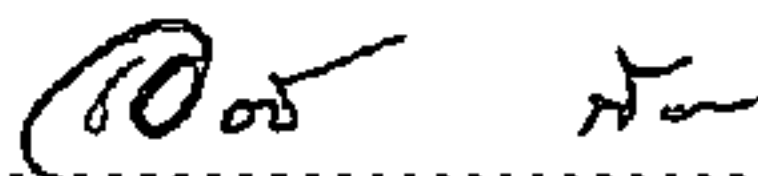
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

กรรมการ

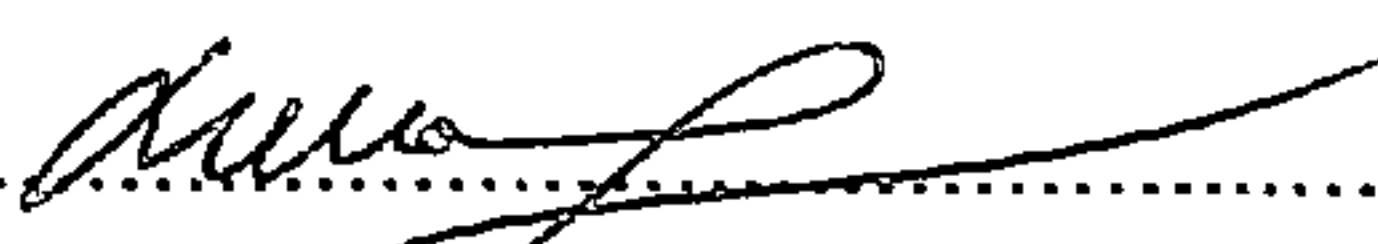
(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จันตรศุกุล)

วันที่ ...15...เดือน...ตุลาคม.....พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง และอาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ผู้วิจัยทราบซึ่งในความกรุณา และความเสียสละของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ ที่ให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ชิสเตอร์ ดร. สมพิศ กัตัญญ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัย คอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษา ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้แก่และกัน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทอน และคุณแม่ทองแต้ม มุละชีวะ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว มุละชีวะ ของผู้วิจัยที่ให้ความห่วงใย ให้กำลังใจในการเรียนตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายบุญส่ง มุละชีวะ น้องชายผู้ล่วงลับไปแล้วที่เคยให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจที่ดี ในการเรียน ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ราภรณ์ มุละชีวะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	10
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	13
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	30
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน.....	34
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน.....	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน.....	36
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	38
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	39
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน.....	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน.....	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน.....	41
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	42
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	42
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	45
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	45
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา.....	46
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา.....	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา.....	47
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	48
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	50
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง.....	52
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง.....	52
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง.....	54
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ.....	55
	เอกสารที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ.....	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ.....	59
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	60
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	60
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	61
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	62
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	62
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	63
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	64
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	64
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	73
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	75
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
	ประชากร.....	75
	กลุ่มตัวอย่าง.....	75
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	75

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	76
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า.....	92
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	102
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	102
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	102
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	121
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	121
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	122
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม.....	133
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ.....	149
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	158

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนการเรียนและสถานภาพ สมรสบิดามารดา.....	95
2	แสดงค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	96
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบ เข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	98
4	แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	99
5	แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	100
6	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยในการเรียน.....	150
7	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	151
8	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	152
9	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง.....	153
10	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ.....	154
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	155
12	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	156
13	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความเครียดในการเตรียม ตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	157

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 แบบจำลองพฤติกรรมความเครียด.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทยในสังคม การเปลี่ยนแปลงยิ่งเร็วมากเพียงใด ก็ยิ่งทำให้บทบาทและสภาพของคนในสังคมเปลี่ยนไปมากเท่านั้น การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลเมื่อเผชิญกับสภาพการณ์ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ถ้าปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปไม่ทัน จะก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด (สิริอุทัย. 2537 : 14). ความเครียดเป็นปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่มากระทบร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้ประเมินแล้วว่าเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม (ชนินฐา อารยภิญโญ. 2542 : 18)

ความเครียดเกิดขึ้นได้กับคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ทุกสถานะ จนอาจกล่าวได้ว่า ความเครียดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ทุกคนล้วนเผชิญกับความเครียดมาด้วยกันทั้งสิ้น (Powell and Engright. 1990 : 1) คนที่มีความเครียดมากเกินไปจะเป็นอันตรายและก่อให้เกิดผลเสียหลายอย่าง ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2543 : 1) กล่าวว่า ความเครียดภายในจิตใจจะส่งผลให้เกิดอาการทางกายที่สังเกตได้อย่างชัดเจน เช่น ปวดศีรษะ ท้องอืด ท้องเฟ้อ ปวดต้นคอ และไหล่ เหนื่อยง่ายกว่าปกติ ใจสั่น ไม่มีสมาธิ หลับยาก หลับไม่สนิท ผื่นร้าย ประจำเดือนมาไม่ปกติ และหงุดหงิดกับคนรอบข้าง เป็นต้น ทางด้านจิตใจก่อให้เกิดความวิตกกังวล ซึมเศร้า โรคจิต โรคประสาท ปัญหาครอบครัว และการฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้คนเป็นโรคจิต โรคประสาทมากขึ้นเกิดจากความเครียดร้อยละ 67 (วิจิตร บุญยะโหดระ. 2536 : 1) จึงอาจสรุปได้ว่า ปัญหาใหญ่ในสังคมไทยปัจจุบันปัญหาหนึ่งคือ ความเครียด

ความเปลี่ยนแปลงในชีวิตก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเราเกิดความเครียด โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยแห่งปัญหา วัยแห่งการปรับตัว และเป็นวัยที่มีความเครียดทางอารมณ์ มักใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ รวดเร็วและรุนแรง (สุชา จันทน์อม .2542 : 135-136) ดังนั้น พัฒนาการในช่วงวัยรุ่นจึงเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก ถ้าเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้เด็กมีปัญหาและส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก นอกจากนี้ ในวัยรุ่นยังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และพฤติกรรม โดยธรรมชาติ เมื่อมีภาวะเศรษฐกิจและสังคมเข้ามามีบทบาทร่วมด้วย ก็ยิ่งทำให้วัยรุ่นมีความกดดันมากขึ้น รวมทั้งต้องมีการแข่งขันทั้งในด้าน

การดำเนินชีวิต การศึกษาเล่าเรียน การสอบแข่งขันเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น (นลินี ธรรมอำนายสุข. 2541 : 3) สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนดอารมณ์ ความรู้สึกของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

✓ การเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่ออนาคตของวัยรุ่น เพราะเป็นจุดเริ่มของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในอนาคต เป็นการชี้ นำถึงอนาคตของเขา ซึ่งบางคนมองว่าเป็นเหมือนเป้าหมายสูงสุดในชีวิต แต่สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐรับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น ทำให้เกิดกระบวนการแข่งขัน เพื่อสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540 : 2) และสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งยังต้องการคนที่มีศักยภาพที่จะได้รับการพัฒนา (ประกอบ คุปรัตน์. 2542 : 2) ดังนั้น ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนจะต้องเรียนหนักเป็นพิเศษ ต้องแข่งขันกันทำเกรดและเรียนกวดวิชาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความเครียดทั้งผู้เข้าสอบและผู้ปกครองเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 9) เพราะว่า การขยายตัวของปริมาณนักศึกษา และความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีจำนวนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ และการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้รัฐขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช่จ่าย ทำให้จำนวนผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดการแข่งขันมากขึ้นด้วย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความเครียด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 3 - 4 , 11 - 12)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปัจจุบัน) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกฯ โดยมีผู้แทนวิชาการ ผู้แทนกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 12) และได้นำระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่มาใช้ในปีการศึกษา 2542 แล้วพบว่า มีปัญหา เกี่ยวกับการทำคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) และค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาการสอบคัดเลือก จนทำให้มีการประกาศยกเลิกการใช้ค่าคะแนนดังกล่าว เฉพาะปี 2542 เพราะว่า จากหลักเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อข้างต้นพบว่า ครู / โรงเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงการให้เกรด หรือปล่อยเกรด เพื่อให้นักเรียนของตนได้เปรียบในการคำนวณคะแนนเกรดเฉลี่ย จนทำให้คะแนนนักเรียนเฟ้อ และเกิดการคิดค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ผิดจากความเป็นจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 28) อย่างไรก็ตาม ทบวงมหาวิทยาลัยยังคงยืนยันที่จะใช้ระบบใหม่นี้ในการสอบ คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ

ในระดับอุดมศึกษาในปีต่อไป นักเรียนยังต้องกวดวิชามากขึ้น เพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยเป็นที่น่าพอใจ และยังทำให้นักเรียนมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น

✓จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูสอนในโรงเรียนเอกชนคือ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มาเป็นเวลา 6 ปี และปัจจุบันสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้สัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 56 คน พบว่า นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและมีความคาดหวังจากผู้ปกครองว่าจะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันของรัฐได้ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 89.2 และจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันเอกชน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะในคณะและสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีการแข่งขันสูง จึงเป็นกลุ่มที่น่าสนใจว่าอาจจะเกิดความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ จำนวน 140 คน ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 35 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 30 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 28 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 22 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 จำนวน 25 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยใช้คำถามดังนี้

ข้อ 1 ถามว่า ขณะนี้นักเรียนคิดว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง พบว่า .

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ตอบว่า มีปัญหาความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ปัญหาความเครียดในการเรียนจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ปัญหาสุขภาพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ปัญหาการเงินจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ตอบว่า มีปัญหาความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ปัญหาความเครียดในการเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ปัญหาสุขภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 ตอบว่า มีปัญหาความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ปัญหาความเครียดในการเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ปัญหาสุขภาพ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 มีปัญหาในทุกด้าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 ตอบว่า มีปัญหาความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ปัญหาความเครียดในการเรียนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ปัญหาสุขภาพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 ตอบว่า มีปัญหาความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ปัญหาความเครียดในการเรียนจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ปัญหาสุขภาพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ไม่มีปัญหาจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ข้อที่ 2 ถามว่า ปัญหาในข้อ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง พบว่า

1) สาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 เรียนหนัก จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ความกดดันจากครอบครัว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ไม่เข้าใจเนื้อหา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ไม่มีสมาธิ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 สุขภาพไม่ดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 เบื่อการเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และมีความวิตกกังวล จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดในการเรียน ได้แก่ ไม่สนใจการเรียน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ไม่เข้าใจเนื้อหา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ไม่ทบทวนบทเรียน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ไม่มีเวลา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 เบื่อการเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 มีโรคประจำตัว จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 มีความมุงหวังมากเกินไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

3) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ ได้แก่ เรียนหนักจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 อากาศไม่ดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 พักผ่อนไม่เพียงพอ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 มีการบ้านและรายงานมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 มีความมุงหวังมากเกินไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ปวดศีรษะบ่อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และทานอาหารได้น้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

4) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเงิน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายมีมากจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 มีพี่น้องหลายคน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

5) สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในทุกๆ ด้าน ได้แก่ คิดมากและเบื่อ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

จากสาเหตุต่างๆ ดังกล่าว ทำให้นักเรียนหลายคนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ได้แก่ ปวดศีรษะ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ท้องผูก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และไม่เกรนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ทางด้านจิตใจได้แก่ วิตกกังวล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 เบื่อการเรียน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 หงุดหงิดง่าย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ด้านพฤติกรรมได้แก่ ไม่มีสมาธิ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อ่อนเพลีย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ง่วงนอน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และเฉื่อยชา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

✓จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จนทำให้เกิดอาการต่างๆ ทางร่างกายได้แก่ ปวดศีรษะ ท้องผูก ไม่เกรน และมีโรคประจำตัว ทางด้านจิตใจได้แก่ วิตกกังวล คิดมาก เบื่อการเรียน หงุดหงิดง่าย และด้านพฤติกรรมได้แก่ ไม่มีสมาธิ อ่อนเพลีย ง่วงนอน และเฉื่อยชา ดังที่ ดูบริน (ศิริรัตน์ อัจฉนามนัสสิริ. 2545 : 15 ; อ้างอิงจาก Dubrin. 1984 :

กล่าวไว้ว่า เมื่อคนเผชิญกับความเครียดจะแสดงออกมา 3 ทางคือ อาการทางร่างกายได้แก่ หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ปวดศีรษะ ท้องอืด เบื่ออาหาร ปวดเมื่อยที่คอและหลัง และนอนไม่หลับหรือนอนมาก อาการทางจิตใจได้แก่ วิตกกังวล ตึงเครียด ซึมเศร้า หงุดหงิด จุนเจียว เก็บตัว ขาดสมาธิ ความจำเสื่อม ขาดเหตุผล และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง อาการทางพฤติกรรมได้แก่ ขอบเคาะนิ้วเคาะเท้า ย้ำคิดย้ำทำ เนือยชา ขาดงาน อ่อนเพลีย เกิดความ ผิดพลาดบ่อยขึ้น ซึ่ง (นงคราญ ผาสุก. 2528 : 9) กล่าวไว้ว่า เมื่อมีความเครียดเกิดขึ้น ร่างกาย อารมณ์ และพฤติกรรมของมนุษย์จะตอบสนองต่อความเครียด ดังนี้คือ ด้านร่างกายได้แก่ มีอาการใจสั่น อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ความดันโลหิตเพิ่ม ปวดศีรษะ หายใจเร็ว แน่นท้อง ท้องเดิน ปัสสาวะบ่อย เหงื่อออก ซาดามตัว มือ แขน ขา มีอาการหดเกร็งของกล้ามเนื้อต่างๆ เป็นต้น ด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น กลัว วิตกกังวล หงุดหงิด โกรธ ซึมเศร้า รู้สึกผิด และอึดอัด ด้านพฤติกรรม เช่น กระสับกระส่าย นั่งไม่ติด การตัดสินใจและการเรียนรู้จะเสียไป แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะงาน ความรุนแรงของความเครียด ความแตกต่างระหว่างบุคคล งานซับซ้อนที่ต้องใช้สมาธิมาก ทำให้เกิดผลเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลว่า มีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เพื่อให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ปกครองจะได้นำข้อมูลที่ได้ มาประกอบการวางนโยบาย ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 อายุ

3.1.1.2 แผนการเรียน

3.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.4 นิสัยในการเรียน

3.1.1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2.2 สถานภาพสมรสบิดามารดา

3.1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.1.2.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

3.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

3.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกไม่สบายใจ มีความหนักใจ อันเนื่องมาจากการเตรียมตัวสอบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ดังนี้

1.1 อาการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ ท้องผูก ไม่เกรน และมีโรคประจำตัว

1.2 อาการทางด้านจิตใจ ได้แก่ วิตกกังวล คิดมาก เบื่อการเรียน และหงุดหงิดง่าย

1.3 อาการทางด้านพฤติกรรม ได้แก่ ไม่มีสมาธิ อ่อนเพลีย ง่วงนอน และเฉื่อยชา เป็นต้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนเกิดความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 3 ด้านคือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่เกี่ยวข้องที่ ทำให้เกิดความเครียด ได้แก่ อายุ แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1 อายุ หมายถึง วันที่ที่เกิดตามปฏิทินสากลของนักเรียน

2.1.2 แผนการเรียน ได้แก่ การกำหนดรายวิชาบังคับและวิชาเลือกให้นักเรียนอย่างมีเป้าหมาย โดยโรงเรียนเป็นผู้กำหนดขึ้น ซึ่งมีให้นักเรียนเลือกได้ 3 แผนการเรียน คือ

2.1.2.1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

2.1.2.2 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ

2.1.2.3 แผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส , ภาษาญี่ปุ่น)

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่แสดงถึงผลสำเร็จในการเรียน เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) และนำผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปพิจารณาร่วมกับคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2.1.4 นิสัยในการเรียน หมายถึง สิ่งที่นักเรียนกระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน การตั้งใจเรียนและการวางแผนในการเรียน

2.1.5 แรงจูงใจสัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงถึงความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ การมีความทะเยอทะยาน ตั้งใจและมุ่งมั่นในการดำเนินการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีการกำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีความเพียรพยายาม เพื่อความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และมีความอดทน

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง สภาพโดยทั่วไปด้านครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือรายได้ของผู้ปกครองที่อุปการะนักเรียน โดยให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองระบุว่ามียาได้เท่าใดต่อเดือน

2.2.2 สถานภาพสมรสบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองชีวิตสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น 3 ประเภทดังนี้

3.2.2.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

3.2.2.2 บิดามารดาแยกกันอยู่

3.2.2.3 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียนและการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีได้แก่

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครองได้แก่ การเคารพเชื่อฟัง คำสั่งสอน คำแนะนำทั้งทางด้านการเรียนและส่วนตัว และการช่วยเหลือกิจการงานตามสมควร

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียนได้แก่ การให้ความรัก ความเข้าใจเอาใจใส่ดูแลสุขภาพกายและจิตใจ อบรมสั่งสอน การเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านการเรียนและส่วนตัว

2.2.4 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดและการกระทำของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน โดยต้องการให้นักเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความรับผิดชอบด้านการเรียนและการทำงาน มีผลการเรียนดี สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ ต้องการให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการทำงาน

3.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ทางการศึกษาที่มีผลต่อการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำแนกได้ดังนี้

3.3.1 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ได้แก่

3.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน การถ่ายเทของอากาศ ความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนและแสงสว่าง

3.3.1.2 สื่อ-อุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ-อุปกรณ์การเรียนการสอน มีความเพียงพอในการใช้งาน เมื่อเทียบกับจำนวนครูและนักเรียน มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

3.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อน ปฏิบัติต่อกันทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ ความห่วงใยซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี

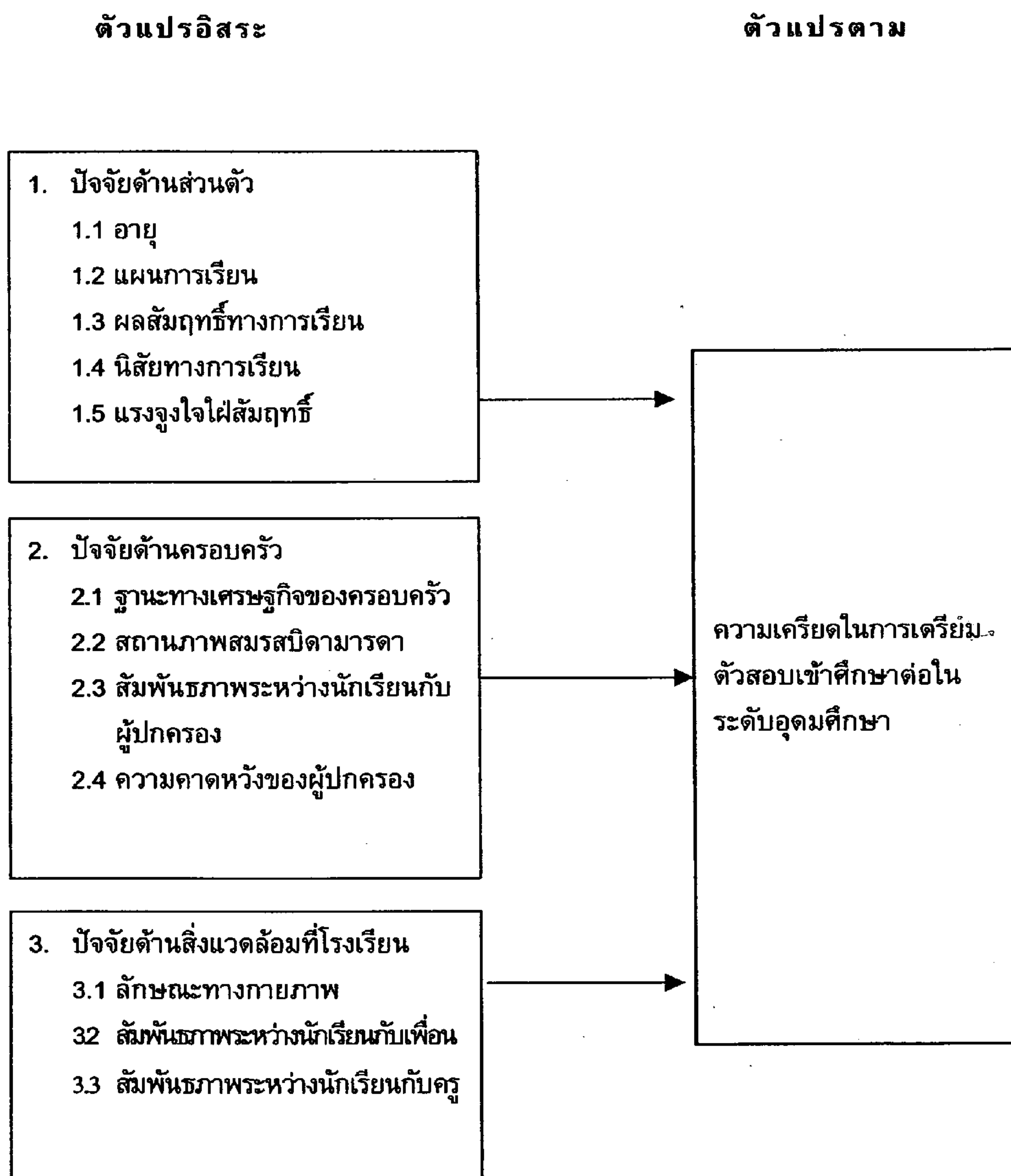
3.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูและการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการเรียน ความห่วงใย ความใกล้ชิดสนิทสนม และการทำกิจกรรมร่วมกันได้แก่

3.3.3.1 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อนักเรียน ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้ความรัก ความห่วงใย และดูแลให้คำปรึกษากับนักเรียนอย่างใกล้ชิด

3.3.3.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การการตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การแสดงความรัก ความเคารพที่มีต่อครู และการเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู

4. ระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดให้มีการสอบ 2 ครั้ง คือ เดือนตุลาคม และเดือนมีนาคม โดยที่ผู้สอบสามารถเลือกใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุด เพื่อใช้สมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีการนำค่าคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average เรียกว่า GPA) และค่าตำแหน่งลำดับที่ มาใช้กรอกในใบสมัครคัดเลือก คณะวิชาที่ต้องการ เพื่อให้ทบวงมหาวิทยาลัยคัดเลือกในเดือนเมษายน

✓ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

✓ **สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า**

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา

3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา

- 3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 3.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง
 - 3.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง
 - 3.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง
 4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ
 - 4.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ
 - 4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะทางกายภาพ
 - 4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 4.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 4.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 4.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 4.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 4.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 - 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
 - 1.1.1 ความหมายของความเครียด

สำหรับความหมายของความเครียดนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายในลักษณะต่างๆ ดังนี้

ในความหมายทางด้านการแพทย์ ความเครียดเป็นภาวะตึงเครียดหรือภาวะที่มีความกดดันต่อร่างกาย จิตใจ สิ่งกดดันอาจจะเป็นเหตุการณ์ หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล หรือเป็นเพียงสิ่งคุกคามทางด้านจิตใจ (Fish bein 1975 : 1225-1226)

สำหรับทางด้านจิตวิทยา ความเครียด หมายถึง ความเจ็บปวดต่างๆ ที่เข้ามาแทรกซ้อนในวงจรการทำงานตามปกติของร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายและจิตใจเสียดุลยภาพที่คนปกติ

ความเครียดยังรวมไปถึงความบีบคั้นต่างๆ ทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางอารมณ์ที่เกิดขึ้น (ศุภชัย ยาวะประภาส 2525 : 65)

ความเครียดของศัพท์จิตเวช ความเครียด หมายถึง ต้นเหตุขัดขวาง หรือสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์พยายามหลีกเลี่ยง หรือทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระภาพหรืออารมณ์ร่วมกัน (พยอม อิงคตานุวัฒน์. 2525 : 340)

เว็บสเตอร์ (Webster. 1968 :1861) กล่าวว่า ความเครียด (Stress) เป็นคำที่มาจากภาษาละติน Strictus หรือ Strict ซึ่งหมายถึง ความกดดันทำให้มีความรู้สึกไม่สบายใจ เป็นภาวะที่ทำให้เกิดความวุ่นวายทางจิตใจ ทำให้บุคคลนั้นๆ เสียสมดุล อันเป็นแรงผลักดันให้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

วอลเลซ (Wallace.1978 : 457) กล่าวว่า ความเครียดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโต และพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ขณะเดียวกันความเครียดที่มากเกินไป ทำให้เกิดความเจ็บปวดได้ หรืออาจทำให้มีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมและหากเป็นความเครียดที่รุนแรงอาจเป็นสาเหตุของการตายได้

ฟาร์เมอร์ และคนอื่นๆ (Farmer and Others. 1984 : 24) กล่าวถึง ความเครียดว่า เป็นระดับความวิตกกังวลที่บุคคลรับรู้ขึ้นเนื่องมาจากภาวะการณ์ต่างๆ ซึ่งในภาวะการณ์เดียวกันนี้ จะทำให้บุคคลมีความเครียดต่างกัน ความเครียดยังแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ความเครียดทางบวก ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะเผชิญกับความเครียด ความเครียดทางลบจะทำให้เกิดความท้อแท้ สิ้นหวัง ดังนั้น ความเครียดทั้ง 2 ชนิด จึงแตกต่างกัน

เซลเย (Selye. 1965:53-54) กล่าวว่า ความเครียด เป็นภาวะที่ร่างกายและจิตใจ มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งทีมาจากทั้งภายในและภายนอกร่างกาย ที่มาคุกคามขัดขวาง การทำงาน การเจริญเติบโต ความต้องการของมนุษย์ เป็นผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย เกี่ยวกับโครงสร้างและปฏิกิริยาทางเคมี เพื่อต่อต้านการคุกคามนั้น ทำให้ภาวะทางร่างกายและจิตใจขาดความสมดุล แสดงให้รู้โดยมีกลุ่มอาการทางร่างกายที่มีลักษณะเฉพาะ

ลักแมนและซอเรนสัน (Luckman and Sorensen. 1974 : 10) ได้สรุป ความหมายของความเครียดไว้ 4 ประการดังนี้

1. สิ่งที่มาคุกคามหรือพยายามที่จะทำลายบุคคล
2. สิ่งที่ทำให้บุคคลประสบความไม่พึงพอใจในสิ่งที่ต้องการ
3. สิ่งที่ขัดขวางพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจมนุษย์
4. สิ่งที่มาคุกคามมนุษย์ ทำให้สภาวะของร่างกาย และจิตใจขาดความสมดุล

มันดีและคนอื่นๆ (Mondy and Others. 1988 : 433) กล่าวว่า ความเครียดเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกายและจิตใจคน ผลกระทบของความเครียดมิได้มีเฉพาะความเจ็บป่วยเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงการหย่อนประสิทธิภาพในการทำงานด้วย

พจนานุกรมฉบับดอร์แลนด์ (Dolan.1994 : 158) อธิบาย ความเครียดว่า หมายถึง ภาวะที่ร่างกายมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งเร้า ทำให้ร่างกายและจิตใจเกิดการปรับตัว โดยแสดงออกในลักษณะของความวิตกกังวล ความกลัว ไม่สบายใจ ไม่พอใจ รู้สึกสูญเสีย เบื่อหน่าย โดยมีสาเหตุมาจากหลายๆ เรื่อง เช่น พ่อแม่หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ การสูญเสียบุคคลใกล้ชิด ปัญหาทางเศรษฐกิจ การเข้าโรงเรียนใหม่ การปรับตัวกับเพื่อน เป็นต้น

นราทร ศรประสิทธิ์ (2529 : 12) กล่าวว่า ความเครียดเป็นภาวะซึ่งขาดความสมดุลด้านจิตใจของบุคคล อาจเกิดขึ้นจากสภาวะและสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป อาการของความเครียดจะแสดงออกในรูปต่างๆ เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกกดดัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ เกิดเป็นโรคได้ง่าย เช่น ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เป็นต้น

ชูทิพย์ ปานปรีชา (2929 : 15) ให้ความหมาย ความเครียด ดังนี้

1. ความเครียดเป็นภาวะทางจิตใจที่สำคัญ ผิดกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในตัวคน หรือนอกตัวคน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น เป็นปัญหามาจากความผิดปกติทางร่างกาย หรือความผิดปกติทางจิตใจ

2. ความเครียดเป็นปฏิกิริยาของจิตใจตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งที่มากระตุ้น เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญ

3. ความเครียดเป็นความรู้สึกไม่พอใจ ไม่สบายใจ เสมือนจิตใจถูกบีบคั้น บังคับให้ต้องเผชิญกับสิ่งเร้า ความรู้สึกดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความแปรปรวนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

รวีวรรณ นิเวศพันธ์ และคณะ (2538 : 19) กล่าวว่า ความเครียดเป็นอาการความรู้สึกที่ทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความกระทบกระเทือน ทำให้มีปฏิกิริยาแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ถ้าแก้ไขได้ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ก็จะเป็นความเครียดที่ออกมาทางกาย อารมณ์ และพฤติกรรม

วณี เทตน์ธรรม (2541 : 10) ความเครียดเป็นกลุ่มอาการที่ร่างกายมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่มาตอบสนองต่อสิ่งที่มาคุกคามหรือข้อเรียกร้องต่างๆ ซึ่งมีทั้งในด้านพึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ทั้งจากภายในและภายนอกบุคคล ทำให้บุคคลมีสภาวะเสียสมดุลของร่างกายและจิตใจ บุคคลจำเป็นต้องมีการปรับตัวหรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถรักษาภาวะสมดุลของตนเองไว้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2541 : 2) ได้ให้ความหมายของความเครียดว่าเป็นเรื่องของจิตใจที่เกิดความตื่นตัวเตรียมรับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่น่าพึงพอใจและเป็นเรื่องที่เราคิดว่าหนักหนาสาหัส เกินกำลังความสามารถที่จะแก้ไขได้ ทำให้เกิดความรู้สึกหนักใจ และพลอยทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายขึ้นด้วย หากความเครียดนั้นมีมากและคงอยู่เป็นเวลานาน

ขนิษฐา อารยภิญโญ (2542 : 18) กล่าวว่า ความเครียดเป็นปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่มีารบกวนและจิตใจ ซึ่งได้ประเมินแล้วว่าเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม

นลินี ธรรมอำนาจสุข (2542 : 28) กล่าวว่า ความเครียดเป็นภาวะทางร่างกายและจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งที่คุกคามทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล รวมทั้งเหตุการณ์แวดล้อมต่างๆ ที่ทำให้เกิดความกดดัน ความทุกข์และความไม่สบายใจ ทำให้เกิดการปรับตัวต่อสิ่งคุกคามนั้นๆ เพื่อรักษาความสมดุลของตนไว้โดยแสดงออกมาทางกาย จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

จากความหมายต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ความเครียด หมายถึง ภาวะที่ร่างกายและจิตใจขาดสมดุล อันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกาย รวมทั้งเหตุการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ทำให้เกิดความกดดันความทุกข์และไม่สบายใจ ทำให้เกิดการปรับตัวต่อสิ่งคุกคามนั้นๆ เพื่อรักษาความสมดุลของตนไว้ โดยแสดงออกมาทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม เช่น ความกลัว ไม่สบายใจ หงุดหงิด วิตกกังวล ซึมเศร้า เบื่อหน่าย ปวดศีรษะ นอนไม่หลับ เป็นต้น ซึ่งความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

1.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเครียด

ทฤษฎีความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (Person-Environment Fit Theory) ซึ่งเป็นแนวคิดของเฟรนช์ คอบบ์ และรอดเจอร์ (French, Cobb and Rodgers. 1982) ทฤษฎีนี้ตั้งบนแนวความคิดสำคัญ 2 ประการ คือ ความบีบคั้นขององค์กร และ ความเครียดของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสองนี้มีผลต่อสุขภาพและศักยภาพในการทำงานของบุคคล นั่นคือ ความเครียดเกิดขึ้นเมื่อการตอบสนอง (Supply) หรือต้องการ (Demand) ของ สิ่งแวดล้อม (Environment = E) ไม่สมดุลกับความต้องการ (Needs) หรือความสามารถของบุคคล (Person = P) นั่นคือ ถ้า P และ E ไม่สมดุล ผลที่ตามมาคือ ความเครียด ซึ่งจะมี ผลสะท้อนกลับมาที่การปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกในทางไม่ดีกับงาน

ทฤษฎีของโจอัน โรเออร์ (สฤตศักดิ์ ศาณูจารย์. 2536 : 33-35;อ้างอิงจาก Joan Rich. 1974) ได้กล่าวถึง ขบวนการของความเครียด (Stress Process) ไว้ดังนี้ คือ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดความเครียด ร่างกายจะเกิดความเครียดก็จะทำให้เกิดสภาพของการตอบสนองหรือเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งเป็นผลมาจากความเครียด ปฏิกิริยาตอบสนองจากการปรับตัวของร่างกาย ต่อภาวะความเครียดและความเครียดโดยตรง ในการปรับตัวนั้นอาจออกมาในทางบวกหรือลบก็ได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ระหว่างบวกและลบ ในการที่จะจัดการให้เข้ากับ ความเครียดมนุษย์ อาจปรับตัวได้หลายวิธี อาจหลีกเลี่ยงหรือป้องกันการข้องเกี่ยวกับสิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดความเครียดของมนุษย์ อาจจำกัด ลดหรือแก้ไขความเครียดนั้นๆ มีบ่อยครั้ง

ที่มนุษย์แสวงหาหรือต้องการเผชิญความเครียด เพื่อเป็นการท้าทายหรือเพื่อให้ตนเองคุ้นเคยกับความเครียด จะได้ระวังตนเองและเสริมสร้างตนเองให้แข็งแกร่ง และองกงามขึ้น ในการปรับตัวของร่างกายเมื่อได้รับความเครียด จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงภายในร่างกาย ซึ่งอาจทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดการทำงานของร่างกายได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรุนแรง การประสานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย และวิถีทางการปรับตัวของมนุษย์ โรเจอร์ ได้กำหนดลักษณะดัชนีตัวบ่งชี้ของความเครียด (Stress Index) ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ผลของความเครียด (Stress Quotient) เป็นสัดส่วนในระหว่างความเครียดเฉพาะ (Specific Stress) และผลรวมของความเครียด (Total Stress) ซึ่งมนุษย์ได้ประสบในช่วงเวลาหนึ่งมาแล้ว โดยมีผลรวมของความเครียดเป็นความเครียดที่สะสมอยู่ จากประสบการณ์ในอดีต และยังมีผลต่อมนุษย์ในปัจจุบัน เช่น ความกลัว ความกังวล ความล้มเหลว ความพิการ หรือความต่อต้านทางร่างกาย

2. สัดส่วนของความเครียดที่สังเกตเห็นและตามคำบอกเล่า (Objective and Subjective Ratio) เป็นความสัมพันธ์เชิงปริมาณระหว่างความเครียดที่วัดได้จากการสังเกต ของเราเอง และความเครียดที่ได้จากคำบอกเล่าหรือแปลความ

3. ความรุนแรงความเข้มข้นของความเครียด (Intensity of Stress) เป็นการแบ่งความเข้มของความเครียดออกเป็นระดับสูง (Severe) ปานกลาง หรือต่ำ (Mild) ถ้าความเครียดสูงย่อมต้องการความช่วยเหลือเพื่อการลด ถ้ามีระดับปานกลาง หรือต่ำย่อมต้องการประคับประคองการดูแลจึงต้องขึ้นอยู่กับความคงทนของอวัยวะนั้นๆ ต่อความเครียดและทิศทางของความเครียด

4. ขอบเขตของความไม่สมบูรณ์ (Scope of Impact) เป็นการกระจายของความเครียด เช่น เปอร์เซ็นต์ของเนื้อเยื่อของเนื้อที่ถูกทำลาย หรือมีการเปลี่ยนแปลง

5. ความไวในการเกิด (Speed of Impact) ระยะเวลาของการเกิดสิ่งเร้าที่แตกต่างกันไป

6. ระยะเวลาที่เกิด (Duration) ย่อมให้ผลที่เฉพาะต่อภาวะความเครียดและการปรับตัวของร่างกายแล้วแต่ละบุคคล

ในช่วงที่ร่างกายมีการปรับตัว อันเนื่องมาจากภาวะความเครียด โจอันโรเจอร์ (สุรศักดิ์ ศานนุจารย์. 2536 : 33-35 ; อ้างอิงจาก Joan Fiehl. 1974) ได้กำหนดดัชนีปฏิกิริยาของความเครียด (Stress Reaction Index) นำมาประยุกต์ใช้กับภาวะความเครียด และการปรับตัว โดยปฏิกิริยาความเครียดที่พบได้ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก (Affective Change) เป็นความผิดปกติหรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก ซึ่งจะปรับไปตามระดับอารมณ์ และความรู้สึกของมนุษย์

2. การเปลี่ยนแปลงทางความคิด (Cognitive Change) เป็นการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางด้านการรับรู้ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางความคิด การตัดสินใจและความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงทางจิต (Psychological Change) เป็นปฏิกิริยาต่อความเครียดที่ครอบคลุมไปถึงการตอบสนอง หรืออาการแสดงออก ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบต่อมไร้ท่อ ระบบประสาท การทำงานของเซลล์ และการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ที่มีต่อภาวะความเครียด ทางชีววิทยา และทางจิตใจ

4. การเปลี่ยนแปลงทางกิจกรรม (Activity Change) เป็นการตอบสนองของร่างกายทั้งตัวทำให้เกิดพฤติกรรม 6 อย่าง ซึ่งสามารถจะสังเกตหรือค้นหาได้ เช่น การใช้แบบแผนของพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่างๆ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการควบคุมพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงทางด้านความไวต่อสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยา และพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงการรับรู้ต่อความจริงบิดเบือนไป

ทฤษฎีของนิวแมน (สุรศักดิ์ ศานนจารย์. 2536 : 32-33 ; อ้างอิงจาก Newman : n.d.: 60) ได้กล่าวไว้ว่า ต้นเหตุของความเครียดที่อาจจะมาจากภายในตัวบุคคลระหว่างบุคคล หรือภายนอกบุคคลก็ได้

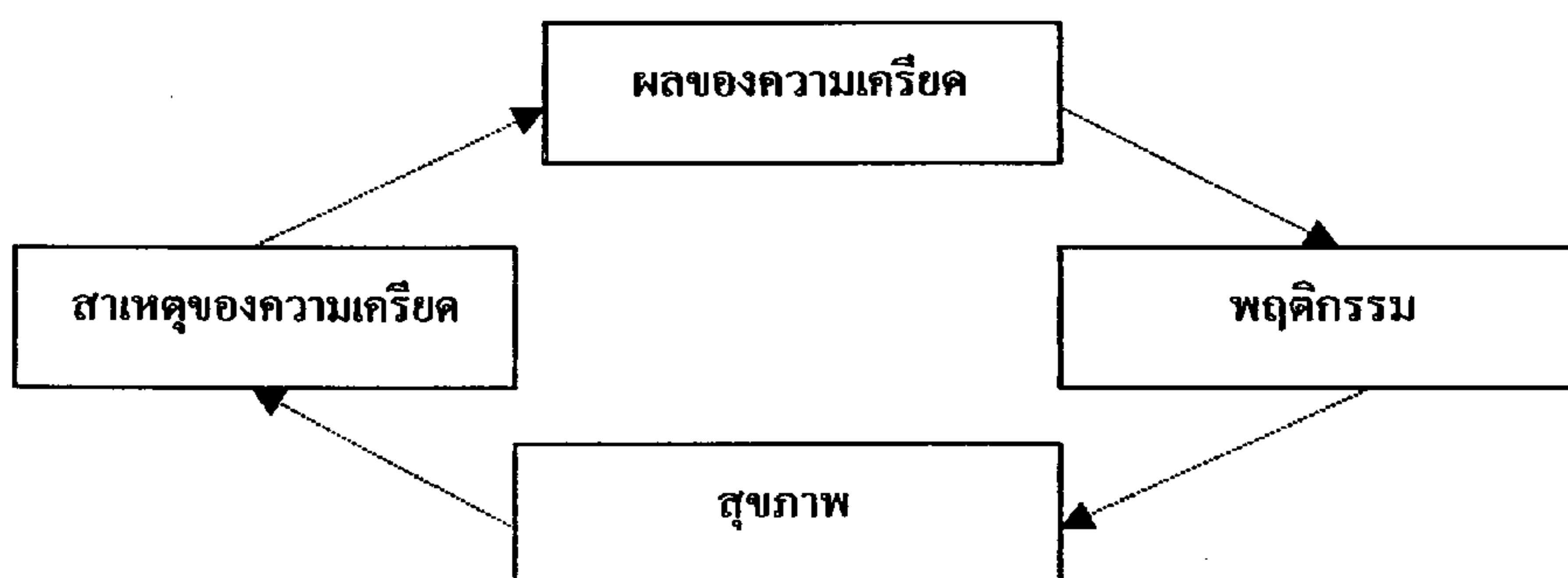
1. ภายในตัวบุคคล คือ แรงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เช่น การเรียนรู้ภาพลักษณ์แห่งตน (Self image) ที่เปลี่ยนแปลงไป
2. ระหว่างบุคคล คือ แรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่านี้ เช่น ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละคนในครอบครัว และสังคมความสัมพันธ์ในครอบครัวและวัฒนธรรม

ทฤษฎีของกลุ่มที่เชื่อในอิทธิพลของสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม (Social – Cultural Concept) (สุรศักดิ์ ศานนจารย์. 2536 : 33) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความผิดปกติทางจิต อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพวัฒนธรรม ความบีบคั้นในเรื่องของการทำงาน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ความเชื่อในบางเรื่องในวัยที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เช่น วัยชรา วัยเด็ก หรือวัยเข้าทำงานใหม่ นอกจากนี้ในวัยกลางคน (25-35 ปี) เป็นวัยทำงาน ต้องรับผิดชอบ บางคนเพิ่งแต่งงานใหม่ หรือมีลูกคนแรกต้องปรับตัวต่อปัญหาต่างๆ อย่างมาก ถ้าประสบความสำเร็จก็จะมีสุขภาพดีเป็นสุข ถ้าล้มเหลวก็ทำให้เบื่อก่อนวัยต่อชีวิตและความวิตกกังวล ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในบางกรณีอาชีพการงานก่อให้เกิดความเครียดทางใจ เช่น การขัดแย้งกับหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ความไม่พอใจ ไม่สนใจในงานอาชีพ ต้องทนทำงานที่ไม่ชอบ เพราะฐานะทางเศรษฐกิจไม่อำนวย ความกลัวว่าจะต้องรับผิดชอบมากขึ้น เมื่อได้เลื่อนตำแหน่ง และในทางตรงกันข้ามบางคนที่ไม่ได้ให้การสนับสนุนในตำแหน่งหน้าที่ ทำงานมานานแต่ไม่ได้เลื่อนขั้นเลย ความรู้สึกไม่มั่นคงในงานอาชีพ หรือความยากแค้นที่มีขึ้นเมื่อว่างงาน สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความเครียดและความกดดันทางอารมณ์ ถ้ามีมากอาจทำให้เกิดความแปรปรวนทางจิต และประสาทได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับความเครียดเป็นแนวคิดพื้นฐาน ที่มองความเครียดในลักษณะที่แตกต่างกัน ในด้านต่างๆ คือ ในด้านการทำงาน ทางด้านจิตวิทยา ทางด้านการมีผลต่อตัวบุคคล

1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเครียด

ฟาร์เมอร์ และคนอื่น ๆ (Farmer and Others. 1984 : 20-24) ได้กล่าวถึงวงจรสุขภาพ (Health Cycle) ที่เกี่ยวกับความเครียดโดยใช้แบบจำลองพฤติกรรมความเครียด (The Stress Behavior Model) ว่ามีกระบวนการดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 2 แบบจำลองพฤติกรรมความเครียด “วงจรสุขภาพ”

จากภาพประกอบ 1 วงจรสุขภาพประกอบด้วย

1. สาเหตุของความเครียด (Source of Stress) มีสาเหตุได้หลายทางตั้งแต่ตัวบุคคลเอง ครอบครัว เพื่อน สภาพแวดล้อมในการทำงาน บ่อยครั้งที่มีความเครียดเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายๆ อย่างพร้อมกัน
2. ผลของความเครียด (Effect of Stress) โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก เช่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล หงุดหงิด และมีผลทางสรีระ เช่น ปวดศีรษะ ท้องปั่นป่วน ซึ่งผลของความเครียดนี้เป็นปฏิกิริยาของร่างกายที่มีผลต่อสาเหตุความเครียดในสถานการณ์นั้นๆ
3. พฤติกรรม (Behavior) สืบเนื่องมาจากผลของความเครียดนั่นเอง เป็นการกระทำที่สัมพันธ์กับความรู้สึก เช่น บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย (เป็นผลของความเครียด) ก็เลยนอนมาก (เป็นพฤติกรรมแสดงออก) ดังนั้น ผลของความเครียดจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้
4. สุขภาพ (Health) ในที่นี้หมายถึง ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต แต่เนื่องจาก ลักษณะธรรมชาติของความเครียดนั้น อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางบวก เช่น เกิดความมุ่งมั่น ที่จะเผชิญกับความเครียด หรืออาจเกิดพฤติกรรมทางลบ เช่น ท้อแท้ สิ้นหวัง ดังนั้น เส้นประในรูป คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นจะมีผลต่อสุขภาพหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้นจะเป็น พฤติกรรมทางบวกหรือทางลบ

สรุปได้ว่า การเกิดความเครียด มีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง คือ เมื่อมีสาเหตุทำให้เกิดความเครียดจะเกิดผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ซึ่งหากเกิดผลกระทบทางลบจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต และกลายเป็นสาเหตุ ที่ทำให้เกิดความเครียด

1.1.4 ประเภทของความเครียด

ความเครียดมีอยู่หลายประเภท และมีนักวิชาการได้แบ่งประเภทของความเครียด ดังต่อไปนี้ แกลลาเจอร์ (1979 : 95-99) แบ่งความเครียดออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความเครียดทางร่างกาย (Physical Stress) เป็นความเครียดที่เกิดจากสิ่งที่มีารบกวนหรือคุกคามต่อร่างกายของคน ซึ่งสิ่งรบกวนนี้อาจเป็นสิ่งที่เกิดจากภายในตัวบุคคลเอง เช่น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวัย และความเจ็บป่วย เป็นต้น และสิ่งรบกวนนั้นเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ร่างกายคนก็ได้ เช่น ความร้อน ความเย็น การขาดแคลนปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

2. ความเครียดทางจิตใจ (Psychological Stress) เป็นความเครียดจากสิ่งที่มีารบกวนหรือคุกคามต่อจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของคน ซึ่งอาจเกิดจากภายในตัวของบุคคลเอง เช่น ความรู้สึกผิดหวัง ถูกดูถูก ความล้มเหลว การถูกตอกย้ำ ความรู้สึกอึดอัด ไม่สามารถแสดงออกได้ เป็นต้น หรืออาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความตึงเครียดของสถานการณ์รอบตัว สภาพสังคม สภาพครอบครัว วัฒนธรรม เศรษฐกิจ หน้าที่การงาน และกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม เป็นต้น

บอม คอยเนและโฮลรอยด์และโฮบฟอลล์ (สมชาย จักรพันธุ์ และคณะ. 2538 : 3 ; อ้างอิงจาก Baum. 1990 ; Coyne & Holroyd. 1982 , Hobfoll. n.d. : 110) ได้แบ่งความเครียดไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย (Physiological Stress) เช่น เหงื่อแตก หายใจถี่ขึ้น กล้ามเนื้อเกร็ง ปวดศีรษะ ปวดหลัง ปากแห้ง อึดอัดในท้อง กระเพาะอาหารปั่นป่วน เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ (Psychology Stress) แบ่งออกเป็น

2.1 ด้านพฤติกรรม เช่น ปากสั่น มือสั่น เสียงสั่น พูดเร็ว เดินตัวเกร็ง นอนไม่หลับ รับประทานอาหารมากหรือไม่เจริญอาหาร ฯลฯ

2.2 ด้านความคิด เช่น คิดอะไรไม่ออก ไม่มีสมาธิ จำอะไรไม่ค่อยได้

2.3 ด้านอารมณ์ เช่น อารมณ์กลัว วิตกกังวล เศร้า โกรธ คับข้องใจ เป็นต้น

มิลเลอร์และคีน (Miller and Heane. 1972 : 915-916) ได้แบ่งความเครียดออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1. ความเครียดทางร่างกาย (Emergency Stress) เป็นสิ่งคุกคามชีวิตที่เกิดขึ้นทันทีทันใด เช่น ได้รับความเจ็บ อุบัติเหตุ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่น่ากลัว

1.1 ความเครียดชนิดเฉียบพลัน (Emergency Stress) เป็นสิ่งคุกคามชีวิตที่เกิดขึ้นทันทีทันใด เช่น ได้รับความเจ็บ อุบัติเหตุ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่น่ากลัว

1.2 ความเครียดชนิดต่อเนื่อง (Continuing Stress) เป็นสิ่งที่คุกคามชีวิตที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในบางโอกาส เช่น เจ็บป่วยเรื้อรัง การตั้งครรภ์

2. ความเครียดด้านจิตใจ (Psychological Stress) เป็นการตอบสนองของร่างกายอย่างฉับพลัน เมื่อคิดว่ามีอันตรายเกิดขึ้น

ศุภชัย ยาวะประภาส (2525 : 62-89) ได้แบ่ง ความเครียด ได้ดังนี้

1. แบ่งตามสาเหตุการเกิด ได้แก่ สิ่งต่อไปนี้

1.1 ความเครียดที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ไม่ดี (Negative thing or Negative forces) หรือเรียกว่า ความทุกข์ (Distress) เมื่อคนทั่วไปเกิดปัญหาก็เข้าใจทันทีว่าเป็นความเครียด ได้แก่ การหย่าร้าง ญาติมิตรเสียชีวิต การเจ็บป่วย การดกงาน เป็นต้น

1.2 ความเครียดที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ดี (Positive thing of Positive forces) หรือความเครียดที่เกิดจากความสุข (Estuses) สิ่งที่เป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดชนิดนี้เป็นสิ่งที่ดี สร้างความสุขให้กับคนทั่วไปได้แก่ การแต่งงาน การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นต้น

2. แบ่งความสามารถในการป้องกันการเกิด

2.1 ความเครียดที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Avoidable Stress) เช่น ไม่ชอบสถานที่ที่มีคนแออัด ก็สามารถหลบหลีกออกไปอยู่ที่อื่นได้

2.2 ความเครียดที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Unavoidable Stress) เช่น ไม่สามารถห้ามไม่ให้คนเจ็บป่วย หรือตาย เป็นต้น

3. แบ่งตามสิ่งที่เกิด โดยทั่วไปแบ่งความเครียดประเภทนี้ออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 ความเครียดทางร่างกาย (Physical Stress) เป็นความเครียดที่เกิดจากมีสิ่งที่ถูกคามต่อเนื้อเยื่อของร่างกายและส่งผลไปกระตุ้นที่สมองของส่วนไฮโปทาลามัส แล้วเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ทางร่างกายโดยผ่านระบบประสาทซิมพาซีติก เช่น ความร้อน ความเย็น เสียงดัง เป็นต้น

3.2 ความเครียดทางจิตใจ (Psychological Stress) เป็นกระบวนการตอบโต้สิ่งที่มาคุกคาม โดยเป็นการตอบโต้ของกระบวนการทางด้านจิตใจ สาเหตุที่มาคุกคามอาจจะเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือเกิดจากภายในตัวบุคคลเอง ส่วนใหญ่มักจะมีสาเหตุมาจากความขัดแย้ง (Conflict) ความคับข้องใจ (Frustration) ความวิตกกังวล (Anxiety) หรือได้รับความกระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรง (Phychic trauma) เช่น เมื่อไปดูภาพยนตร์ที่ตื่นเต้นหวาดเสียวจะทำให้เกิดกล่อมเนื้อตึงเครียดและหัวใจเต้นแรง ซึ่งการโต้ตอบที่เกิดขึ้นนี้ อาศัยประสบการณ์ในอดีตผ่านกลไกทางจิต

4. แบ่งตามระยะเวลาที่ร่างกายตอบสนอง

4.1 ความเครียดชนิดเฉียบพลัน (Acute of Emergency tress) เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในระยะสั้นๆ เห็นผลที่เกิดจากสิ่งคุกคามได้ชัดเจนและทันทีเช่น การเกิดอุบัติเหตุ ไฟไหม้ ธรชน เป็นต้น

4.2 ความเครียดชนิดต่อเนื่อง (Continuing Stress) หรือบางคนเรียกว่า ความเครียดแฝง (Insidious Stress) เป็นความเครียดที่สิ่งคุกคามมากระทำต่อบุคคลอย่างต่อเนื่องและเป็นเวลานาน อาจจะเป็นสัปดาห์ เดือน ปี หรือตลอดชีพ ซึ่งผลจากสิ่งคุกคามนั้น มีลักษณะไม่เด่นชัด แต่มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายตามพัฒนาการของชีวิต เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า ประเภทของความเครียดโดยทั่วไป อาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ความเครียดที่เกิดขึ้นกับร่างกายและความเครียดที่เกิดขึ้นทางจิตใจ ซึ่งความเครียดนั้น อาจเกิดจากสาเหตุที่ต่างๆ กันไป นอกจากนี้ อาจจะแบ่งเป็นความเครียดที่เกิดจากชีวิตประจำวัน และความเครียดที่เกิดจากงาน ซึ่งมีทั้งความเครียดชนิดเฉียบพลันและความเครียดชนิดต่อเนื่อง

1.1.5 ระดับความเครียด

เจนิส (อรุณเดช จันทรงามศรี. 2542 : 30 ; อ้างอิงจาก Janis. 1968 : 4634-4) ได้แบ่ง ระดับของความเครียดออกเป็น 3 ระดับคือ

1. ความเครียดระดับต่ำ (Mild Stress) เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในช่วงสั้นๆ อาจแค่นาทีหรือชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสาเหตุเพียงเล็กน้อย เช่น อาจเป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทางไปทำงาน การมาไม่ทันเวลานัด

2. ความเครียดระดับปานกลาง (Moderate Stress) เป็นความเครียดชนิดรุนแรงกว่า ชนิดแรกอาจใช้เวลาเป็นชั่วโมงหรือหลายชั่วโมง จนกระทั่งเป็นวัน เช่น ความเครียดจากการทำงานมากเกินไป ความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน

3. ความเครียดระดับสูง (Severe Stress) ความเครียดชนิดนี้จะแสดงอาการอยู่เนาน เป็นสัปดาห์ หรืออาจเป็นเดือน เช่น การตายของบุคคลใกล้ชิด ความเจ็บป่วยที่รุนแรง

สะอึ้ง อภิบาลกุล (2525 : 9) ได้แบ่งความเครียดออกเป็น 3 ระดับเช่นกัน คือ

1. ความเครียดระดับต่ำ (Mild Stress) เป็นความเครียดที่เกี่ยวข้องสาเหตุเพียงเล็กน้อย และสิ้นสุดลงในระยะเวลาสั้นๆ อาจเป็นเพียงเล็กน้อยและสิ้นสุดลงในระยะเวลาสั้นๆ อาจเป็นเพียงวินาทีหรือชั่วโมง เช่น การพลาดเวลานัดหมาย

2. ความเครียดระดับปานกลาง (Moderate Stress) ความเครียดในระดับนี้รุนแรงกว่า ในระดับแรก อาจใช้เวลานานเป็นชั่วโมงหรือเป็นวัน ซึ่งมีสาเหตุที่ส่งผลต่อบุคคลมากกว่าสาเหตุ ในระดับแรก เช่น ความเครียดจากงานหนัก ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนร่วมงาน

3. ความเครียดระดับสูง (Severe Stress) ความเครียดชนิดนี้อาจแสดงอาการอยู่เนาน เป็นสัปดาห์ เป็นเดือน หรือเป็นปี โดยมีสาเหตุรุนแรงมากหรือจากหลายสาเหตุ เช่น การสูญเสีย สิ่งของหรือบุคคลอันเป็นที่รัก การเจ็บป่วยรุนแรง ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิต เช่น พิกการ เป็นต้น

ชูทิพย์ ปานปรีชา (2534 : 483) ได้แบ่งระดับหรือความรุนแรงของความเครียดไว้เป็น 3 ระดับคือ

ระดับแรก เป็นภาวะที่จิตใจมีความเครียดอยู่เล็กน้อย ยังถือว่าเป็นภาวะปกติของทุกคน ขณะเผชิญปัญหาต่างๆ หรือกำลังต่อสู้กับความรู้สึกที่ไม่ดีของตนเอง

ระดับสอง เป็นภาวะของจิตใจที่มีความเครียดอยู่ปานกลาง เป็นระยะที่ร่างกายและจิตใจ ต่อสู้กับความเครียดที่แสดงออกให้เห็น โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความคิด อารมณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต

ระดับสาม เป็นภาวะของจิตใจที่มีความเครียดรุนแรง หรือความเครียดมาก ร่างกายจิตใจพ่ายแพ้ต่อความเครียด มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และจิตใจให้เห็นชัด มีพยาธิสภาพหรือป่วยเป็นโรค ทำให้การดำเนินชีวิตเสียไป การตัดสินใจผิดพลาด ระยะนี้ต้องการการดูแลช่วยเหลือ รักษาตัวแม้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดหมดไป ต้องมีผู้อื่นเข้ามาช่วยเหลือ

กรมสุขภาพจิต (2539 : 3-4) ได้แบ่งระดับความเครียดเป็น 4 ประเภทคือ

1. ความเครียดในระดับต่ำ จะมีผลผลักดันการทำงานให้ดีขึ้น ไม่เกียจคร้านหรือนิ่งเฉย
2. ความเครียดในระดับปานกลาง อาจมีผลกระทบต่อการทำงาน เช่น รับประทานอาหารมากกว่าปกติ นอนไม่หลับ คิดเหวี่ยง คิดยาเสพติด เป็นต้น
3. ความเครียดในระดับรุนแรง อาจทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว ซึมเศร้าหรือวิตกกังวลไม่สามารถควบคุมตนเองได้
4. ความเครียดในระยะยาว อาจทำให้เกิดโรคทางกายได้ เช่น โรคหัวใจ โรคกระเพาะ และโรคอื่นๆ รวมทั้งแก่เร็วและอายุสั้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับความเครียด สรุปได้ว่า บุคคลแต่ละคนจะมีความเครียดไม่เท่ากัน สามารถจัดแบ่งระดับความเครียดไว้เป็น 3 ระดับ คือ ความเครียดระดับต่ำ ความเครียดระดับปานกลาง และความเครียดระดับสูง

1.1.6 สาเหตุของความเครียด

สาเหตุของความเครียดมีอยู่มากมายหลายประการแตกต่างกันออกไป เนื่องจากสถานการณ์หนึ่งๆ ไม่ทำให้เกิดระดับความเครียดในบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงสาเหตุของความเครียดไว้ต่างๆ กันดังนี้

1. สาเหตุจากภายนอก (Exogenous Stress) เป็นความเครียดที่มักเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งแยกออกเป็น
 - 1.1 สาเหตุจากครอบครัว เช่น ความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ลูก คู่สมรส
 - 1.2 สาเหตุจากที่ทำงาน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ขวัญและกำลังใจ ความล้มเหลวของธุรกิจ
 - 1.3 สาเหตุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคน
2. สาเหตุจากภายใน (Endogenous Stress) ได้แก่ ความเจ็บป่วย ความจำ ความรู้สึก ความฝัน ความคาดหวัง เป็นต้น

เอนเกล (Engle. 1962 : 288-300) สรุปสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดทางจิตใจไว้ 3 ประการคือ

1. การสูญเสียหรือเกรงว่าจะสูญเสียสิ่งที่มีค่า สิ่งที่รัก สิ่งที่มีความสำคัญต่อตน ได้แก่ การสูญเสียหรือเกรงว่าจะสูญเสียอวัยวะ บทบาทในสังคม อาชีพการงาน หรือสัตว์เลี้ยงที่ตนมีความผูกพันอยู่ เป็นต้น

2. การได้รับอันตรายหรือเกรงว่าจะได้รับอันตราย เช่น การที่จะต้องอยู่ในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย การพลัดพลาดจากบุคคลที่ใกล้ชิด การเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบ การสอบ การโต้แย้ง การแข่งขัน การพบเหตุการณ์ที่น่าตกใจ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกะทันหันโดยไม่คิดมาก่อน

3. ความคับข้องใจ เมื่อบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หน้าที่การงานไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ก้าวหน้า ซ้ำซาก จำเจ ก่อให้เกิดความเครียดได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน

ซูทิตย์ ปานปรีชา (2529 : 846-488) ได้อธิบายว่า ความเครียดเกิดจากสาเหตุต่อไปนี้ คือ

1. สาเหตุภายใน หมายถึง ความเครียดที่เกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยต่างๆ ที่มาจากตัวตนสามารถแยกสาเหตุในตัวตนได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 สาเหตุทางร่างกาย เป็นภาวะบางอย่างของร่างกายที่ทำให้เกิดความเครียด เนื่องจากร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ เมื่อส่วนหนึ่งส่วนใดชำรุดหรือเจ็บป่วย จะทำให้อีกส่วนชำรุดหรือเจ็บป่วยไปด้วย ฉะนั้นเมื่อร่างกายเครียดจะทำให้จิตใจเครียดด้วย ภาวะต่างๆ ที่เป็นสาเหตุของความเครียดนี้ได้แก่

1.1.1 ความเมื่อยล้าทางร่างกาย เป็นสภาพของร่างกายที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง หรือได้ผ่านการทำงานมาอย่างหนักและนาน

1.1.2 ร่างกายได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นสภาพของร่างกายที่เกิดจากการตรากตรำทำงานติดต่อกันนาน

1.1.3 รับประทานอาหารไม่เพียงพอ ไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ร่างกายหิวโหย น้ำตาลในเลือดต่ำร่างกายขาดวิตามินและเกลือแร่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการให้พลังงานแก่ร่างกาย ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย เกิดความเครียดได้

1.1.4 ความเจ็บป่วยทางร่างกาย ได้แก่ มีโรคประจำตัว ได้รับการผ่าตัดใหม่ ทำให้ไม่ค่อยอยากอาหาร เนื้อเยื่อของอวัยวะที่ป่วยถูกทำลาย หรือทำงานไม่ดี เสียน้ำ เสียเลือด เป็นผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย

1.1.5 ภาวะติดสุราและยาเสพติด สุราและยาเสพติดไปกดประสาททำให้ร่างกายต้องใช้พลังงานมาก เป็นผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย และอ่อนแอมากขึ้นทุกขณะ

1.2 สาเหตุทางจิตใจ สภาพจิตใจบางอย่าง สามารถก่อให้เกิดความเครียดได้คือ

1.2.1 อารมณ์ไม่ดีทุกชนิด ได้แก่ ความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความเศร้า อารมณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ โดยเฉพาะความเศร้า ทำให้เกิดความรู้สึกสิ้นหวัง ไม่คิดต่อสู้ ความรู้สึกทั้งหมดนี้ทำให้เกิดความเครียด

1.2.2 ความคับข้องใจ เป็นภาวะของจิตใจที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการถูกขัดขวาง

ทำให้มีปัญหาต้องเผชิญ เกิดความรู้สึกไม่พอใจ โกรธ วิตกกังวล จิตใจเหมือนถูกบีบคั้น ทำให้เกิดความเครียดได้

1.2.3 บุคลิกภาพบางประเภททำให้เกิดความเครียดได้คือ

1.2.3.1 เป็นคนจริงกับชีวิต (Perfectionist) ทำอะไรต้องทำให้ดีสมบูรณ์แบบ เจ้าระเบียบ เป็นคนตรง มีมาตรฐานในการดำเนินชีวิตสูง มีความสามารถในการทำงานสูงกว่าผู้อื่น ทำให้ตลอดชีวิตต้องทำงานหนักทุกอย่างด้วยตัวของตัวเอง จึงเกิดความเครียดได้ง่าย

1.2.3.2 เป็นคนใจร้อน รุนแรง ก้าวร้าว และควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ คนประเภทนี้อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้มาก มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระวิทยาด้วย ทำให้เกิดความเครียดได้ง่าย

1.2.3.3 เป็นคนต้องพึ่งพาผู้อื่น คนประเภทนี้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองไม่เก่ง ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่กล้าทำอะไรด้วยตนเอง ต้องอาศัยความคิดคำแนะนำ และกำลังใจจากผู้อื่น ทำให้มีความวิตกกังวล มองอนาคตด้วยความหวาดหวั่นอยู่เสมอ เกิดความเครียดเป็นประจำ

2. สาเหตุจากภายนอก หมายถึง ปัจจัยต่างๆ นอกตัวคน ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดซึ่งได้แก่

2.1 การสูญเสียสิ่งที่รัก ได้แก่ การสูญเสียคนรัก ของรัก ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน การดกงานหรือถูกให้ออกจากงาน ถูกลดตำแหน่งหรือย้ายงาน ธุรกิจล้มละลาย

2.2 การเปลี่ยนแปลงในชีวิต พบว่า ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตทุกคนจะมีจิตใจแปรปรวน (Psychological Imbalance) ทำให้เกิดความเครียดไม่มากนักน้อย ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ได้แก่ การเข้าโรงเรียนครั้งแรก ทำงานครั้งแรก สมรสใหม่ๆ มีบุตรคนแรก วัยหมดประจำเดือน ปลดเกษียณอายุใหม่ ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ทำให้ต้องปรับตัว ก็เป็นสาเหตุของความเครียดชนิดหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันโดยไม่คาดคิดหรือไม่เตรียมตัวไว้ก่อน เช่น การย้ายโรงเรียน ย้ายงาน การย้ายที่อยู่หรืออพยพย้ายถิ่น เป็นต้น

2.3 ภัยอันตรายต่างๆ ที่คุกคามชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นภัยที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือภัยธรรมชาติ เช่น อยู่ในถิ่นที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม ถูกขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย อยู่ในสนามรบ น้ำท่วมและไฟไหม้บ้าน ภาวะดังกล่าวทำให้เกิดความกดดัน บีบคั้นจิตใจอย่างรุนแรง เกิดความเครียดอย่างรุนแรงได้

2.4 ทำงานชนิดที่ทำให้เกิดความเครียด เช่น ขาดความปลอดภัยในที่ทำงานที่เสี่ยงอันตราย งานที่ไม่พึงพอใจ มองไม่เห็นความสำคัญของงานที่ทำอยู่

2.5 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ยากจน เป็นหนี้สิน ทำให้การเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์ ขาดอาหาร เรียนไม่เต็มที่ อยู่ในชุมชนแออัด ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้เกิดความวิตกกังวล หวาดกลัว คิดมาก บีบคั้นจิตใจ ทำให้เกิดความเครียดได้

2.6 สภาพของสังคมเมือง มีคนหลังไหลเข้ามาทำงานในเมืองมากขึ้นเรื่อยๆ อยู่กัน

แออัดยัดเยียด ชีวิตต้องแข่งขัน ซึ่งดีซึ่งเด่น การเดินทางไปไหนมาไหนไม่สะดวก เพราะการจราจรติดขัด ชีวิตครอบครัวไม่อบอุ่น ต่างคนต่างอยู่ ขาดอากาศบริสุทธิ์หายใจ สภาพดังกล่าวทำให้เกิดความเครียดได้

ฟาร์เมอร์และคนอื่นๆ (Farmer and Others. 1984:20-24) ได้แบ่งสาเหตุของการเกิดความเครียดไว้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวบุคคล (Personal Source) เป็นสาเหตุที่สัมพันธ์กับชีวิตของบุคคล ได้แก่ โครงสร้างบุคลิกภาพ ประสบการณ์ในชีวิต อัฒมโนทัศน์ของบุคคล (Self-Concept) สุขภาพ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในลักษณะของปัจเจกบุคคล
2. สาเหตุจากการเงิน (Financial Source) เป็นสาเหตุที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจเช่น สถานภาพทางการเงิน รายได้ ความสามารถในการจัดการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย รวมทั้งการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสถานภาพทางการเงินที่ควรจะเป็น
3. สาเหตุจากสัมพันธภาพ (Relational Source) เป็นสาเหตุที่เป็นผลมาจากปะทะสังสรรค์ (Interaction) กับคนอื่น ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนบ้าน กลุ่มสมรสและเพื่อน เป็นต้น
4. สาเหตุจากอาชีพการงาน (Occupational Source) เป็นสาเหตุที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ในการทำงานและดำเนินชีวิต ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกและประสบการณ์ในอาชีพปัจจุบัน รวมถึงการคาดหวังในอนาคต

จากสาเหตุการเกิดความเครียดที่นักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ว่า การเกิดความเครียดนั้น มาจากสาเหตุใหญ่ 2 ประการคือ

1. สาเหตุจากตัวบุคคลเอง ซึ่งได้แก่ ประสบการณ์ในชีวิต บุคลิกภาพ ความคับข้องใจ ความรู้สึกสูญเสียและรู้สึกผิด ความเจ็บปวดทางด้านร่างกายและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในลักษณะของปัจเจกบุคคล
2. สาเหตุจากนอกตัวบุคคล เป็นเรื่องของปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ปัญหาจากอาชีพการงาน ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาความยากจนและสภาพของสังคมเมือง การเปลี่ยนแปลงในชีวิต ความรับผิดชอบและตำแหน่งหน้าที่การงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและแวดล้อมด้วยบุคคลนั้นๆ อยู่

1.1.7 อาการของความเครียด

เมื่อเกิดความเครียดขึ้น ร่างกายจะมีปฏิกิริยาของอาการต่างๆ เพื่อปรับตัวทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ดังที่ สันต์ หัตถิรัตน์ (2534:36) ได้กล่าวถึง อาการของความเครียดไว้ดังนี้

1. หน้ามืด เป็นลม เช่น ตื่นเต้นจนเป็นลม ตกใจจนเป็นลม เป็นต้น
2. หน้าซีดหรือหน้าแดง เช่น ตกใจจนหน้าซีด โกรธจนหน้าซีด อายจนหน้าแดง เป็นต้น
3. ใจเต้น ใจสั่นหรือรู้สึกหัวใจเต้นแรง

4. ปวดศีรษะ มีนศีรษะ หรือรู้สึกศีรษะเบา ตัวเบา หรือรู้สึกโหวงๆ ไม่เป็นตัวของตัวเอง
5. มือเท้าเย็นและอาจมีเหงื่อออกตามมือ ตามเท้า เช่น เวลาตกใจ เวลาประหม่า และอาย เป็นต้น
6. หงุดหงิดง่าย โมโหง่ายหรือหาเรื่องผู้อื่นโดยไม่สมควร
7. นอนไม่หลับหรือหลับยาก หลับแล้วต้องตื่นบ่อยๆ หรือฝันทั้งคืนโดยเฉพาะมักฝันร้าย
8. เบื่ออาหารหรือเจริญอาหารผิดปกติ คนส่วนใหญ่เวลาเครียดจะเบื่ออาหารและร่างกายจะผอมลงๆ แต่บางคนเวลาเครียดกลับกินมาก กินตลอดหรือกินบ่อยจนอ้วนขึ้นอย่างรวดเร็ว
9. ปวดท้อง ท้องเสีย หรือท้องผูก แต่บางคนท้องเสียพอลดเครียดก็เป็นปกติ บางคนเครียดแล้วท้องผูก
10. ปัสสาวะบ่อยๆ เช่น เวลาเข้าห้องสอยหรือเข้าพบผู้ใหญ่ เป็นต้น
11. อ่อนเพลีย ไม่มีแรงหรือเบื่อหน่าย ท้อถอยหรือไม่มีกำลังใจที่จะทำงาน
12. หายใจไม่สะดวก หายใจขัด หายใจไม่เต็มที เหนื่อยหอบ ถ้าเป็นมากอาจจะมีอาการมือเท้าชาเหมือนเป็นเหน็บชา นิ้วมือนิ้วเท้าจะแข็งเกร็ง แขนขาแข็งเกร็งและเกิดอาการปวดเมื่อยทั่วตัวได้

กนกรัตน์ สุชะตุงคะ (2537 : 10-11) กล่าวถึง อาการของความเครียดโดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านร่างกาย เช่น ความดันโลหิตสูง อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ปากคอแห้ง เหงื่อออกมาก แขนขาหรือมีอาการกระตุก กล้ามเนื้อตึงเครียด มีปัญหาการทำงานของระบบย่อยอาหารและการขับถ่าย มือเท้าเย็น เป็นต้น
2. ด้านพฤติกรรม เช่น โมโหง่าย คิดมากขึ้นหรือตรงข้าม ไม่อยากอาหาร ตื่นและหลับมากขึ้น ลุกลุกนอน หุนหันพลันแล่น เป็นต้น
3. ด้านจิตใจ เช่น ความวิตกกังวล ก้าวร้าวหรือเฉยชา เบื่อ เศร้า ชอบเป็นลม คับข้องใจ รู้สึกผิด รู้สึกอับอาย หงุดหงิด และอารมณ์เสียง่าย เป็นต้น
4. ด้านความรู้ความเข้าใจ เช่น ตัดสินใจไม่ได้ และสมาธิไม่ดี ลืมง่าย คิดอะไรไม่ออก และอ่อนไหวต่อคำวิจารณ์ง่าย เป็นต้น
5. ด้านสังคม เช่น ไม่ค่อยอยู่รวมกลุ่มกับใคร ไม่ค่อยอยู่กับใคร ไม่ค่อยมีผลงาน และต่อต้านที่ทำงาน เป็นต้น

ดูแกน และคนอื่นๆ (เวณี เทศน์ธรรม. 2541 : 20-21 ; อ้างอิงจาก Dougan and Others. 1986 : 191-198) กล่าวถึง อาการของความเครียด โดยจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านอารมณ์ (Mood) เช่น รู้สึกหงุดหงิดง่าย โมโหง่าย กังวลใจ รู้สึกสับสน หลงลืมง่าย เบื่อหน่ายง่าย เป็นต้น
2. ด้านอวัยวะ (Organ) เช่น หัวใจเต้นแรง หายใจถี่ กระเพาะอาหารปั่นป่วน เหงื่อออก

ง่ายกว่าปกติ วิงเวียนศีรษะ ปวดศีรษะข้างเดียว ปากแห้ง ปัสสาวะบ่อย ท้องเสียหรือท้องผูกบ่อยๆ เป็นต้น

3. ด้านกล้ามเนื้อ (Muscles) เช่น มือและนิ้วสั่น เส้นกระดูก กล้ามเนื้อตึง พูดตะกุกตะกัก ขบกรามบ่อยๆ ตาพร่าตามัว ปวดหลัง เป็นต้น

4. ด้านพฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เช่น ลุกลุกนอน เดินตัวเกร็ง นอนไม่หลับ ตื่นแล้วยังนอนต่อ ความต้องการทางเพศลดลง มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ต้องพึ่งพายาหรือพบแพทย์บ่อยขึ้น เป็นต้น

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2540 : 7) ได้อธิบายว่า ตามปกติความเครียดภายในจิตใจจะส่งผลทำให้เกิดอาการทางกายที่สังเกตได้อย่างชัดเจน ได้แก่ ปวดศีรษะ หลับยาก หรือหลับไม่สนิท เหนื่อยง่ายกว่าปกติ กินมากกว่าปกติ หรือเบื่ออาหาร ท้องผูก หรือท้องเสียบ่อยๆ ท้องอืดท้องเฟ้อ รู้สึกตื่นเต้น หรือตกใจง่าย ผื่นร้าย หายใจไม่เต็มที หรือถอนหายใจบ่อยๆ ประจำเดือนมาไม่ปกติ หรือสมรรถภาพทางเพศลดลง หงุดหงิดกับคนรอบข้าง ปวดต้นคอ และไหล่ มือเท้าเย็น ใจสั่น ไม่มีสมาธิ

สรุปได้ว่า อาการของความเครียด จะแสดงออกได้หลายทาง ซึ่งสังเกตและประเมินได้ ด้านคือ ด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม เมื่อบุคคลเกิดความเครียดทำให้ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและชีวเคมี แล้วพบว่า บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ด้วย เพื่อให้เข้าสู่ภาวะสมดุล

1.1.8 ผลของความเครียด

ฟาร์เมอร์ และคนอื่นๆ (Farmer and Others.1984:24) กล่าวว่า โดยทั่วไปผลของความเครียดจะเกี่ยวกับความรู้สึก หรืออารมณ์ ได้แก่ อาการวิตกกังวล หงุดหงิด จุนเจียว อารมณ์ซึมเศร้า รวมทั้งมีผลทางสรีระ เช่น ปวดศีรษะ ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ เป็นต้น ซึ่งผลของความเครียดนี้เป็นปฏิกิริยาของร่างกายที่มีต่อสาเหตุของความเครียดในสถานการณ์นั้นๆ

นคราญ ผาสุก (2528 : 9) กล่าวว่า เมื่อมีความเครียดเกิดขึ้นร่างกาย อารมณ์ และพฤติกรรมของมนุษย์จะตอบสนองต่อความเครียดดังนี้

1. ด้านร่างกาย มีอาการใจสั่น อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ความดันโลหิตเพิ่ม ปวดศีรษะหายใจเร็ว น้ำตาลในเลือดเพิ่ม แขนขาตึง ท้องเดิน ปัสสาวะบ่อย เหงื่อออก ร้อนหรือขาดตามตัว มือ แขน ขา มีอาการหดเกร็งของกล้ามเนื้อต่างๆ เช่น กระเพาะอาหารและลำไส้

2. ด้านอารมณ์ และจิตใจ คนที่มีอารมณ์เครียดอารมณ์จะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น กลัว วิตกกังวล หงุดหงิด โกรธ ซึมเศร้า รู้สึกผิดและอึดอัดใจ

3. ด้านพฤติกรรม เช่น กระสับกระส่าย นั่งไม่ติด การตัดสินใจและการเรียนรู้จะเสียไป แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะงาน ความรุนแรงของความเครียด ความแตกต่างระหว่างบุคคล งานที่ย่างยาก สลับซับซ้อนที่ต้องใช้สมาธิมาก ทำให้เกิดผลเสีย

นันทวรรณ นาวิ (2536 :41 - 43) กล่าวว่า มนุษย์สามารถจัดการกับความเครียดได้เป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง หากกลไกการปรับตัวทำงานหนักเกินไป ผลที่เกิดขึ้นจากความเครียด ที่มีสาเหตุต่างๆ กัน ก็จะก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองและแสดงออกมา 3 ทางคือ

1. อาการทางร่างกาย ได้แก่ การขับฟัน กัดริมฝีปาก เขย่าขา หรือพลิกเท้า ความดันโลหิตสูง ท้องอืด โรคหัวใจ ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดหลัง เป็นต้น
2. อาการทางจิตใจ ได้แก่ กระสับกระส่าย ขาดความอดทน มีความสำนึกผิด ความละอาย หมดหวัง หดหู่ อารมณ์เหล่านี้สามารถนำไปสู่ปัญหาทางจิตได้ หากเกิดขึ้นและดำรงอยู่นาน
3. อาการทางพฤติกรรม ได้แก่ ก้าวร้าว นอนไม่หลับ ทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ลุแก่วิถี สะแสดงกริยาอาการที่เกินควร พุดเร็วหรือดั่งเกินไป เป็นต้น

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2540 : 9) ได้อธิบายว่า หากปล่อยให้ตัวเองมีความเครียดสะสมไว้เป็นเวลานานโดยไม่ได้อ่อนคลาย จะส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วยรุนแรงได้ เช่น โรคประสาท โรคแผลในกระเพาะอาหาร โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคมะเร็ง ฯลฯ

สรุปได้ว่า ผลของความเครียดนั้น จะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ไม่ง่ายนอนไม่หลับ ก้าวร้าว หรืออาจทำร้ายตัวเอง หากความเครียดไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะทำให้บุคคลนั้นเสื่อมโทรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.1.9 การวัดความเครียด

การวัดความเครียดนั้นยังไม่มีเครื่องมือที่วัดได้โดยตรง เพราะ ความเครียดเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด เป็นนามธรรมไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถประเมินได้ทางอ้อมจากอาการแสดงทางกาย (Physical Symptoms) และปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction)

ซูทิตย์ ปานปรีชา (2529 : 482) กล่าวว่า การที่จะทราบได้ว่าบุคคลมีความเครียดหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดนั้นมี 2 วิธีดังนี้

วิธีแรก สังเกตสิ่งที่ปรากฏออกมาในตัวคน ทั้งทางด้านอารมณ์ คำบอกเล่า พฤติกรรม รวมทั้งอาการต่างๆ เช่น อารมณ์หงุดหงิด โกรธง่าย ขาดความอดทน ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ บ่นถึงปัญหาที่มี แสดงอาการเหน็ดเหนื่อย ถอนหายใจ สิ้นหน้า กระสับกระส่าย ตลอดทั้งการแสดงพฤติกรรมที่ผิดไปจากเดิมหรือมีความแปรปรวนทางร่างกาย เช่น เบื่ออาหาร น้ำหนักลด อ่อนเพลีย โดยมีสาเหตุมาจากการมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก การมีปัญหามากและการแก้ปัญหาไม่ตก เป็นต้น

วิธีที่สอง ใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบหาความเครียด โดยสามารถคำนวณออกมาเป็นตัวเลขเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรฐานของแบบสำรวจนั้นๆ ทำให้บอกได้ว่า มีความเครียดหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ตัวอย่าง เช่น แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ สุขภาพ ที่เรียกว่า Health Opinion Survey (HOS) แบบวัดอาการ เรียกว่า Symptom Check List-90 (SCL-90) และตัวบ่งชี้ทางการแพทย์ของคอร์เนลล์ Cornell Medical Index (CMI) แบบทดสอบ

ที่กล่าวมานี้โดยเฉพาะ HOS ใช้ได้ง่าย รวดเร็ว เนื่องจากมีคำถามให้ตอบเพียง 20 ข้อ สามารถตรวจหาความเครียดรายบุคคล และสำรวจความเครียดของชุมชนได้ด้วย

เทพวัลย์ สุชาติ (2530 : 55) ได้ดัดแปลงแบบทดสอบความเครียดทั้ง CMI และ HOS มาใช้ในการศึกษาวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของนักสังคมสงเคราะห์ โดยดัดแปลงให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นอาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลของความเครียด 4 เรื่องดังนี้

1. ความวิตกกังวล (Anxiety)
2. ความซึมเศร้า (Depression)
3. ความรู้สึกหงุดหงิดฉุนเฉียว (Irritability)
4. อาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางกาย (Somatic Complaints)

จากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ปฏิบัติการที่บุคคลแสดงออก สามารถวัดได้จากแบบทดสอบ เช่น HOS , SCL-90 , CMI แบบทดสอบความเครียดของดูแกนและคนอื่นๆ ซึ่งจะทราบได้ว่า บุคคลใดมีความเครียดมากหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วูล์ฟ (Wolf.1966 : 1954-1964) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเครียดกับการเกิดโรคทางเดินอาหาร โดยศึกษาทั้งในบุคคลปกติ และผู้ป่วย สรุปได้ว่า เมื่อบุคคลมีความเครียดเยื่อกระเพาะอาหารและลำไส้จะมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณของเลือดที่มาเลี้ยงอวัยวะเหล่านั้น ทำให้มีการบีบตัวแรงและเร็วขึ้น เส้นเลือดประาะบางจะฉีกขาดง่าย สำหรับผู้ป่วยที่มีอารมณ์ปกติ แม้แต่ความดันในลำไส้ก็จะเพิ่มขึ้นถึง 200 มิลลิเมตรปรอท และเยื่อผนังลำไส้จะทนได้ถึง 6 นาที โดยไม่มีการฉีกขาด แต่เมื่อผู้ป่วยคนนั้นกำลังโกรธหรือมีความเครียด ลำไส้จะบีบตัว มีความดันเพียง 60 มิลลิเมตรปรอท ก็ทำให้เส้นเลือดฉีกขาดและมีเลือดออกได้ภายใน 1 นาที เนื่องจากกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กเป็นกล้ามเนื้อประเภทเดียวกับลำไส้ใหญ่ ดังนั้น ผลของความเครียดจึงน่ากลัวเหมือนกัน

ไฮนซ์ และคณะ (Heins, M. and Others. 1984 : 169-179) ได้ศึกษาการรับรู้ถึงความเครียดของนักศึกษาแพทย์ นักศึกษานิติศาสตร์และนักศึกษาเคมี และจิตวิทยาที่จบการศึกษาแล้ว ในมหาวิทยาลัยอริโซนา (University of Arizona) ปีการศึกษา 1980-1981 จำนวน 245 คน แบ่งเป็นนักศึกษาแพทย์ 54 คน นักศึกษานิติศาสตร์ 68 คน นักศึกษาเคมีที่จบการศึกษาแล้วจำนวน 66 คน และนักศึกษาจิตวิทยาที่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 57 คน โดยใช้เครื่องมือวัดความเครียดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเกี่ยวกับการเรียน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การบริหารเวลา

ปัญหาการเงิน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการใช้เวลาในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมสุขภาพวิกฤตการณ์ในชีวิต และแหล่งสนับสนุนของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษานิติศาสตร์มีความเครียดเกี่ยวกับการเรียนมากที่สุด โดยมีความเครียดจากการสอบและการแข่งขันในกลุ่มเพื่อน
2. นักศึกษาแพทย์มีความเครียดจากการมีเวลาส่วนตัวน้อย นักศึกษาจิตวิทยามีความเครียดจากปัญหาการเงิน และนักศึกษาเคมีมีความเครียดจากการที่ต้องสอบบ่อยๆ
3. ไม่มีนักศึกษากลุ่มใดเลยที่ขอความช่วยเหลือจากนักจิตบำบัดมืออาชีพ นอกจากนักจิตวิทยาที่เคยพบนักจิตบำบัดมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นถึง 3 เท่า นักศึกษาแพทย์มักขอความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในมหาวิทยาลัย หรืออาจารย์ที่ปรึกษามากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นๆ ส่วนนักศึกษานิติศาสตร์และเคมี ตอบว่าไม่ขอความช่วยเหลือจากใครเลยในอัตราที่เท่าๆ กัน
4. การรับรู้ถึงความเครียด มีความสัมพันธ์กับการทำงานหลังจากจบการศึกษา มากกว่าขณะกำลังศึกษา ซึ่งนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว รายงานว่ามีความเครียดมากกว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ทั้ง 2 กลุ่ม เล็กน้อย

แมท และเอดิสัน (Mates,D. and Allison,K.R.1992 : 461-472) ศึกษาสาเหตุของความเครียดและการตอบสนองต่อความเครียด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับบิดามารดา และครอบครัว การทำงาน และการขาดเงิน เป็นปัจจัยที่สำคัญของความเครียด ส่วนการตอบสนองต่อความเครียดคือ การใช้สารเสพติด และการทำกิจกรรมที่สนใจ

ซิทโซว (Zitzow.1992 : 20-23) ได้ศึกษาการประเมินผลความเครียดของนักเรียนและอัตราการปรับตัวของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือในการวัดเหตุการณ์ชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวัดในด้านสังคม บุคลิกภาพ ครอบครัว และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเครียด ผลการศึกษาพบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 1,400 คน มีนักเรียนที่มีความเครียด สูงสุด 20 คน ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อความเครียดและ การปรับตัวของนักเรียน

โจนส์ (Jones,R.W.1993 : 739-743) ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศในการรับรู้ถึงความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 272 คน แบ่งเป็นเพศชาย 160 คน และเพศหญิง 112 คน โดยใช้แบบวัดความเครียดในการเรียนสำหรับวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความเครียดในการเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนหญิงมีความเครียดมากกว่านักเรียนชาย

เนมิ และคณะ (Neimi, S.M. and Others. 1997 : 238-242) ศึกษาอาการปวดที่คอและไหล่ที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 718 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อถามอาการปวดที่คอ และไหล่ ความเครียด อาการซึมเศร้า และความ

สามารถของตนเอง พบว่า เพศหญิงร้อยละ 21 และเพศชายร้อยละ 10 มีอาการปวดที่คอและไหล่ ส่วนความเครียดและอาการซึมเศร้าพบใน เพศหญิงมากกว่าเพศชาย

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัมพร โอตระกูล และคณะ (2526 : 200) ได้ทำการวิจัยพบว่า ความเครียดของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อาจมีความหวังในการเลือกศึกษาต่อในคณะที่เป็นที่นิยมของคณะเดียวกันจำนวนมาก ซึ่งย่อมมี การแข่งขันสูงจึงทำให้มีความเครียดสูง

อินทรา พัวสกุล และคณะ (2528 : 22) ทำการสำรวจภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง คือ โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียน ปรีณรอนแยลวิทยาลัย จำนวน 1,375 คน พบว่า

1. เด็กวัยรุ่นเพศหญิง มีความเครียดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย
2. ไม่พบความแตกต่างของความเครียด ในเด็กที่อยู่ในและนอกเขตเทศบาล
3. ครอบครัวที่มีขนาดของจำนวนสมาชิกมากหรือน้อย ไม่มีผลกระทบต่อความเครียดของเด็กวัยรุ่น
4. ระดับการศึกษาของบิดามารดา ไม่มีผลเกี่ยวข้องกับความเครียดของเด็กวัยรุ่น
5. เด็กวัยรุ่นกลุ่มที่บิดามารดา มีสถานภาพสมรสหย่า ม่าย หรือแยกกันอยู่ มีระดับความเครียดใกล้เคียงกัน แต่สูงกว่ากลุ่มที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน
6. เด็กวัยรุ่นกลุ่มที่บิดามารดา มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 10,000 บาทต่อเดือน มีความเครียดสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า

นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 101-106) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 200 คน และโรงเรียนหอวัง 200 คน พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ครอบครัวยุทธศาสตร์ของที่อยู่อาศัย ความต้องการหรือความมุ่งหวังในชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัว และทัศนคติ มีความเกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดาต่อเดือน ชนิดของบ้านและที่อยู่ ภูมิสำเนาเดิม และผลการเรียน ไม่ปรากฏความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเครียดของนักเรียนวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบว่า เพศหญิงจะมีความเครียดมากกว่าเพศชาย นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะมีความเครียดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ปานกลางจะมีความเครียดน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ปิติพงศ์ ประเสริฐผล. (2535 : 63-64) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และความคาดหวังในชีวิตกับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร จำนวน 345 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิลนารา จินาพร. (2540 : 84) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 400 คน พบว่า เพศ ลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน การรับรู้ต่อการจัดการเรียนการสอน การรับรู้ต่อพฤติกรรมของครูและบุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน

กฤษณนันท์ จินาพร. (2541 : 191-105) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนโรงเรียนเอกชนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษานักเรียนจำนวน 1,456 คน พบว่า ความเครียดของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดได้แก่ เพศ แผนการเรียน จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับต่อเดือน ผู้ที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วย ภูมิสำเนา การพูดคุยปรึกษากับบุคคลอื่นเมื่อมีปัญหา และความรู้สึกถึงความคาดหวังของอาจารย์ต่อตัวนักเรียน

นุชรัช เพชรดี. (2541 : 67-76) ได้ศึกษาสภาวะความเครียดและวิธีลดความเครียดในการเตรียมตัวสอบระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2540 จำนวน 261 คน พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กับแผนการเรียนศิลปะ มีระดับความเครียดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จะมีความเครียดมากกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลปะ
3. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน จะมีระดับความเครียดในการเตรียมสอบไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวิธีลดความเครียดในการเตรียมตัวสอบอันดับหนึ่ง ได้แก่ การฟังเพลง อันดับรองลงมา ได้แก่ การดูโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ การนอนหลับพักผ่อน การเล่นกีฬา ตามลำดับ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การหาที่เงียบๆ ทอดอารมณ์

กษมา อุปลา. (2542 : 120-124) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระบบใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษานักเรียนจำนวน 40 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดขอนแก่น มีระดับความเครียดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเพศชายและเพศหญิงมีระดับค่าเฉลี่ยของความเครียดไม่แตกต่างกันและนักเรียนที่มีปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ลำดับที่การเกิด สถานภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองและระดับรายได้ของผู้ปกครองต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยของความเครียดไม่แตกต่างกัน

ปิยะวรรณ เลิศพานิช. (2542 : 145-148) ศึกษาความเครียด สาเหตุของความเครียด และวิธีเผชิญความเครียดทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง รุ่นที่ 4 โดยศึกษานักเรียนจำนวน 1,274 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีระดับของความเครียดที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระดับความเครียดทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลางและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีระดับความเครียดไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน มีความเครียดทางการเรียนด้านพฤติกรรมแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้ทราบว่า ความเครียดที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีสาเหตุหรือสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากมายโดยเฉพาะ เด็กในวัยเรียน ถ้าตั้งความหวังในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเกินความสามารถที่มีอยู่ ก็จะก่อให้เกิดความเครียดได้ นอกจากนี้ การสอบก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความเครียดขึ้นได้ เนื่องจากอาจจะคาดหวังไว้กับนักเรียนในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของรายน่าจะส่งผลกระทบต่อความเครียดของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดได้แก่ เพศ โรงเรียนที่สังกัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ใช้เวลาเรียน 3 ปี (ม.4-ม.6) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการจัดดำเนินงานของโรงเรียนตามสมควร เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นประโยชน์ ในการประกอบอาชีพโดยตรงและ

เป็นพื้นฐานสำหรับการหาความรู้เพิ่มเติม และการศึกษาค้นคว้าในระดับสูงอีกด้วย กรมวิชาการ จึงได้จัดโครงสร้างของหลักสูตร ในรูปแบบของแผนการเรียนต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างของหลักสูตร

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยวิชาบังคับแกน 15 หน่วยการเรียนรู้ และวิชาบังคับเลือก 15 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับแกน เป็นวิชาพื้นฐานที่สอดคล้องกับชีวิตและสังคมโดยทั่วไป ผู้เรียนทุกคน ต้องเรียนเหมือนกัน ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษาและพลานามัย

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย 6 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย 3 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับเลือก เป็นวิชาพื้นฐานซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น ผู้เรียน ทุกคนต้องเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ได้แก่ พลานามัย วิทยาศาสตร์ และพื้นฐานวิชาชีพ

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย 3 หน่วยการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์ 6 หน่วยการเรียนรู้

พื้นฐานวิชาชีพ 6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ หรือความถนัดและความต้องการของแต่ละคน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะ เลือกเรียนอย่างน้อย จำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกเรียนจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ได้แก่ พลานามัย ศิลปะ

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

การจัดรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ได้จัดแบ่งเป็นแผนการเรียนดังนี้

1. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

2. แผนการเรียนศิลปศาสตร์-คณิตศาสตร์

3. แผนการเรียนศิลปศาสตร์(ภาษาฝรั่งเศส , ภาษาอังกฤษ)

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 คาบ /สัปดาห์/ภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน 2 คาบ /สัปดาห์/ภาค

ดังนั้น นักเรียนแต่ละคนจะมีแผนการเรียนของตนเอง ในแผนการเรียนทุกแผนจะกำหนดให้นักเรียนต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างอย่างน้อย 75 หน่วยการเรียนรู้ และต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค โดยต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

ในด้านการเลือกแผนการเรียนนั้นถือว่าเป็นหัวใจของการเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะ แผนการเรียนเป็นตัวกำหนดแนวอาชีพในอนาคต และเป็นช่วงสำคัญของการตัดสินใจ (มะเตือ เสมา 2522 : 35-41) และศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพได้ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกแผนการเรียนไว้ดังนี้ (ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ 2522 : 10-12)

1. ตั้งเป้าหมายในชีวิตว่าต้องการอะไร และจะประกอบอาชีพอะไรในอนาคต
2. ศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการเรียนทั้งหมดที่จัดในโรงเรียน
3. ศึกษาตนเองและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ สติปัญญา ลักษณะนิสัย อารมณ์ บุคลิกภาพ สุขภาพ ลักษณะทางร่างกาย สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และความต้องการของผู้ปกครอง
4. นำข้อมูลข้างต้นมาพิจารณาดูความสอดคล้องทุกด้านก่อนตัดสินใจ โดยอาจขอคำปรึกษาจากครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาหรือผู้ปกครอง

จากเอกสาร สรุปได้ว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน การเรียนแต่ละแผนการเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน ซึ่งต้องอาศัย ความถนัด ความสนใจ เป็นพื้นฐานต่อการประสบ ผลสำเร็จในการเรียน เพื่อเตรียมตัวสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการแข่งขันสูง

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการเรียน

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไอร์แลนด์ (Iredia.1987 : 3744-A) ได้ศึกษาเรื่อง เจตคติของนักเรียน สายอาชีพ และสายสามัญ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 370 คน เป็นชาย 171 คน หญิง 199 คน ผลการวิจัยพบว่า(1) นักเรียนสายวิชาชีพและนักเรียนสายสามัญมีเจตคติต่อการศึกษาด้านอาชีพแตกต่างกัน (2) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากความคิดเห็นของพ่อแม่ (3) ความแตกต่างของเจตคติดังกล่าวไม่ได้มีผลจากการได้รับความรู้สึกทางการศึกษา (4) ความแตกต่างดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ (5) เพศไม่มีต่อ

การเลือกโปรแกรมการเรียน (6) รายได้ของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียน

ฮัลล์ (Hall.1988 : 802-A) ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปรึกษา 7 คน ครูผู้สอน 26 คน และนักเรียนระดับ 10 , 11,12 จำนวน 227 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกโปรแกรมการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและต้องการที่จะทำให้มีความรู้และทักษะความชำนาญในอาชีพ

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จุมพล หนีพานิข (2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร แผนกวิทย์และแผนกศิลป์ พบว่านักเรียนแผนกวิทย์ที่มีผลการเรียนดีส่วนใหญ่จะเลือกเรียนวิชาแพทย์ ขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางและต่ำจะเลือกเรียนน้อยกว่า แผนกศิลป์ที่มีผลการเรียนดีส่วนใหญ่จะเลือกเรียนวิชานิติศาสตร์ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางและต่ำ จะเลือกเรียนรัฐศาสตร์และอักษรศาสตร์มาก นอกจากนี้การปรึกษาหารือกับบุคคลต่างๆ ในการเลือกวิชานั้น พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันทั้ง 2 แผนก ส่วนใหญ่จะปรึกษาหารือกับบิดามารดา นักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางต่ำ จะปรึกษากับครู-อาจารย์และเพื่อนสนิท

จรินทร์ บุญชุ่ม (2527 : 48-49) ได้ศึกษาปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการเลือกแผนการเรียนต่างกันคือ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของครอบครัวและปัญหาความรู้ทางอาชีพ นักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีปัญหาการเลือกแผนการเรียน ด้านการเงินและด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนตามความต้องการของครอบครัวมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีอาชีพรับราชการและค้าขาย ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีปัญหาการเลือกแผนการเรียนด้านการเงินมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือ ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ

นียดา พงศ์พาชำนาญเวช (2535 : 94-95) ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์กับนักเรียนแผนการเรียนศิลป์มีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน และมีการเผชิญปัญหาแบบรวมขอมเหมือนกัน

สรุปได้ว่า ในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนนั้น พบองค์ประกอบหลายด้านที่มีลำดับความสำคัญแตกต่างกันเช่น ชื่อเสียงเกียรติยศ ลักษณะของงานและความก้าวหน้าด้านความถนัดและความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว ความจำเป็นและรายได้ของครอบครัว เป็นต้น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยทั่วไปผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้านหรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายด้านๆ ซึ่งย่อมดีกว่าการแสดงความล้มเหลวหรือความสำเร็จทางการเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป เพียงครั้งเดียว (อัจฉรา สุขารมณและอรพินท์ ชูชม. 2530 : 10)

ไพศาล หวังพานิช. (2514 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือเกิดจากการสอน

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 131) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตนเองได้เมื่อเผชิญกับภาวะความตึงเครียด ในที่สุดสามารถปรับตัวได้ และจะมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความวิตกกังวล ท้อถอย และมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมากๆ จะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี และจากผลการศึกษาของเทเลอร์ (Ringness.1908 : 140;Citing Taylor. 1961) พบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลในสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นในโรงเรียน

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยในปัจจุบันได้มีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม ตลอดการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาด้วย ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังเช่น เกษม วัฒนชัย (2542 : 1) กล่าวว่า การใช้ผลสัมฤทธิ์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเทศทางตะวันตกทั้งอังกฤษ เยอรมัน และฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้ เพราะมีการสอบเทียบ สอบวัดผลชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งประเทศ และเป็นมาตรฐานเดียวกันแล้วใช้ได้เลยโดยไม่ต้องมาสอบของทบวงมหาวิทยาลัยอีก ในสมัยก่อนเรามีการติดบอร์ดแต่กระทรวงศึกษาธิการยกเลิกไป ต่างโรงเรียนต่างก็สอบ เกิดปัญหาตามมามากมาย

GPA ของโรงเรียนต่างๆ มาตรฐานอยู่ตรงไหน ไม่มีใครรู้เรื่อง มาตรฐานสวนกุหลาบ มาตรฐาน วัดไร่ขิง มาตรฐานวัดสิงห์ มาตรฐาน ไม่เท่ากัน ของเขาไม่ใช่ ของเขาสอบเทียบ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ มีศูนย์สอบหลายแห่ง ของตะวันตก ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ เท่าที่ศึกษาดูเป็นการสอบ วิชาหลักและวิชาเฉพาะสาขาเหมือนประเทศไทย การกำหนดให้ใช้ GPA กับ PR เป็น 50:50 แต่ทางฝ่ายมหาวิทยาลัยไม่ยอมรับเนื่องจากให้น้ำหนักมากเกินไป ความคิดที่ 2 ลดลงเหลือ 25 % ที่ประชุมอธิการบดีทั่วประเทศก็คัดค้าน บอกให้อย่างมาก 10 % จึงได้ออกมาเป็น 90 กับ 10 % เป็นวิชาหลักและวิชาเฉพาะ 90 % และเน้นความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา มัธยมศึกษา ตอนปลายกับอุดมศึกษา คือ GPA กับ PR 10 % โดยแบ่งเป็น GPA 5 % และ PR 5 %

การนำผลการเรียนมาใช้ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เช่นผลการวิจัยของ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ (2542 : 10) พบว่า เกรดเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมมีความสัมพันธ์กับ คะแนนสอบคัดเลือก โดยภาพรวมเกรดเฉลี่ยสามารถอธิบายคะแนนสอบคัดเลือกได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 11.6 และบางกลุ่มสามารถอธิบายได้สูงถึงร้อยละ 61 และเมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ เป็นรายโรงเรียน ก็ยังพบความสัมพันธ์สูงขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเกรดเฉลี่ยมีความสำคัญกับผล การสอบ ถ้าใช้ผลการสอบ เกรดเฉลี่ยก็จะสามารถเอามาใช้ร่วมได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542 : 24) ได้สำรวจความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูแนะแนวทั่วประเทศ จำนวน 8,823 คน ประกอบด้วยผู้บริหารร้อยละ 12.7 ครูอาจารย์แนะแนวร้อยละ 17 และ ครูอาจารย์ผู้สอนร้อยละ 70.3 ผลการสำรวจมองว่า ปัญหาการนำผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายมาใช้ประกอบการสอบคัดเลือก คือ (1) การคำนวณค่า GPA และ PR ของโรงเรียน ไม่ถูกต้อง (2) การวางแผนและจัดระบบเตรียมความพร้อมในการทำงานมีข้อบกพร่อง ไม่ชัดเจน (3) ผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการสอบคัดเลือกแบบใหม่ (4) ไม่มีเกณฑ์มาตรฐาน ในการคิดคะแนนของแต่ละโรงเรียน

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ได้รับหลังจาก การเรียนรู้วิชานั้นๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนน ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ ซึ่งปัจจุบันได้นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษา และยังมีจุดบกพร่องหรือปัญหาหลายประการ ซึ่งทำให้นักเรียนที่เตรียมตัวสอบ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอาจเกิดความวิตกกังวล ความเครียด และไม่พอใจในการนำไปใช้

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ศึกษาพบว่า เด็กคนใดก็ตามถ้าประสบ ปัญหาด้านการปรับตัวแล้วจะประสบปัญหาการเรียนด้วย การขัดแย้งกันภายในกลุ่ม ทำให้

การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิลล์ (Gill, 1962:144-149) ที่ศึกษาถึงอิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสภาพปัญหาของเด็ก พบว่า เด็กที่เรียนดีจะมีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยกว่านักเรียนที่เรียนอ่อน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนด้วย

แมคคอล (ซูชีพ อ่อนโคกสูง. ม.ป.ป. : 10 อ้างอิงจาก Maccall. 1972) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาชีววิทยาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย Middle Tennessee State พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีววิทยามีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาชีววิทยาดีกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีววิทยา

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 :1-4) ได้ศึกษาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนในเด็กที่เรียนไม่ได้หรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ย หรือในเด็กฉลาดมาก แต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาทางอารมณ์ และความคับข้องใจ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวลขาดความสุข หรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจ ไม่สนใจเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาถูกกักขัง

สมุทร นุชนารถ (2514 : 114) ได้ศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความประสงค์ที่จะเลือกเรียนแพทย์เป็นอันดับ 1 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจะเลือกเรียนรัฐศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ตามลำดับ

นราทร ศรประสิทธิ์ (2529 : 96) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนหอวัง พบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จะมีความวิตกกังวลกับผลการเรียนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึงการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาทางการเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งในทางบวกและทางลบ นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังมีผลต่อจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลด้วย ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะ ส่งผลถึงความวิตกกังวลและความเครียดในการเรียนด้วย

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

แมดดอกซ์ (Maddox. 1966 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้นๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป

เรนเน (Wrenn. 1968 : 1-4) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน เป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยพฤติกรรมนั้นอาจจะมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2525 : 19) กล่าวว่า คำว่า “นิสัยในการเรียน” “ทักษะในการเรียน” และ “เทคนิคในการเรียน” มีความหมายที่คล้ายคลึงกันจนอาจทำให้เกิดความสับสน ซึ่งเทคนิคในการเรียน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการศึกษาค้นคว้า กระบวนการแก้ปัญหา ส่วนทักษะในการเรียน หมายถึง การนำความสามารถพิเศษหรือวิธีการมาทำให้เกิดประโยชน์กับการเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการอ่าน การจด การทำบันทึกย่อ การสรุป และการศึกษาค้นคว้าถึงวัตถุดิบต่างๆ ในการเรียน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วย ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการเรียน การจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของตน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียนคือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติ เป็นวิธีในการเรียนที่ซ้ำๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เพอร์ซิวัล (มณูญ แป้นเจริญ. 2522 : 10 อ้างอิงจาก Percival. 1956) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนมัธยมคลุซา มลรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 373 คน นักเรียนหญิง 493 คน กับนักเรียนระดับเดียวกันในโรงเรียนมัธยมโกลเวอร์คลิฟแลนด์ ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์

ซึ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน 411 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 218 คน ปัญหาที่ทำการศึกษาทั้งหมด 15 หมวด ได้แก่ สุขภาพ การปรับตัวทางเพศ ความปลอดภัย การเงิน สุขภาพจิต นิสัยในการเรียน สันทนาการ คุณสมบัติส่วนตัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว กิริยามารยาท ความมีเสน่ห์ในตัว แผนการทำงานในแต่ละวัน ความสนใจในหน้าที่พลเมือง ทักษะคิดและความรับผิดชอบ การเข้ากับบุคคลอื่น ผลการศึกษาปัญหาอื่นๆ มีความสำคัญน้อยและมาก ส่วนปัญหาเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน สันทนาการ คุณสมบัติส่วนตัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว กิริยามารยาท มีความสำคัญกับนักเรียนในระดับปานกลาง

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่นๆ (2525 : 95 - 98) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทักษะคิด แรงจูงใจ และนิสัยในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทักษะคิด แรงจูงใจ นิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ชเนติ สวัสดิฤกษ์. (2527 : 68 - 76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภูมิหลังทางสังคมและนิสัยในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยในการเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการ และแรงจูงใจภูมิหลังทางสังคมและนิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 153) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีการกระทำเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

ลินด์เกรน (Lindgren. 1967 : 31 - 34) เน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หรือเขียนย่อเป็น (N-Ach) ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่เปรียบเทียบได้กับความต้องการชั้นสูงของมาสโลว์

(Maslow) เรียกว่า ความต้องการตระหนักในความสามารถแห่งตน (Self-Actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่นๆ และมีความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถและศักยภาพนั้นอย่างเต็มที่

สุชาติ สุธรรมารักษ์. (2531 : 186 - 187) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่นหรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

พระเทพเวที. (2533 : 48 - 50) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามี 2 แบบคือ แบบที่ 1 เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศที่สนับสนุนระบบการแข่งขัน แบบที่ 2 คือ การใฝ่ความเป็นเลิศแท้ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการคือ ประการที่ 1 ถ้าทำให้ดีเลิศให้ได้ดีที่สุดเต็มที่แห่งงานนั้นๆ ประการที่ 2 มีความเป็นเลิศเพราะดีที่สุดเต็มความสามารถของตัวเอง และประการสุดท้ายคือ สิ่งนั้นเป็นเลิศโดยเป็นสิ่งที่ดีที่สุดเกื้อกูลที่สุด เป็นประโยชน์ที่สุดแก่ชีวิตและสังคม

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 437 - 439) กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย

- 1.ความทะเยอทะยานทั่ว ๆ ไป คือ ความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ
- 2.มีความเพียรพยายาม ได้แก่ ทำงานให้เป็นผลสำเร็จ
- 3.มีความอดทนเต็มที่แม้จะยากลำบากเพียงใดก็ตาม

พรวณีย์ ชูทัย เจริญจิต. (2533 : 312) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ไว้ดังนี้

- 1.ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
 - 1.1 เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง
 - 1.2 เป็นผู้ที่ทำงานมีแผน
 - 1.3 เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง
- 2.ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
 - 2.1 เป็นผู้ที่ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย
 - 2.2 ตั้งเป้าหมายในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจตั้งเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป
 - 2.3 ตั้งระดับความคาดหวังไว้ต่ำ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความตั้งใจจริงในการดำเนินการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ กำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีความมานะพยายาม มีความอดทน มีทักษะในการจัดระบบงาน และมีระดับความทะเยอทะยานสูง เป็นต้น

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 178 - 280) ได้ศึกษาลักษณะเฉพาะของนักธุรกิจเกี่ยวกับความต้องการความสัมฤทธิ์ผลกับพื้นฐานทางสังคม โดยดูจากอาชีพของบิดามารดาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จัดการที่มาจากสังคมระดับกลางในประเทศโปแลนด์ อิตาลี ตุรกี พบว่าผู้ที่มีระดับพื้นฐานทางสังคมสูงขึ้น จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นด้วย

ฟอกซ์ (Fox. 1969 : 1331 – 1332A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับตัวแปรอื่นๆ คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาว์ปัญญา ฐานะเศรษฐกิจทางสังคม และระดับปรารถนาทางการศึกษา โดยทำการศึกษากับเด็กเกรด 8 จำนวน 283 คน ในมลรัฐเคนตักกีแถบตะวันตก (Western Kentucky) ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชาว์ปัญญา และฐานะทางเศรษฐกิจ

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จินตนา อิศรไชย. (2525 : 48 – 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ประกายทิพย์ พิชัย. (2539 : 55 - 58) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01

จากงานวิจัยสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายประการ เช่น เพศ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เชาว์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นต้น

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจนมักจะมีปัญหามากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ จนกลายเป็นปัญหาการเรียน ปัญหาอารมณ์

นุชนาฏ วรยศศรี (2544 : 23) ให้ความหมายว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะของผู้ปกครองของนักเรียน อันได้แก่ รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ของแต่ละครอบครัว เป็นปัจจัยด้านสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ย่อมส่งผลถึงค่าใช้จ่ายในการเรียน การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ย่อมส่งผลกระทบต่อผลการเรียนด้วย

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปัญหาทางการเรียน

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เว็ซิง (สุมัลลิกา อุดการ. 2537 : 18 อ้างอิงจาก Worthing. 1971 : 7-10) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ รายได้ของครอบครัว โดยแบ่งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลางและระดับสูง ให้การส่งเสริมการเรียนของเด็กในความปกครองสูงกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ

แกริสัน ,คิงสตัน และแมคโดนัลด์ (Garison,Kingston and Mcdonald. 1966 : 415) ที่ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เด็กเรียนได้ดีหรือไม่ดี พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่ช่วยในการเรียนรู้

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรทิพย์ ถาวรจักร์ (2526 : 26) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านบิดา มารดา ด้านนิสิต และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2524 จำนวน 2,650 คน ปีที่ 3 จำนวน 2,541 คน ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กึ่งกมล ทวีชาติวิทยากุล (2532 : 138) ทำการวิจัยพบว่า กลุ่มนิสิตที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบโรงเรียน สอบวิชาภาษาอังกฤษ กข. ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และกลุ่มนิสิตที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบุคคลภายนอก สอบวิชาภาษาอังกฤษ กขค. ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยที่มีบิดามีรายได้สูง สามารถทำคะแนนสอบจัดลำดับชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงด้วย แสดงว่า รายได้ของบิดามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคะแนนสอบจัดระดับชั้นเรียน

ศนิกันต์ เพียรธัญญกรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดามีผลโดยทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ เด็กที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจดีจะส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีด้วย

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสบิดามารดา

สถานภาพสมรสบิดามารดา หมายถึง สภาพการสมรสของบิดาและมารดาของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นคู่ (อยู่ด้วยกัน) และหม้าย

นิวแมน ลอว์ และคริสติน (Newman , Laura and Christine. 1993 : 951-952) ได้จำแนกครอบครัวตามสภาพการสมรสออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ครอบครัวสมบูรณ์ (Intact Family) หมายถึง ครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ด้วยกัน มีความผูกพันทางสายเลือดหรือทางกฎหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วยเหลือ มีส่วนให้และรับประสบการณ์จากกัน ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิต และสภาพจิตใจของเด็กเป็นอันมาก ทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบตัวได้

2. ครอบครัวแตกแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้าง (Separated / Divorced) หมายถึง สภาพครอบครัวที่มีเพียงบิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายใด จะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม นับว่าเป็นการสิ้นสุดของสภาพชีวิตสมรส และจะเป็นผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผล ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก

สุชา จันทรเฒ (2529 : 122) กล่าวถึง สภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะมีผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ

เหมือนบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ซึ่งผลกระทบของสภาพครอบครัวที่มีการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่กันนั้นมีผู้กล่าวไว้หลายด้านด้วยกัน ดังที่ วิจิตรา วสุวานิช (2524 : 31) กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวหย่าร้างต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กไว้ว่า การหย่าร้างของบิดามารดานับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม่มั่นใจในตนเอง บางคนอาจเก็บตัวซึมเศร้า บางคนอาจกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่น และนราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 73) ที่ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ก็มีความเครียดสูงมากกว่ากลุ่มอื่นๆ รองลงมาได้แก่ กลุ่มบิดามารดาหย่าร้าง สำหรับวัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสอยู่กินด้วยกันจะมีความเครียดต่ำ และจากการศึกษาของแพนสกาย (Pansky. 1990 ; 3143-B) ที่ศึกษาบทบาททางเพศและการปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้าง พบว่า การหย่าร้างก่อให้เกิดความคับแค้นแก่เด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้าง มีความวิตกกังวล ก้าวร้าว และมีปัญหาด้านการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ ชเนล (Schnell. 1991 : 6118) ได้ศึกษาผลของการหย่าร้างที่มีต่อการปรับทางด้านจิตใจของเด็ก พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความยุ่งยากในการปรับตัวมากกว่ากลุ่มเด็กที่มาจากครอบครัวไม่หย่าร้าง และพ่อแม่ที่มีการขัดแย้งกันสูง เด็กจะมีการปรับตัวต่ำ

จากเอกสารและแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สภาพครอบครัวแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้างจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งทางด้านพฤติกรรมและจิตใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการปรับตัวและการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964 : 661) ศึกษาพบว่า เด็กที่รู้จักว่าพ่อแม่ร้างเกี่ยวไม่ต้องการหรือพ่อแม่แยกทางกัน เด็กจะเกิดความหวาดกลัว ขาดที่พึ่งทางจิตใจ และมีชีวิตอยู่ด้วยความหวาดระแวง เมื่อไปที่โรงเรียนเด็กจะไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเผชิญปัญหาของเด็กนั้นจะไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกเป็นไปในทางที่ไม่ดี

เฮทเธริงตัน (Hetherington. 1984 : 389) ได้ศึกษาเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง มีการแสดงอารมณ์ของความทุกข์ และความผิดปกติของพฤติกรรม พบว่า วัยรุ่นต้องรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นไปตามปกติของการพัฒนาและความบาดหมางของบิดามารดาในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการปรับตัวทางจิตวิทยา

มัล ฮอลล์แลนด์ (Mul Holland. 1990 : 439B) ได้ศึกษาสภาพจิตใจของเด็กที่มา

จากครอบครัวหย่าร้าง โดยศึกษากับกลุ่มเด็กวัยรุ่น จากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 96 โรงเรียน พบว่า สถานการณ์หย่าร้างของพ่อแม่เป็นวิกฤติการณ์ที่เลวร้ายที่กระทบกระเทือนจิตใจ ส่งผลระยะยาวต่อชีวิตเด็กด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ แพนสกาย (Pansky. 1991 : 314-B) ได้ศึกษาบทบาททางเพศและการปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โดยทำการศึกษาเด็กเกรด 2 และเกรด 3 จำนวน 139 คน โดยเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง 59 คน และมาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ 83 คน พบว่า การหย่าร้างก่อให้เกิดความแค้นแค้นเด็ก ๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างจะมีลักษณะดังนี้คือ ความวิตกกังวล ความกดดัน ความกลัว ก้าวร้าว และมีปัญหาทางการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เสาวลักษณ์ เลิศดำรงเดช และคนอื่น ๆ (2525 : 1-3) ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนขอนแก่นวิทยาคม จำนวน 621 คน พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มที่จะมีปัญหสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่กับบิดามารดา และกลุ่มนักเรียน วัยรุ่นชายที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มที่จะมีปัญหสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นชายที่อยู่กับบิดามารดา

ศิริวัฒน์ นิลเนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตส่วนรวมเสื่อมกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 76) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 11 – 16 ปี จำนวน 534 คน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติสภาพจิตด้านการปรับตัวทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนในครอบครัวที่แตกแยก

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสำคัญต่อชีวิตและสภาพจิตใจของเด็กเป็นอันมาก รวมทั้งปัญหาทางการเรียนด้วย การที่เด็กไม่สนใจเรียนหรือมีปัญหาการเรียนในด้านต่าง ๆ นั้น อาจเป็นเพราะว่า บิดามารดาปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสนใจในตัวเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์ ขาดกำลังใจในการเรียน เป็นต้น

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองสัมพันธภาพในครอบครัว (Family Relation)

สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าจะได้รับความรัก และการดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย มั่นใจในตนเองถึงความสัมพันธ์กับผู้อื่นในบ้าน

สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้าครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็จะอยู่ในสภาพสมาชิกที่ดีของสังคมที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับของความสัมพันธ์กับวัย ชีวิตสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัวจะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น และทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีสุขภาพจิตที่ดี

คอกซ์ และลีเกอร์ (Cox and Leager. 19661 : 639-648) ได้อธิบายเรื่องของความรักที่พ่อแม่มีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริงๆ พอๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่หวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ
2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้องไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่พึงมีได้ตามขั้นตอนของพัฒนาการ
3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่แสดงความรักแก่บุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

โกลด์เนอร์ และโกลด์เนอร์ (Gouldner and Gouldner. 1963 : 52) พบว่า ผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กจะอธิบายลักษณะของเด็กหลายๆ ลักษณะตามที่รับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้ และคาดหวังว่า เด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วย บุคคลเหล่านี้จะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินใจตัดสินใจตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาดและความสำเร็จในการเรียน สิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบุคคล

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคนอื่น ๆ (2540 : 13-15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร บิดามารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไรบ้าง
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจซึ่งมีพฤติกรรมการแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเกรงใจกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น
4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ
5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ควรมีต่อทั้งทางกายและทางใจ
6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน

7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันยกโทษให้กัน
8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร
9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มี
10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
12. มีความใกล้ชิดทางการสัมผัสเช่น การโอบกอดกันบ้าง เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน

จรรยา สุวรรณทัต (ณัฏฐตา สจินันท์กุล.2541 ; อ้างอิงจาก จรรยา สุวรรณทัต.2530) ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ราบรื่นในครอบครัวจะเป็นเครื่องมือในการ ป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสรุปถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว และเกิดความกลมเกลียวสมัคสมานกันในครอบครัว

2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถปฏิบัติการให้สอดคล้องบทบาทและหน้าที่ของตนเอง พ่อแม่มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตร โดยใช้เหตุผลและบุตรเองก็มีหน้าที่เคารพเชื่อฟังให้การเลี้ยงดูบิดามารดา

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติและความต้องการมูลฐานของบุคคลแต่ละคนในครอบครัว พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโตและความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหา เมื่อบุคคลในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจกันย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาในการวางระเบียบวินัย

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่มีต่อกันแสดงออกในรูปแบบความรัก ความเข้าใจ ทั้งด้วยวาจาและพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถของนักเรียน ด้านส่วนตัวและด้านการเรียน เป็นต้น

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 221-222) พบว่า ความสัมพันธ์กันสูงระหว่างพ่อแม่ที่เข้มงวดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำของลูก และจากการศึกษาในประเทศตุรกี เฉพาะกลุ่มนักธุรกิจที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบว่า ในช่วงวัยเด็กมักจะหลบหลีกผู้ปกครองที่เข้มงวด

มาร์โลว์ และวิลสัน (Marlow and Wilson. 1961 : 501-510) ศึกษาเด็กที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีระดับสติปัญญาสูงสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งประสบผลสำเร็จทางการเรียน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน ทั้งหมด จำนวน 96 คน พบว่าเด็กที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนนั้น พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็กให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความไว้วางใจเด็กในการกระทำสิ่งต่างๆ ยอมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก แต่ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนจะมีคะแนนด้านต่างๆ ค่อนข้างต่ำ

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7-9) ศึกษาเด็กที่มีปัญหาการเรียนของเด็กที่เรียนไม่ดีหรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ย หรือในเด็กฉลาดมาก แต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวลจะขาดความสุข หรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจและไม่สนใจเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน

กวินทร์ ธรรมนุด (2522 : 20) ศึกษาพบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย ชอบบ่นจู้จี้ ไม่เอาใจใส่ เวลามีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้น เด็กจะตัดสินใจไม่ถูก ไม่รู้ว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร ชอบทำงานชนิดที่ไม่ต้องออกแรง ชอบวิธีรวยทางลัด หรือความสะดวกสบายต่างๆ

อรพินท์ ชูชม (2523 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกัน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดขึ้นกับอารมณ์ของเด็ก

ประกายทิพย์ พิชัย(2539 : 78) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1,009 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนของบิดามารดามีความสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก เด็กจะมีความผูกพันกับครอบครัวตั้งแต่เล็กจนโต เพราะฉะนั้นการอบรมสั่งสอน การให้ความรัก ให้คำแนะนำ และเป็นที่ยปรึกษา รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมให้เด็กนั้น บทบาทของบิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมาก

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

2.8.1.1 ความหมายของความคาดหวัง

ฟินน์ (Finn. 1962 : 390) กล่าวว่า ความคาดหวังหมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเองด้านจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่มีต่อบุคคลที่ตนคาดหวัง หรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

รีดเดอร์ (Reeder. 1971 : 157) กล่าวว่า ความคาดหวังหมายถึง ทำที่ของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ

สิริวรรค์ อัสวกุล. (2528 : 1) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของมนุษย์ เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งอาจจะไม่เป็นตามที่ตั้งใจไว้ แต่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล

ชีษณุกร พรภานุวิชัย. (2540 : 6) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือคาดหวังเอาไว้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อคนอื่น โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองปรารถนาหรือคาดหวังเอาไว้ และใช้ความคาดหวังนั้นเป็นแนวทางในการกำหนด พฤติกรรมต่อบุคคลที่คาดหวัง

2.8.1.2 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

รอเจอร์ส. (Rogers. 1969 : 184 - 256). กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนไปยังบุตร โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนสูง มักจะมีความเชื่อและค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา

ดูเซค. (Dusek. 1980 : 87 - 110) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวนักเรียนเหมาะสมกับระดับความสามารถ จะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนให้มากขึ้น และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน

สุรางค์ จันทน์เอม. (2529 : 41) กล่าวว่า บิดามารดาโดยทั่วไปมักคาดหวังว่าเด็กควรเป็นผู้ที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพ รู้จักเคารพผู้ใหญ่ แต่งกายสุภาพ ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ประหยัด ห่างไกลอบายมุข ตั้งใจเรียน และหมั่นศึกษาเล่าเรียน มีคุณธรรมสูง และไม่เกร

เกษม วัฒนชัย. (2539 : 20 -25) กล่าวว่า ประเทศในกลุ่มเอเชียจะให้ความสำคัญกับการศึกษาสูงมาก ดังนั้น ผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวบุตรสูงจะถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมที่ ให้ความสำคัญกับการศึกษาไปยังบุตร โดยที่บุตรจะรับความเชื่อ ค่านิยม และรับรู้ความต้องการ ความคาดหวังของผู้ปกครองว่าต้องการให้บุตรตั้งใจเรียน มีความมานะพยายามในการเรียน และมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

อัจฉรา สุขารมณ. (2542 : 1) กล่าวว่า บิดามารดามักมุ่งหวังให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่งมาก่อนอันดับหนึ่ง บิดามารดาจึงมุ่งไปที่การพัฒนาการทางด้านสติปัญญาให้แก่ลูก พยายามเสริมสร้างทุกวิถีทางเพื่อให้ลูกฉลาดและเก่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของผู้ปกครอง ที่ต้องการให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนปรารถนาในด้านการเรียน ความประพฤติ และการเลือกอาชีพ

2.8.1.3 ความรู้สึกของวัยรุ่นที่มีต่อความคาดหวังของผู้ปกครอง

แบลร์. (Blair. 1964 : 34) กล่าวว่า บุคลิกภาพหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก มีสาเหตุเนื่องมาจากทัศนคติของบิดามารดา คือ

1. บิดามารดาคาดหวังในสิ่งที่ไม่ตรงกับความต้องการของเด็ก โดยพยายามกดดันหรือกำจัดอิสรภาพของเด็ก
2. บิดามารดามักควบคุม หรือให้อิสรภาพแก่เด็กไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
3. บิดามารดามีแนวโน้มมองดูพฤติกรรมของเด็ก อย่างผู้ใหญ่มองดูเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเสมอ
4. บิดามารดาให้อิสรภาพในการตัดสินใจ และให้โอกาสทำในสิ่งที่ต้องการ แต่บิดามารดาก็ยังไม่ค่อยเต็มใจจะให้ลูกทำมากนัก ยังแสดงอาการสงสัย ไม่ยอมให้ตัดสินใจ ในบางโอกาสยังอยากให้ลูกทำตามในสิ่งที่ตนเองคาดหวัง
5. บิดามารดาไม่พอใจในการดำเนินชีวิตของตน จึงพยายามหันไปควบคุมความเป็นอยู่ของลูก

วิทยา นาควัชระ. (2537 : 175 –180) กล่าวว่า ความหวังดีที่บิดามารดามีต่อลูกมากจนกลายเป็นความคาดหวังที่สูงมากต่อลูก ทั้งการดักเตือน ลงโทษ ชมเชย หรือให้รางวัล เป็นต้น จะทำให้ลูกรู้สึกอึดอัด เครียดต่อการทำตามความคาดหวัง แทนที่เด็กจะสดชื่นสนุกสนานตามวัย ก็ต้องหมกมุ่นอยู่กับการทำตัวให้เหมาะสมกับความคาดหวัง ทำให้เกิดความทุกข์ กลัวว่าจะทำไม่ได้ตามที่บิดามารดาคาดหวัง จึงเกิดอาการเจ็บป่วยทางกายที่มีสาเหตุมาจากความเครียดทางจิตใจเรียกว่า จิตสรีระแปรปรวน (Psychosomatic disorder) ในรูปแบบต่างๆ เช่น ปวดศีรษะ อาเจียน กังวล เครียด โกรธง่าย การตั้งความหวังให้ลูกสูงเกินไปจะทำให้ลูกรู้สึก

“ป่วย” ทั้งปัจจุบันและอนาคต ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บิดามารดาควรตั้งความหวังในทางที่เป็นไปได้ และอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง จะทำให้ลูกมีความสุข

นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2539 : 54 -56) กล่าวว่า ความรักของบิดามารดาที่ควบคุมวางกรอบ และบีบบังคับลูกให้เป็นไปตามความต้องการของบิดามารดา เป็นความรักที่เรียกร้องให้ลูกต้องเป็นไปตามความคาดหวังที่ตนเป็นคนตั้งขึ้น เช่น ด้านการเรียน โดยวางกรอบให้ลูกเรียนให้เก่งที่สุด เพื่อความภาคภูมิใจให้กับบิดามารดา ทำให้ลูกต้องปฏิบัติตัวเหมือนหุ่นยนต์ที่ไร้ความรู้สึกนึกคิด มีสภาพคล้ายต้น “บอนไซ” ที่ไม่สามารถงอกงามเจริญเติบโต มีชีวิตชีวาตามปกติได้ มีหน้าที่สนองความต้องการของเจ้าของ ในสภาวะดังกล่าวลูกจะปฏิเสธความคิด ความรู้สึกของตน และสร้าง “ตัวตนเทียม” (False Self) ให้กับตนเอง อันเป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความต้องการของบิดามารดา และเก็บกดความรู้สึกนึกคิด ความปรารถนาที่แท้จริงของตนลงใจใต้สำนึก เมื่อโตขึ้นจึงไม่รู้ว่าตนต้องการอะไร การเก็บกดความต้องการที่แท้จริง และเป็นสิ่งที่ตนไม่อยากเป็น จึงเกิดความแปลกแยกห่างตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บิดามารดาที่คาดหวังในตัวลูกสูงเกินไป เมื่อเด็กไม่สามารถทำได้ตามที่บิดามารดาคาดหวัง จะทำให้เด็กรู้สึกอึดอัด เครียด ขาดความเป็นตัวของตัวเอง แต่ถ้าวเด็กได้กำลังใจจากบิดามารดา ตั้งความหวังในสิ่งที่เป็นไปได้และอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง เด็กจะมีความสุข และมีกำลังใจในการเรียน และตั้งใจทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดูเซค. (Dusek. 1980 : 110) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่คาดหวังในตัวลูกอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของลูก จะเป็นการกระตุ้นให้ลูกใช้ความพยายามมากขึ้นในการปฏิบัติตามที่บิดามารดาหวัง และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ซาปิโร. (อัจฉรา สุขารมณ. 2542 : 2 ; อ้างอิงจาก Shapiro. 1997. *How to Raise an Child with High EQ.*) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ บิดามารดาจะตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการ มีคำสั่งว่า “อย่า” กับลูก มีความหวังในตัวลูกสูง เด็กจะมีความกดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร มองโลกในแง่ร้าย ชอบตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ส่วนความคาดหวังและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บิดามารดาจะยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเองหรือปล่อยจนเสียเด็ก จะให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อทำผิดชี้แจงเหตุผล เด็กจะมีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น ควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ลักษณี โมราสุข. (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะและลำดับความสำคัญของความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม พบว่า วัยรุ่นมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากที่สุดในเรื่องการคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี รองลงมาคือ เรื่องที่พ่อแม่ชอบย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ ย้าให้ลูกทำความดี ไม่ชอบให้เที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืน และมักบ่นว่าหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี

ลัดดา คล่องแคล่ว. (2540 : 65) ได้ศึกษาพฤติกรรมการหนีเรียนของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน พบว่า บิดามารดาต้องการให้นักเรียนคบเพื่อนที่เอาใจใส่การเรียน ไม่เที่ยวเตร่ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ให้สนใจเรียน ปฏิบัติตนให้ถูกระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม กระเป๋านักเรียน จัดเก็บหนังสือให้เป็นระเบียบ การใช้จ่ายเงินให้รู้จักประหยัด และไม่ควรกลับบ้านดึก

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541 : 116 - 117) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,370 คน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยทำความเข้าใจ สนใจการเรียน มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ สนับสนุนส่งเสริม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บิดามารดาที่คาดหวังในตัวลูกมากเกินไป จะทำให้ลูกรู้สึกอึดอัด เกิดความคับข้องใจ เมื่อลูกทำตามความต้องการของบิดามารดาไม่ได้มักจะขาดความเป็นตัวของตัวเอง วิตกกังวล ต่อต้าน และเก็บกด ดังนั้น บิดามารดาควรคาดหวังในตัวลูกอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของลูก และให้ความรักความเอาใจใส่กับลูกอย่างใกล้ชิด จะทำให้ลูกมีความพยายามในการปฏิบัติตามที่บิดามารดาคาดหวัง และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

ปัจจุบันโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตคนให้เป็นพลเมืองดี เนื่องจากโรงเรียนมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ดังนั้น โรงเรียนจึงควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียน ดังที่นักวิชาการ กล่าวไว้ดังนี้

ละเมียด ลิมอักษร (2519 : 23-28) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความศึกษาแก่เด็กโดยตรง สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนจึงเป็นบรรยากาศที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนวัยต่างๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครู ได้เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ และฟังวิทยุที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการสอน ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษทั้งสิ้น ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ

วิทฮอล (Withall. 1979 : 347) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อบรรยากาศในการเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เห็นว่าประสบการณ์นั้นตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับบุคลิกภาพของเขา และไม่ใช่อากาศที่ขู่เข็ญ กล่าวคือ นักเรียนไม่รู้สึกว่าสถานการณ์นั้นๆ มีความน่ากลัว หากแต่รู้สึกว่าได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ใน สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีความจริงใจต่อกัน

สุพิชญา และคนอื่นๆ (2524 : 182-187) ได้เสนอแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น วางแผนแนวอาคารถูกทิศทาง ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวน ภายในตกแต่งด้วยสิ่งที่สวยงามเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้บรรยากาศร่มรื่นน่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาดสวยงาม โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอับจำนวนนักเรียนและขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

2. หลักสูตร คือ แนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หลักสูตรที่ดี จะต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของการศึกษาและตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัยแบบเรียนและบทเรียน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และถือว่าเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนจะขาดเสียไม่ได้ อีกสิ่งหนึ่งที่ครูสามารถจัดให้นักเรียนก็คือ การจัดบทเรียนซึ่งครูควรพิจารณาเลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็กและท้องถิ่น

3. อุปกรณ์การศึกษา เป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การจัดใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้นๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

4. กิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมมากมาย

หลายอย่างที่ครูสามารถจัดให้เด็กได้เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียนกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงและกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างและประดิษฐ์ เป็นต้น

5. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลา เช่นเดียวกันครูต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่สอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาหรือสาขาวิชา ไม่ควรมีกฎเกณฑ์ตายตัว

6. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนนั้นอาจไม่ได้หมายถึงห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนามโรงเรียนหรือสถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกร และบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น อย่างไรก็ตามสถานที่ที่ใช้เรียนจะต้องไม่มีเสียงรบกวนจนไม่สามารถใช้สมาธิได้ และจะต้องไม่วิเวกวังเวงจนรู้สึกกลับน่ากลัว ไม่เสี่ยงภัยหรือใกล้สิ่งอันตรายหรือสกปรก และสถานที่นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการสอนโดยตรง

7. ผู้เรียน การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้และเป็นผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้และรับรู้ ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนหรือเมื่อ ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันที ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึกนั้นๆ เสียก่อน และพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

8. ผู้สอนและวิธีสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี นักการศึกษาต่างประเทศและการวิจัยการศึกษา ได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ยังไม่มีอุปกรณ์ใดๆ ในโลกนี้ที่จะใช้แทนครูที่มีความสามารถทางการสอนได้

พรรณี ชูทัย เจนจิต (2522 : 190) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนานักเรียนคือ การคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งควรมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจเด็กเชื่อในความสามารถของตนที่จะทำงานนั้นๆ แม้ว่าป็นงานที่ค่อนข้างยาก

2. บรรยากาศที่อิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่เด็กมีโอกาสที่จะเลือกในสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า ซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย บรรยากาศนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้า ไม่เกิดความตึงเครียด

3. บรรยากาศซึ่งมีการยอมรับนับถือ (Respect) การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง จะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็กและยังทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่า และยอมรับนับถือตนเองอีกด้วย

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การที่ครูมีความเข้าใจเป็นมิตร ยอมรับตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นสบายใจ อยากเข้าไปติดต่อด้วย

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้เด็กมีนิสัย

แต่มีได้อยู่ภายใต้การควบคุมการลงโทษ แต่ครูต้องมีความสุภาพ มีความหนักแน่น และมีให้สิทธิกับเด็กบางคน

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นสิ่งที่ครูควรจะทำให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน คนเราจะเรียนรู้ตนเองและมีความสำเร็จนั้นมิใช่จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

สิริวรรณ ศรีพล (2526 : 172-174) ได้สรุปแนวทางการจัดบรรยากาศในห้องเรียน สำหรับครูที่จะนำไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้คือ

1. บรรยากาศของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม อย่างเต็มที่ ฝึกฝนการใช้สติปัญญาคือ มีกระบวนการในการคิดอย่างมีเหตุผล การมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติในการควบคุมตนเองและรับผิดชอบตนเอง โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ให้โอกาสนักเรียนในการค้นหาวิธีการเรียนด้วยตนเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหากที่อาจเกิดขึ้น

3. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความคิดและแนวทางในการปฏิบัติแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเริ่มมาจากครูเป็นต้นแบบที่ดี มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ยอมรับมติของกลุ่ม

ประดินันท์ อุปนัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยปกติครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็นและกระตือรือร้น นอกจากนี้ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็จะมีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

จากเอกสารสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่น เป็นกันเอง มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนด้วยกันเอง นักเรียนทุกคนนับถือกฎเกณฑ์ และระเบียบวินัยของห้อง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนครูมีความเข้าใจนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ดังนั้น ทั้งนักเรียนและครูจึงมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนร่วมกัน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน ลิปปेट และไวท์ (Lewin, Lippert and White.1993 : 271-279) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัดดาชิปไคโดย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดอง เป็นมิตรต่อกัน การเรียนราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ ขยันเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันเกรงกลัวใดๆ ออกไปจากชั้นได้

ทีดแมน (Tiedman. 1942 ข 657-664) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจเด็ก และการสอนแบบใช้อำนาจทั้งหลายนั้น เด็กยิ่งโตขึ้นเท่าใดก็จะมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ยิ่งขึ้น

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติ ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น ครูต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดีให้ความรักความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 179) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียนโดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10 จำนวน 1,415 คน ครู 30 คน ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัด ความสนใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เวลาที่ใช้ในการเรียน อาชีพของบิดามารดา คุณภาพการสอน และบรรยากาศในชั้นเรียน

วาสนา พิทักษ์สาธิต (2527 : 77-90) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มวิชา นักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า .90 และ .93 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากงานวิจัยสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ฟีโลรด์นั ทองอุไร (2529 : 57) กล่าวว่า สัมพันธภาพหมายถึง การทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลขึ้น โดยพยายามทำให้การปฏิสัมพันธ์นั้นเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

การสร้างสัมพันธภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการดำรงชีวิตของคนเราซึ่งเริ่มมาตั้งแต่แรกถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านต่างๆ ของชีวิตขึ้นอยู่กับ การสร้างสัมพันธภาพ บางคนแม้มีความรู้สูงแต่มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันทำให้มีปัญหาในการดำรงชีวิต เกิดความอึดอัดไม่สบายใจ ขาดความมั่นใจ จึงหลบหลีกจากสังคม หรือประสบความสำเร็จในชีวิต

สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน คือ ความรัก ความเข้าใจ การให้เกียรติ ยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ฟีโลรด์นั ทองอุไร (2529 : 97) กล่าวว่า มโนทัศน์พื้นฐานเรื่องความรัก ความเอาใจใส่ มีน้ำใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความเชื่อถือ และการให้เกียรติต่อกันเป็นบ่อเกิดแห่งการยอมรับ เมื่อเกิดการยอมรับแล้วความสนใจต่อกันก็จะมีมากขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการที่จะสื่อสาร และนั่นคือ จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพ

วิจิตร อาวะกุล (2526 : 20) กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง จากดีที่สุด ดีมาก ค่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวน้อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไป บุคคลจึงต้องเผชิญและสัมพันธภาพกับบุคคลเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ซิกเกอร์ริง (Chickering . 1969 : 94) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ความรู้สึกเกี่ยวกับความอดทนที่อยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. คุณภาพของสัมพันธภาพ

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนเพื่อสัมพันธภาพอันดีไว้ดังนี้ แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังคนอื่นพูด แสดงกริยาจับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดบุคคลอื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสมไม่อ้าววด รู้จักปฏิเสธคำร้องที่ไม่มีเหตุผล และจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

การที่จะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรปฏิบัติดังนี้ (กันยายน สุวรรณแสง. 2533 : 61-65 ; ปราณี พรรณวิเชียร. 2534 : 76-78)

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีความหมายมากที่สุด แ่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับผู้อื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข

3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เพราะเป็นกริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น
 4. แสดงกริยาขับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
 5. ทำตนเป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่นจะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน
 6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน
 7. รู้จักรับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ นั้น อาจมีสิ่งทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้น หากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง
 8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกริยาโอ้อวด ยกตนข่มท่านไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง
 9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าทีปกติ น้ำเสียงเรียบ ดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจ ที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง
 10. จดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อแสดงความยินดีในสาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์
- ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธที่ดีคือ การมีแนวคิดพื้นฐานในเรื่องความรัก ความเห็นอกเห็นใจกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพสิทธิของบุคคล มีความอดทนในการอยู่ร่วมกัน รู้จักการให้และรับด้วยความจริงใจ มีความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งการปฏิบัติตนกับเพื่อนนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นมักจะมีปัญหาด้านการเรียนด้วย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน อาจทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข

ดีเซนา (Desena. 1964 : 145-149) ได้ศึกษาคูณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคุณลักษณะที่สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เดวิด (David. 1971 : 5789-A) พบว่า นักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่บรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีการขัดแย้งสมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วจนะสาริกกุล (2524 :117) ได้ศึกษาทัศนของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทางด้านสภาวะแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

บุปผา การ์เวท (2527 : 91) ได้ศึกษาทัศนะของนักเรียนมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความมั่นใจในตัวเองสูง ดังนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลป และกีฬา อันเป็นกิจกรรม ที่มีคุณค่า และจำเป็นต่อการศึกษา

อดิเทพ ศรีสุอาร์ักษ์. (2545 : 52) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ3 จำนวน 142 คน นักเรียนชาย 76 คน นักเรียนหญิง 66 คน ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีภาพแห่งตน บรรยากาศการเรียนการสอน ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกันมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน จะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่ไม่ดี

2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.11.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

รอตแมน (Rothman. 1968 : 34 - 36) กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุด ในระบบการเรียนการสอน นั่นคือสัมพันธภาพที่ดีของครูผู้สอนกับนักเรียน ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมและให้กำลังใจนักเรียน เป็นต้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48-67) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป

ดังนั้น การพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประติพันธ์ อุปนัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน อาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยปกติครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็นและกระตือรือร้น นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็จะมีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

ประหยัด ทองมาก. (2531 : 18) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กนั้น นอกจากพ่อแม่แล้ว ครูถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน ครูจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดรองจากพ่อแม่ และได้มีโอกาสศึกษาความเจริญเติบโตของเด็กอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับธรรมชาติ จิตใจและความต้องการ ครูจึงเป็นบุคคลภายนอกครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ จิตใจและความประพฤติของเด็กมาก ดังนั้นครูและนักเรียนจะต้องมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อเด็กรองจากพ่อแม่ ครูที่ดีต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อเด็ก ช่วยเหลือและให้กำลังใจเด็กเสมอ จะส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนต้องมีสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.11.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ทิดแมน (Tiedman. 1964 : 657-664) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยข่มขู่ ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และไม่ชอบครูที่สอนแบบใช้อำนาจ

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติพบว่า สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น ครูต้องมีการสื่อสารที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรักความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

ยี (Yee. 1971 : 41-42) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซ้ำต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าวและปรับตัวไม่ได้

2.11.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรรณี ชูชัย (2532 : 361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียนและส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2540 : 216) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

จากงานวิจัยสรุปได้ว่า สัมพันธภาพอันดีระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดี นักเรียนสนใจ ยอมรับในตัวครู ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียน นำไปสู่ความมีแรงจูงใจในการเรียน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.1.1 ความเป็นมาของการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

จากเอกสารของทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 1-2) พบว่า การสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาหรือการสอบคัดเลือกกรวมได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2504 โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน) จัดสอบร่วมกันครั้งแรก มีสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ประสานงาน

ปัจจุบันทบวงมหาวิทยาลัยได้แปรสภาพเป็น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2546 : 23 - 25) โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่เสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา แต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วย

จากการขยายตัวของปริมาณนักศึกษาและความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นทำให้ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูประบบ วิธีการ และหลักเกณฑ์ในการรับนักศึกษา เพื่อหาแนวทางในการสร้างความเสมอภาคและกระจายโอกาสแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง ตามนโยบายการขยายการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของประเทศและการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้รัฐขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาในระบบจำกัดจำนวนรับในสังกัดและในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) มีวิธีการรับนักศึกษา 3 วิธีคือ

1. รับตรง หรือรับนักศึกษาตามโควตาของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค เปิดโอกาสให้นักเรียนในส่วนภูมิภาคเข้าสู่ระบบอุดมศึกษามากขึ้น ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการสอบคัดเลือกโดยใช้ข้อสอบที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งต่อมาหลายแห่งเปลี่ยนแปลงมาใช้ผลการสอบวัดความรู้ จากการสอบคัดเลือกแทน

1.2 ใช้ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยไม่มีการสอบข้อเขียน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

1.3 ให้โควตาในโครงการพิเศษตามนโยบายของสถาบัน หรือตามนโยบายของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการสอบข้อเขียน

2. การรับนักศึกษาตาม โครงการพิเศษต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น เช่น โครงการพิเศษสำหรับผู้มีความสามารถทางด้านกีฬา ด้านวิชาการ และด้านศิลปะ เป็นต้น

3 การสอบคัดเลือกรวมที่ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการสอบคัดเลือก

3.1.2 การสอบคัดเลือกรวมมีรูปแบบการบริหารและดำเนินการ พอสรุปได้ดังนี้

การบริหารงานสอบคัดเลือกฯ จัดทำในรูปคณะกรรมการ โดยมีคณะอนุกรรมการประสานงานการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกรวมโดยมีผู้แทนมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นอนุกรรมการ

1. การดำเนินการสอบคัดเลือกฯ คณะกรรมการอนุกรรมการประสานงานการสอบคัดเลือกฯ จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ขึ้นดำเนินงานสอบคัดเลือกฯ ในแต่ละปี โดยมีประธานอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการ

จากการประเมินผลและรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือกรวม พบว่ามีปัญหาที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. มีผลกระทบในทางลบต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือนักเรียนไม่สนใจการเรียน หรือทำกิจกรรมที่โรงเรียนจัดตามหลักสูตร แต่นักเรียนจะสนใจไปกวดวิชาที่มีการนำข้อสอบเก่ามาชี้แนะวิธีตอบและคำตอบ และที่รุนแรงยิ่งกว่าคือ โรงเรียนก็นำข้อสอบเก่ามาสอนในห้องเรียน เนื่องจากมีแรงจูงใจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะแข่งขันกันด้วยจำนวนนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้

2. นักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนหนึ่ง มีความรู้ความสามารถไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน สืบเนื่องมาจากการเรียนลัดเพื่อสอบคัดเลือก มิได้รับการวางรากฐานวิชาการ และบุคลิกลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป และอาจเนื่องมาจากการเลือกคณะวิชาหรือสาขาวิชาที่เป็นไปตามค่านิยมของสังคม หรือผู้ปกครอง โดยเฉพาะกรณีของนักศึกษาที่ใช้การสอบเทียบกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้วสอบคัดเลือกผ่านอาจมีปัญหาเรื่องวุฒิภาวะ

3. สร้างความเครียดแก่ผู้เข้าสอบ และผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยเปรียบเหมือนเวทีสุดท้ายก่อนที่จะทำงาน และมีแนวโน้มว่าการได้เรียนในสถาบันที่มีชื่อในคณะที่สามารถหาเงินเดือนสูง จะทำให้อนาคตแจ่มใสทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง จึงมีความหวังสูงและคิดว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญครั้งเดียวในชีวิต จึงทุ่มเทกายและแรงใจเต็มที่ เรียนอย่างคร่ำเคร่งพักผ่อนไม่เต็มที่ เมื่อเกิดความผิดหวังจึงอยู่ในสภาวะทนได้ยากทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง

4. จำนวนผู้สมัครและจำนวนสถาบันที่ร่วมรับนักศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น เดิมทีจะมีสถาบันเฉพาะสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่จัดสอบร่วมกัน ภายหลังมีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดหน่วยงานอื่น เช่น วิทยาลัยพยาบาล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย ทำให้การดำเนินการค่อนข้างล่าช้าเกินไป

5. มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถดำเนินการได้เฉพาะช่วงปิดภาคการศึกษา การมีเวลาจำกัดและมีผู้สมัครสอบจำนวนมากมหาศาล ทำให้การสอบต้องใช้ข้อสอบปรนัยและจากการเก็บตัวข้อสอบในเวลาจำกัดทำให้ได้ข้อสอบวัดพฤติกรรมขั้นต้นทำให้ได้ผู้สอบผ่านที่มีคุณภาพ ไม่สอดคล้องตามความต้องการของสาขาวิชา

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกฯ โดยมีผู้แทนกรมวิชาการ ผู้แทนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ร่วมเป็นอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกฯ ได้เสนอรูปแบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 1-2) ได้ให้ความเห็นชอบและได้ประกาศให้นำรูปแบบและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ มาใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป

3.1.3 การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่

3.1.3.1 วัตถุประสงค์ของการคัดเลือก

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อให้มหาวิทยาลัย / สถาบัน ได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัด ตรงตามสาขาวิชาที่เรียน
2. เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นไปตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.1.3.2 องค์ประกอบของการคัดเลือก

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ จะพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจากสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 10
2. ผลการสอบวิชาความรู้พื้นฐานวิชาการ (วิชาหลัก) และวิชาพื้นฐาน วิชาชีพ (วิชาเฉพาะ) ให้ค่าน้ำหนักรวมกันร้อยละ 90 ในกรณีคณะ / ประเภทวิชาที่มีการสอบวิชาเฉพาะด้วย การกำหนดสัดส่วนค่าน้ำหนักระหว่างคะแนนวิชาหลักและคะแนนวิชาเฉพาะให้เป็นไปตามแต่ละมหาวิทยาลัยกำหนด / สถาบันกำหนด

ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย มหาวิทยาลัย / สถาบัน จะทำการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเพื่อหาข้อมูลประกอบการพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมเป็นขั้นสุดท้ายก่อนการรับเข้าศึกษา โดยไม่คิดค่าน้ำหนักคะแนน

3.1.3.3 ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาใช้จะพิจารณาจากผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับจากโรงเรียน โดยโรงเรียนแต่ละแห่งจะออกเอกสารแสดงผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรได้แก่นักเรียนแต่ละคน พร้อมกับใบแสดงผลการเรียน (รบ.1-ป) เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้สมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ในเอกสารนี้จะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนเฉลี่ย และหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสามารถพิเศษของนักเรียน รวมทั้งค่าสถิติต่างๆ

ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีหลายส่วนที่สามารถนำมาใช้ในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาได้ แต่ในระยะแรกที่น่าการคัดเลือกระบบใหม่มาใช้ ทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาได้เห็นพ้องต้องกันว่า จะใช้องค์ประกอบของผลการเรียน

เพียง 2 ส่วน คือ 1) ความสามารถทั่วไปของนักเรียน วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (GPAX) 2) ความสามารถของนักเรียน เมื่อเทียบกับกลุ่มในแต่ละโรงเรียน วัดได้จากค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank -PR) ในการนำผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาใช้ ในระยะแรกกำหนดให้ใช้ค่าน้ำหนักเพียงร้อยละ 10 โดยแบ่งสัดส่วนองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นร้อยละ 5 : 5 กล่าวคือ ให้ค่าน้ำหนัก GPAX ร้อยละ 5 และให้ค่าน้ำหนักค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ร้อยละ 5 เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรของนักเรียนแต่ละคนได้มาจากแต่ละโรงเรียน จึงเห็นสมควรทำการเปลี่ยนแปลงคะแนนของนักเรียนแต่ละคน ให้เป็นคะแนนในสเกลของเส้นโค้งปกติมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่สามารถแก้ไขความผิดปกติของคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนทั้งกลุ่มได้ระดับหนึ่ง สำหรับค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ หรือคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ เป็นค่าสถิติที่แสดงคะแนนของนักเรียน ณ ตำแหน่งนั้นว่า มีจำนวนร้อยละเท่าไรของจำนวน นักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนของนักเรียนคนนั้นๆ เนื่องจากเป็นค่าสถิติอยู่แล้ว จึงสามารถนำมาใช้ได้ โดยกำหนดเป็นค่าช่วง (Range) แล้วจึงแปลงเป็นคะแนนจากคะแนนเต็มตามค่าน้ำหนักที่กำหนดไว้

3.1.3.4 วิธีการคำนวณค่าคะแนนของ GPAX

1. นำคะแนน GPAX ของนักเรียนที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกทุกคน ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2. แปลง GPAX ของนักเรียนแต่ละคนเป็นคะแนน Z โดยใช้สูตร

$$Z_i = \frac{X_i - \bar{X}}{SD}$$

3. นำคะแนน Z ที่ได้ไปหาค่า Probability โดยเปิดตาราง Standard Normal Probability Distribution จะได้ค่าคะแนนของ GPAX ในสเกลของเส้นโค้งปกติมาตรฐาน

4. คำนวณหาค่าคะแนนร้อยละ 5 ของ GPAX เนื่องจากแต่ละคณะ / ประเภทวิชากำหนดให้สอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะแตกต่างกัน เช่น 700 600 500 และ 400 เป็นต้น ในการตัดสินผลการคัดเลือก กำหนดค่าน้ำหนัก GPAX เป็นร้อยละ 5 และวิชาหลักกับวิชาเฉพาะเป็นร้อยละ 90 จึงต้องคำนวณหาคะแนนร้อยละ 5 ของคะแนนทั้งหมดที่นำมาใช้ตัดสินการคัดเลือกของแต่ละคณะ / ประเภทวิชา

วิธีคำนวณหาคะแนนร้อยละ 5 ของคะแนนทั้งหมดที่นำมาใช้ตัดสินการคัดเลือกของแต่ละคณะ / ประเภทวิชา จึงคำนวณจากเกณฑ์ที่กำหนดค่าน้ำหนักวิชาหลักและวิชาเฉพาะเท่ากับร้อยละ 90 และคำนวณหาร้อยละ 5 ของคะแนนวิชาหลักและวิชาเฉพาะเท่ากับเท่าไร ซึ่งจะเป็นค่าคะแนนเต็มของ GPAX และ Percentile Rank ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่คณะ /

ประเภทวิชาที่กำหนดให้สอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะรวมคะแนนเต็ม 600 คะแนน ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 90 และสามารถคำนวณหาค่าคะแนนของ GPAX ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5 ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ร้อยละ 90} &= 600 \text{ คะแนน} \\ \text{ร้อยละ 5} &= \frac{600 \times 5}{90} = 33.3333 \text{ คะแนน} \end{aligned}$$

ดังนั้น คะแนนเต็มในส่วนของ GPAX จึงเท่ากับ 33.33 คะแนน ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่ได้ GPAX = 4 คิดเป็นค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 33.33 คะแนน เมื่อนำคะแนนเต็มในส่วน GPAX (33.33) ไปคูณค่า GPAX ของนักเรียนแต่ละคนที่แปลงค่าโดยวิธีการทางสถิติ (ค่า Probability) ก็จะได้ค่าน้ำหนักคะแนนของ GPAX ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปรวมกับคะแนนวิชาหลักหรือวิชาเฉพาะ ที่นักเรียนสอบได้ และค่าคะแนน Percentile เพื่อตัดสินผลการคัดเลือกต่อไป

ตัวอย่าง เช่น นาย ก. มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (GPAX) = 3.30 สมัครเข้าศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งกำหนดให้สอบเฉพาะวิชาหลัก 6 วิชา คะแนนเต็ม 600 คะแนน สามารถคำนวณหาค่าคะแนน GPAX ของนาย ก. ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่า Probability ของ GPAX ของนาย ก.} &= .9778^* \\ \text{ค่าคะแนนเต็มของ GPAX} &= 33.33 \\ \text{ค่าคะแนน GPAX} &= .9778 \times 33.33 \\ &= 32.59 \end{aligned}$$

หมายเหตุ จำนวนจากกลุ่มตัวอย่าง 3876 คน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย GPAX = 2.28
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .51

3.1.3.5 วิธีคำนวณค่าคะแนนของเปอร์เซ็นต์ไทล์

1. กำหนดช่วงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์
2. เนื่องจากค่าคะแนนของค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ คิดเป็นร้อยละ 5 เท่ากับ ค่าน้ำหนักคะแนนของ GPAX ดังนั้น ค่าคะแนนเต็มของเปอร์เซ็นต์ไทล์จะเท่ากับค่าคะแนนเต็มของ GPAX เช่น คณะ/ประเภทวิชาที่มีการสอบวิชาหลักและหรือวิชาเฉพาะ 6 วิชา มีคะแนนเต็ม 600 คะแนน ค่าคะแนนเต็มของเปอร์เซ็นต์ไทล์ จะเท่ากับ 33.33 เท่ากับค่าคะแนนเต็มของ GPAX ดังกล่าวแล้ว
3. กำหนดคะแนนตามช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ ซึ่งแบ่งเป็น 20 ช่วง เมื่อคะแนนในส่วนนี้เท่ากับ 33.33 คะแนน แบ่งคะแนนเป็น 20 ช่วง ดังนั้นค่าคะแนนของค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์แต่ละช่วง จึงเท่ากับ 1.6665

4. ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของนักเรียนอยู่ในช่วงใด คะแนนที่ได้ = อันดับช่วง x 1.6665
คะแนน เช่น นักเรียนที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ อยู่ในช่วงที่ 10 จะคิดเป็นคะแนน $1.6665 \times 10 = 16.665$
คะแนน

3.1.3.6 การคิดคะแนนรวมเพื่อคัดเลือกผู้มีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์

การพิจารณาคัดเลือกผู้มีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย จะพิจารณาตามเกณฑ์
ของแต่ละคณะ/ประเภทวิชากำหนด ตัวอย่างเช่น คณะวนศาสตร์ กำหนดให้สอบเฉพาะ วิชาหลัก
6 วิชา คะแนนรวม 600 คะแนน นาย ก. มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) 3.30 มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์
91.51 และสอบวิชาหลักได้คะแนนรวม 262 สามารถคิดคะแนนรวมของนาย ก. ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{คะแนนรวม} &= \text{GPAX} + \text{ค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์} + \text{คะแนนสอบ} \\ &= 32.59 + 31.67 + 262 \\ &= 326.26\end{aligned}$$

3.1.3.7 การสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ

ในระยะแรกที่น่าวิธีคัดเลือกนิสิตนักศึกษาระบบใหม่มาใช้ ทบวงมหาวิทยาลัยจะ
จัดสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่แต่ละคณะ/ประเภทวิชา กำหนดให้สอบ
เพื่อวัดวิชาหลักและวิชาเฉพาะ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่แต่ละคณะ/ประเภทวิชา กำหนดให้สอบ
เพื่อวัดความรู้ของผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในคณะ/ประเภทวิชานั้นๆ ดังนี้ วิชาหลักที่จะจัดสอบมี
ทั้งหมด 15 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ 1 (วิทย์) คณิตศาสตร์ 2
(ศิลป์) เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาบาลี
ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น สำหรับวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษา ทุกคณะ /
ประเภทวิชากำหนดให้สอบเนื่องจากพิจารณาเห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและเป็นสื่อ
ที่สำคัญในการเรียนการสอน และวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่จะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้
ความเข้าใจในสังคม ชีวดี ทำให้มีการปรับตัวได้ดี อีกทั้งการกำหนดให้สอบวิชาทั้ง 2 วิชาดังกล่าว
จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจวิชาดังกล่าวในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าด้วย
ข้อสอบแต่ละวิชาจะครอบคลุมเนื้อหาวิชาดังกล่าวในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด และใช้เวลาสอบวิชาละ 2 ชั่วโมง วิชาเฉพาะที่จะจัดสอบมีทั้งหมด
26 วิชา ได้แก่ พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ วัดแนวความเป็นครู ความถนัดทางสถาปัตย์ ความ
รู้ความถนัดศิลป์ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ปฏิบัติทัศนศิลป์ ทฤษฎีดนตรีศิลป์วาดเส้น องค์ประกอบศิลป์
วาดเส้นทัศนศิลป์ ออกแบบภายใน ออกแบบนิเทศศิลป์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบประยุกต์ศิลป์
ออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา ทฤษฎีดุริยางคศิลป์ ปฏิบัติดุริยางคศิลป์ (ไทย) ปฏิบัติดุริยางค์ศิลป์
(สากล) ทฤษฎีนาฏศิลป์ ปฏิบัตินาฏศิลป์ (ไทย) ปฏิบัตินาฏศิลป์ (สากล) พลศึกษาปฏิบัติ

3.1.3.8 คุณสมบัติของผู้สมัคร

ผู้มีสิทธิ์สมัครสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะจะต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สำหรับนักเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (สอบเทียบ) จะต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาสุดท้ายของหลักสูตร

3.1.3.9 กำหนดการสอบ

ทบวงมหาวิทยาลัย จะจัดสอบวิชาหลัก ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ในเดือนมีนาคม และเดือนตุลาคมของทุกปี และจัดการสอบวิชาเฉพาะปีละ 1 ครั้ง ในเดือนตุลาคมโดยจะเริ่มสอบครั้งแรกในเดือนตุลาคม 2541 ทบวงมหาวิทยาลัยจะแจ้งผลการสอบให้ผู้เข้าสอบทราบทุกครั้ง ภายหลังการสอบประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ผู้เข้าสอบนำไปใช้ตรวจสอบคุณสมบัติและประกอบ การตัดสินใจเลือกสมัครเข้าศึกษาในคณะ/ประเภทวิชา ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อไปโดยผู้สมัคร จะสอบกี่ครั้ง ครั้งละกี่วิชาก็ได้ และใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุดสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คะแนนที่สอบได้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ 3 ปี

3.1.3.10 สถานที่สอบ

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะอำนวยความสะดวกให้กับผู้สมัครสอบให้มากที่สุด จึงได้กระจายสนามสอบไปทั่วประเทศ โดยมีมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นศูนย์สอบ และในระยะ 3-5 ปี แรกนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยโดย ความร่วมมือของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาเห็นสมควรกำหนดสถานที่สอบ ทั่วประเทศ ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร มีมหาวิทยาลัย/สถาบัน ทำหน้าที่เป็นศูนย์สอบ 8 แห่งคือ
 - 1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 1.3 มหาวิทยาลัยมหิดล
 - 1.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.5 มหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ)
 - 1.6 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 1.7 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 - 1.8 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. ส่วนภูมิภาค มีมหาวิทยาลัย/สถาบัน ทำหน้าที่เป็นศูนย์สอบ จำนวน 12 แห่ง ศูนย์สอบแต่ละแห่ง จะรับผิดชอบในการจัดสอบในแต่ละจังหวัด ดังนี้

- 2.1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง น่าน
- 2.2 มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ตาก เพชรบูรณ์
- 2.3 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น อุรธานี สกลนคร
- 2.4 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม นครพนม
- 2.5 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี ศรีสะเกษ
- 2.6 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา สุรินทร์
- 2.7 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตองค์รักษ์ ลพบุรี ปราชินบุรี
นครนายก (องค์รักษ์)
- 2.8 มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี
- 2.9 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สุพรรณบุรี อโยธยา
นครปฐม (กำแพงแสน)
- 2.10 มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม เพชรบุรี
- 2.11 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี
- 2.12 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา ปัตตานี ตรัง ภูเก็ต

สำหรับหน่วยสอบหรือสถานที่สอบของแต่ละศูนย์สอบ ทบวงมหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป การจัดสอบวิชา และวิชาเฉพาะที่มีผู้สมัครสอบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ วิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ วิชาความถนัดทางสถาปัตยกรรม วิชาวัดแนวความเป็นครู จัดให้สอบทุกหน่วยสอบ สำหรับวิชาเฉพาะที่เหลือ จะจัดสอบเฉพาะที่หน่วยสอบของมหาวิทยาลัย/สถาบันที่เป็นศูนย์สอบ ในส่วนภูมิภาค 12 แห่ง และในกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง

3.1.3.11 การสอบสัมภาษณ์และการตรวจร่างกาย

มหาวิทยาลัย/สถาบันจะทำการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายผู้ได้รับการประกาศให้เป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย จะมาใช้ใน 2 ลักษณะคือ

- 1.เป็นข้อมูลเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม และเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตนักศึกษา
- 2.เป็นข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดหรือไม่ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกนิสิตนักศึกษาครั้งสุดท้ายก่อนรับเข้าศึกษา

สรุปความแตกต่างระหว่างการสอบคัดเลือกระบบเดิมกับระบบใหม่
การสอบคัดเลือกฯ ในระบบเดิม (ก่อนปี 2542) กับระบบใหม่ (เริ่มใช้ปีการศึกษา 2542)
มีความแตกต่างกันดังนี้

<u>ระบบใหม่</u>	<u>ระบบเก่า</u>
1. ใช้ผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมา พิจารณา	1. ไม่ได้ใช้ผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายมาพิจารณา
2. จัดสอบเก็บคะแนนในวิชาหลัก 2 ครั้ง/ปี	2. สอบครั้งเดียว
3. เก็บคะแนนไว้ได้ 3 ปี	3. ไม่มีการเก็บคะแนน
4. ใช้คะแนนที่ดีที่สุดมาพิจารณา	4. ใช้คะแนนที่สอบในครั้งเดียวมาพิจารณา
5. รู้คะแนนสอบล่วงหน้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจ เลือกคณะวิชา/ประเภทวิชาที่จะศึกษาใน มหาวิทยาลัยได้	5. เลือกใช้ศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยไม่ทราบ คะแนนสอบ

.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โรโกฟฟ์ (วิศิษฐ์ นิพิทพา. 2536 : 51 ; อ้างอิงจาก Rogoff. 1961 . *Local Social Structure and Education*) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา กับสถานภาพทางสังคมและความสามารถทางวิชาการ โดยทำการสำรวจนักเรียนในโรงเรียนมัธยม 34,561 แห่ง พบว่า สถานภาพทางสังคม ครอบครัว และความสามารถทางการเรียน มีอิทธิพลต่อการวางแผน ที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเกือบเท่าเทียมกัน ประมาณร้อยละ 83 ของกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถสูง สถานภาพสูง วางแผนที่จะเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และมีเพียงร้อยละ 43 ของกลุ่มที่มีความสามารถสูงแต่สถานภาพครอบครัวต่ำที่วางแผนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ขณะที่กลุ่มที่มีความสามารถต่ำสถานภาพทางครอบครัวสูง มีการวางแผนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาถึงร้อยละ 53

ซาล์สตรอม (Sahlstrom. 1962 : 2638) พบว่า รายได้ของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา แต่ก็ไม่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญนัก

เซลแลน (Clellan. 1962 : 2661-2662) ศึกษาแบบแผนของการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในแจ๊คสันเคาน์ตี้ (Jackson County) พบว่า ระดับอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมากด้วย

3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ศิริ ศรีนวลฟูตะ (2535 : 86-89) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนว

หรือ ได้รับคำปรึกษาทุกครั้งและนักเรียนที่เรียนกวดวิชากับครูมีโอกาสสอบได้มากที่สุดในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประเภทโครงการพิเศษ นอกจากนี้ นักเรียนที่บิดามารดา มุ่งหวังให้เรียนต่อถึงระดับปริญญาโท จะมีโอกาสสอบเข้าได้มากที่สุด

ศนิ จันทรทองดี (2538 : 67-72) ศึกษาทัศนคติที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และแบบรายบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลมีการตระหนักรู้ด้าน การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

บุษกร หมอนทอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 14-22 ; อ้างอิงจาก บุษกร หมอนทองและคณะ. 2541. ผลกระทบของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ที่มีต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปี 2541 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 769 คน พบว่า การสอบเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่มีผลกระทบต่อการเรียนด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนพิเศษเพิ่มเติม ด้านกระบวนการสอนของครูและด้านความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง

ธนาธิษ เสือวรรณศรีและคณะ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2543 . 3 ; อ้างอิงจาก ธนาธิษ เสือวรรณศรี และคณะ. 2543 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียน) ได้ทำการสำรวจข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียน ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 2,260 คน โดยการสำรวจจาก 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคกลางที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยเขตนครปฐม ภาคตะวันออกที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น และภาคใต้ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า 80.5 % เห็นด้วยกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยใช้ระบบใหม่ เพราะทำให้ผู้เรียนรู้คะแนนของตนเองก่อนเลือกอันดับ และผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น และยังพบว่ามีนักเรียนกวดวิชาถึง 68.5 % โดยความจำเป็นในการเรียนกวดวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ขึ้นจากในโรงเรียน และเพื่อทำให้มีความเครียดในการสอบแข่งขันน้อยลง สำหรับผลกระทบจากการนำคะแนนเฉลี่ยสะสมของมัธยมศึกษาตอนปลายมาร่วมพิจารณาในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย พบว่า 79 % มีผลกระทบ เพราะทำให้คะแนนสูงขึ้นและเลือกคณะที่ต้องการได้

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ อาจกระตุ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความเครียดขึ้นได้ และอาจส่งเสริมให้เกิดการเรียนกวดวิชาเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนได้อีกด้วย และอาจส่งผลถึงวิธีการต่างๆ ที่ครูจะให้บริการแนะแนวเกี่ยวกับการสอบเข้าศึกษาต่อที่แตกต่างกันตามแนวความคิดของครูแต่ละโรงเรียนเองที่จะตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 9 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1. อายุ.....
2. แผนการเรียน
 - ☐ คณิตศาสตร์กับวิทยาศาสตร์
 - ☐ คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ
 - ☐ ศิลปภาษา (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น)
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย).....
4. บิดามารดาของนักเรียนมีรายได้..... บาท / เดือน
5. สถานภาพสมรสบิดามารดา
 - ☐ บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
 - ☐ บิดามารดาแยกกันอยู่
 - ☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

แบบสอบถามนิสัยในการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียน

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยในการเรียนของ จรรยา ฉินศิริเศรษฐ (2546 : 90-91)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยในการเรียนให้สอดคล้องกับข้อ 2.1 และ 2.2

ลักษณะของแบบสอบถามนิสัยในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5
ระดับได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	เวลาเรียนนักเรียนตั้งในฟังครูสอน					
00	นักเรียนทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน
จริง ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย ให้ 2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน
จริง ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย ให้ 4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 –5.00 หมายถึง นิสัยในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 –3.66 หมายถึง นิสัยในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 –2.33 หมายถึง นิสัยในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ อติเทพ ศรีสุวรักษ์. (2545 :

76-78)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับข้อ 3.1 และ 3.2

ลักษณะของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5
ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	นักเรียนทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
00	นักเรียนตั้งใจทำงานทุกครั้ง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริง	ให้	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 –5.00	หมายถึง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 –3.66	หมายถึง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 –2.33	หมายถึง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ อติเทพ ศรีสุวรักษ์. (2545 : 70-71) และมนฤดี เพ็ญสุริยา. (2545 : 89-90)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองให้สอดคล้องกับข้อ 4.1 และ 4.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าปรึกษาจากผู้ปกครอง					
00	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองไม่มีเวลาพูดคุยเกี่ยวกับการ เรียนของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริง	ให้	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองของ อติเทพ ศรีสุอาร์ักษ์. (2545 : 72 – 73)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง ให้สอดคล้องกับข้อ 6.1 และ ข้อ 6.2

ลักษณะแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนได้เกรดเฉลี่ยสูง ๆ					
00	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนถึงปริญญาตรี					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน

จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริง	ให้	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 –5.00	หมายถึง	ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในเกณฑ์มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 –3.66	หมายถึง	ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 –2.33	หมายถึง	ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในเกณฑ์น้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ
 - 6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของ อติเทพ ศรีสุ อารักษ์. (2545:75-76) และวินัย ธงชัย. (2545:201-204)
 - 6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ให้สอดคล้องกับข้อ 6.1 และข้อ 6.2
- ลักษณะแบบสอบถามทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0 00	<u>สถานที่เรียน</u> สภาพห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย <u>สื่อ - อุปกรณ์การเรียน</u> โรงเรียนมีสื่อ-อุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด ให้ 5 คะแนน
 จริง ให้ 4 คะแนน
 จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้ 2 คะแนน
 จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน
 จริง ให้ 2 คะแนน
 จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน
 จริงน้อย ให้ 4 คะแนน
 จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 –5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์ดี
 คะแนนเฉลี่ย 2.34 –3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 –2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ อติเทพ ศรีสุธารักษ์. (2545:73-74) และวินัย ธงชัย (2545:209-210)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้สอดคล้องกับข้อ 7.1 และ 7.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
00	ท่านยินดีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เพื่อนร่วมชั้นของท่านเห็นแก่ตัว					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน

จริงน้อย ให้ 2 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้ 1 คะแนน

จริง ให้ 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้ 3 คะแนน

จริงน้อย ให้ 4 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 –5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 –3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 –2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับครู

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ อติเทพ
ศรีสุอารักษ์(2545:74-75) และวินัย ธงชัย. (2545:198-201)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้สอดคล้องกับ
ข้อ 8.1 และ 8.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถาม
ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5
ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u>					
	ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u>					
00	นักเรียนเคารพเชื่อฟังคำสอนของครู					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริง	ให้	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00 หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในเกณฑ์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66 หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในเกณฑ์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33 หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความเครียด
ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อใน
ระดับอุดมศึกษาของ มนฤดี เพ็งสุริยา (2545:88-90) และกิงกาญจน์ เหล่ารักวงศ์ (2545:140-141)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อใน
ระดับอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับข้อ 9.1 และ 9.2

ลักษณะของแบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อใน
ระดับอุดมศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ
ลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5
ระดับได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	<u>ด้านร่างกาย</u> นักเรียนรู้สึกปวดศีรษะ ในช่วงเตรียมสอบ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
00	<u>ด้านจิตใจ</u> นักเรียนรู้สึกวิตกกังวลในการเตรียมตัว สอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
000	<u>ด้านพฤติกรรม</u> ข้าพเจ้ามักทำงานผิดพลาดบ่อยครั้ง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริง	ให้	2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีความเครียดมากในการเตรียมตัวสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีความเครียดปานกลางในการเตรียมตัวสอบ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีความเครียดน้อยในการเตรียมตัวสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามทุกคนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวณี กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วยสถิติ t-test แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ดังนี้

2.1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 3.938

2.2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 4.478

2.3 ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 6.650

2.4 ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 2.646

2.5 ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 3.800

2.6 ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 – 2.856

2.7 ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.146 – 4.793

2.8 ตอนที่ 9 แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.148 – 3.225

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบ ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้เฉพาะ ข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

3.1 ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7977

3.2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ .8509

3.3 ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8073

3.4 ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7409

3.5 ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8186

3.6 ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7274

3.7 ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8179

3.8 ตอนที่ 9 แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8127

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เพื่อขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546

2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 – 30 เมษายน 2547 จำนวน 176 คน ได้กลับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

3. ค้นหาตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216)
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)
- 3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 2.2 การค้นหาตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน พระฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 176 ตัวอย่าง และนำผลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS ซึ่ง ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ F - Distribution
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t - Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	Sum of squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษาในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

X_1	แทน	อายุ
X_2	แทน	วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์
X_3	แทน	คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ
X_4	แทน	ศิลปะภาษา (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น)
X_5	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_6	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_7	แทน	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X_8	แทน	บิดามารดาแยกกันอยู่
X_9	แทน	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_{10}	แทน	นิสัยในการเรียน
X_{11}	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{13}	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครอง
X_{14}	แทน	ลักษณะทางกายภาพ
X_{15}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X_{16}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ข้อมูลทั่วไป คัดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนการเรียน และสถานภาพสมรสบิดามารดา

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสบิดามารดา นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนการเรียน และสถานภาพสมรสบิดามารดา ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแผนการเรียน และสถานภาพสมรสบิดามารดา

ปัจจัย		จำนวน	ร้อยละ
แผนการเรียน	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	60	34.10
	คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ	47	26.70
	ศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น)	69	39.20
	รวม	176	100.00
สถานภาพสมรสบิดามารดา	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	145	82.40
	บิดามารดาแยกกันอยู่	19	10.80
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	12	6.80
	รวม	176	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 176 คน ส่วนใหญ่มีแผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น) มากที่สุด มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมาคือวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 และมีแผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ตามลำดับ โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มากที่สุด มีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 82.40 รองลงมาคือบิดามารดาแยกกันอยู่ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีจำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูและความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ปัจจัย	$\bar{X}$	S	การแปลผล
อายุ	17.74	.6301	วัยรุ่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.61	.6246	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	43918.75	33543.75	สูง
นิสัยในการเรียน	3.18	.3494	ดีพอใช้
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.76	.3504	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.91	.4356	ดี
ความคาดหวังของผู้ปกครอง	4.02	.4733	มาก
ลักษณะทางกายภาพ	3.31	.3710	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.89	.4124	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.43	.3950	ดีพอใช้
ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	2.49	.4071	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 176 คน มีค่าเฉลี่ยของอายุประมาณ 17 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยประมาณ 44,000 บาท อยู่ในระดับที่สูง มีนิสัยในการเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอยู่ในระดับดี ความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ลักษณะทางกายภาพอยู่ในระดับดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับดีพอใช้ และมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสบิดามารดา นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	Y
X ₁	1.000	-.032	-.020	.049	-.075	-.109	-.093	.142*	-.033	-.028	-.021	-.130*	.043	.056	-.034	.059	-.197**
X ₂		1.000	-.434**	-.578**	.493**	.010	.049	-.057	-.004	-.012	.006	-.063	-.131*	-.097	-.041	-.127	-.145*
X ₃			1.000	-.485**	-.110	-.045	.009	-.003	-.010	-.151*	-.015	.044	-.019	-.138*	.126*	.063	.107
X ₄				1.000	-.379**	.031	-.056	.058	.014	.148*	.008	.022	.145*	.219	-.075	.066	.043
X ₅					1.000	.025	.161*	-.115	-.101	2.00**	.110	.097	-.163*	-.051	.060	-.109	-.080
X ₆						1.000	-.043	.107	-.067	-.168*	-.049	.027	.025	-.011	.046	-.066	.095
X ₇							1.000	-.752**	-.585*	.110	.078	.121	-.025	.068	.041	.009	.107
X ₈								1.000	-.094	-.121	-.156*	-.144*	-.053	-.089	-.120	-.003	-.013
X ₉									1.000	-.017	.075	-.006	.102	.006	.086	-.011	-.147*
X ₁₀										1.000	.389**	.162*	.068	.248**	.081	.276**	-.085
X ₁₁											1.000	.432**	.343**	.216**	.326**	.292**	-.260**
X ₁₂												1.000	.413**	.136*	.446**	.236**	-.082
X ₁₃													1.000	.021	.342**	.204**	-.179**
X ₁₄														1.000	.070	.273**	-.145*
X ₁₅															1.000	.278**	-.115
X ₁₆																1.000	-.124
Y																	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยในด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยมีตัวพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางลบคือ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มีอยู่ 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) แผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (X_2) สถานภาพสมรสบิดามารดา (บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม) (X_9) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{11}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_{13}) และลักษณะทางกายภาพ (X_{14}) ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน มี 10 ปัจจัย ได้แก่ แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ (X_3) แผนการเรียนศิลปภาษา (X_4) (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_5) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_6) สถานภาพสมรสบิดามารดา (บิดามารดาอยู่ร่วมกัน, บิดามารดาแยกกันอยู่) ($X_8 - X_{10}$) นิสัยในการเรียน (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

แหล่งของ	df	SS	MS	F
ความแปรปรวน				
Regression	3	3.793	1.264	8.624**
Residual	172	25.215	.147	
Total	175	29.007		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่ามีปัจจัย 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{11}) อายุ (X_1) และแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (X_2) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE _b	β	R	R ²	F
X_{11}	-.306	.883	-.263	.260	.067	12.588**
$X_{11}X_1$	-.134	.046	-.207	.329	.108	10.518**
$X_{11}X_1X_2$	-.128	.061	-.150	.362	.131	8.624**

$$R = .362$$

$$R^2 = .131$$

$$SE = .383$$

$$a = 6.067$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีอยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_{11}) อายุ (X_1) และแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (X_2) ตามลำดับ โดยที่ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ สามารถรวมอธิบายความแปรปรวนของระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 13.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการเส้นตรงที่เหมาะสม ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ในรูปคะแนนดิบได้ผลดังนี้

$$\hat{Y} = 6.067 - .306 X_{11} - .134 X_1 - .128 X_2$$

สมการพยากรณ์ระดับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ผลดังนี้

$$Z = - .263 X_{11} - .207 X_1 - .150 X_2$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผล ต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2 ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 176 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 9 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ของบิดามารดา และสถานภาพสมรสบิดามารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 3.9.8 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7977

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 4.478 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8509

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 6.650 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8073

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 2.662 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7409

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 3.800 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8186

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.145 ถึง 2.856 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7274

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.146 ถึง 4.793 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8179

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.148 ถึง 3.225 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8127

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เพื่อขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546

2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 1- 30 เมษายน พ.ศ. 2547 จำนวน 176 คน ได้กลับคืนมาครบทุกฉบับ

3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มี 6 ปัจจัยได้แก่ อายุ (x_1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (x_2) บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (x_9) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_{11}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{13}) และลักษณะทางกายภาพ (x_{14})

2 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มี 10 ปัจจัยได้แก่ แผนการเรียน ($x_3 - x_4$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_5)

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x_6) สถานภาพสมรสบิดามารดา ($x_7 - x_8$) นิสัยในการเรียน (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{18})

3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 3 ปัจจัยได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_{11}) อายุ (x_1) แผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (x_2) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 13.10

4 สมการที่สามารถพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ ตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดม ศึกษา ในรูปคะแนนดิบได้แก่

$$\hat{Y} = 6.067 - .306 x_{11} - .134 x_1 - .128 x_2$$

4.2 สมการพยากรณ์ความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดม ศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐานได้แก่

$$Z = -.263 x_{11} - .207 x_1 - .150 x_2$$

✓การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มี 6 ปัจจัยได้แก่ อายุ (x_1) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (x_2) บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม (x_9) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_{11}) ความคาดหวังของผู้ปกครอง (x_{13}) และลักษณะทางกายภาพ (x_{14})

✓1.1 อายุ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น

มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะอายุโดยเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่รักความเป็นอิสระ มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมที่รวดเร็ว และแตกต่างกัน นักเรียนสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบกับนักเรียนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีวุฒิภาวะ และมีประสบการณ์มากขึ้น รู้จักคิด และวางแผนให้กับอนาคตของตัวเองอย่างมีระบบ มีความรับผิดชอบ มีความเข้าใจแน่วแน่ในการศึกษาเล่าเรียน เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน สามารถมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง และนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาทางด้านการเรียนของตนเองให้ดียิ่งๆ ขึ้น) นอกจากนี้ นักเรียนมีการวางแผน และชวนหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา มีการเรียนกวดวิชาทั้งเรื่องแนวข้อสอบและเนื้อหาวิชาที่จะสอบ เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และยังมีบุคคลที่อยู่รอบข้างให้ความเข้าใจ ให้กำลังใจและสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนต่อในคณะที่ตนเองต้องการ และตามความสามารถของนักเรียน ทำให้ นักเรียนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ซึ่ง สอดคล้องกับ แมสแลช (Maslach.1986 : 60) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความเครียดและความกังวลมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก นั่นเป็นเพราะอายุที่เพิ่มขึ้นได้สะสมประสบการณ์ของการเรียน การทำกิจกรรม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีวุฒิภาวะ สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีกว่าคนที่อายุน้อย ดังนั้น นักเรียนที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นนี้ มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

1.2 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจในการเรียน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถเรียนรู้ได้เร็ว มีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความพยายาม และชวนหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น มีการเรียนกวดวิชาทั้งภายในและนอกโรงเรียน เพื่อจะได้เข้าศึกษาต่อในคณะที่ตนต้องการ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และแพทยศาสตร์ เนื่องจากนักเรียนที่เรียนจบคณะนี้ จะมีหน้าที่การทำงานดี มั่นคง และมีอนาคตที่ดีรออยู่ ทำให้นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนนี้ จึงมีการวางแผนและการเตรียมตัวเป็นอย่างดีสำหรับการสอบ นอกจากนี้ นักเรียนยังมีโอกาสเลือกสอบในคณะอื่นได้มากกว่า สามารถเลือกสอบในสายศิลปศาสตรก็ได้ และทางทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาได้มีการเปิดสอนในคณะต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อดอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อรองรับกับจำนวน นักเรียนที่เข้าศึกษาต่อที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ.(2543 : 3-4) ดังนั้นนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

1.3 สถานภาพสมรสบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่า นักเรียนที่บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะเด็กจะต้องอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวหรือกับญาติ ซึ่งเด็กอาจจะไม่ได้รับการดูแลและเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเท่าที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน เด็กถูกปล่อยปละละเลย มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก ซึ่งเด็กบางคนอาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่มั่นใจในตัวเอง ชอบทำร้ายผู้อื่น และมีปัญหาด้านการเรียน ดังที่ นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 :73) ที่ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่มีความเครียดสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ บิดามารดาหย่าร้าง และถึงแก่กรรม ดังนั้น สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสำคัญต่อชีวิตและสภาพจิตใจของเด็กเป็นอันมาก รวมทั้งปัญหาด้านการเรียน เพราะเด็กขาดกำลังใจในการเรียน เบื่อหน่าย และไม่มีความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น นักเรียนที่บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก

1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และการเตรียมตัวสอบเพื่อศึกษาต่อ กล่าวคือ นักเรียนเกิดความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่ายต่อการเรียนเพราะบรรยากาศในการเรียนไม่น่าสนใจ ครูชอบบ่น อุปสรรคการเรียนไม่เพียงพอ ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ชอบค้นคว้าเพิ่มเติม ไม่รู้จักการวางแผนในการเรียนหรือการแก้ปัญหา ซึ่ง ทศพร ประเสริฐสุข (2525 :96) ได้เสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ วิธีการสอนต่างๆก็สามารถเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้ และยังสอดคล้องกับ สุปัญญา กิตติสาร (ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. 2533 : 3 ; อ้างอิงจาก สุปัญญา กิตติสาร. 2529 : 41 การจัดการศึกษาเพื่อให้เข้าใจตนเอง) สรุปว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และนอกจากนี้ นักเรียนยังต้องรับผิดชอบหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ได้แก่ การเรียนตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเนื้อหาแต่ละวิชาค่อนข้างยากและมีมาก การเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย และการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดความสับสน

และกังวลใจ ดังนั้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก

1.5 ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังมาก มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาขั้นสูง ที่จะมียุทธศาสตร์และอิทธิพลต่ออนาคตของนักเรียนมาก ทั้งในด้านอาชีพ การยอมรับจากครอบครัวและสังคมรอบข้าง ที่มักจะมีการคาดหวังและชมเชยกับผู้ประสบความสำเร็จที่สามารถผ่านเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาในสถาบันที่ดีได้ และนักเรียนก็จะมีอนาคต มีทางเลือกในชีวิตมากขึ้นด้วย อีกทั้งผู้ปกครองให้การสนับสนุน ส่งเสริมในด้านการเรียน และให้โอกาสนักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด และความสามารถของตนเอง ดังที่ ดูเซค. (Dusek.1980 : 87-110) ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่คาดหวังในตัวนักเรียนเหมาะสมกับระดับความสามารถ จะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541:116-117) ศึกษาพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียนและต้องการให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยให้ความสนใจ สนใจ การเรียน มีเวลาในการดูแล เอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ สนับสนุนส่งเสริม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี ซึ่ง อานนท์ อาภาภิรมย์. (2539 : 5) ได้กล่าวว่า ลักษณะของครอบครัวในสังคมไทยนั้น สมาชิกในครอบครัวจะมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง พ่อแม่จะมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ถ่ายทอด ค่านิยมและอิทธิพลในการวางแผน การศึกษาและการประกอบอาชีพให้บุตร เพื่อให้บุตรได้มีโอกาสทางการศึกษาสูงสุด ประกอบอาชีพการงานที่มั่นคง เป็นที่พึงของครอบครัว ดังนั้นเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนนั้น พ่อแม่จะให้การเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็กให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความไว้วางใจเด็กให้กระทำในสิ่งต่างๆ ให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก แต่ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ทำให้เด็กผ่อนคลาย และลดความเครียดในการสอบ

1.6) ลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า ลักษณะทางกายภาพที่ไม่ดี ทำให้นักเรียนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ ครูให้งานมากเกินไป ทำให้ส่งงานไม่ทันตามกำหนด ครูเข้มงวดเกินไปและไม่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน นักเรียนไม่กล้า

ขอคำปรึกษาจากครู ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครูผู้สอน นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ได้แก่ สถานที่คับแคบ จำนวนนักเรียนมีมากเกินไป สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ อากาศร้อน มีเสียงรบกวน ห้องน้ำ ไม่สะอาดและมีกลิ่น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้นักเรียนเครียดในการเรียนและการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ดังที่ สุชา จันทน์เอม (2528 : 142) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากตัวครูได้แก่ ครูลำเอียง รักเด็กไม่เท่ากัน ครูไม่เอาใจใส่การสอน ขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่ดี ครูขาดลักษณะของการเป็นครูที่ดี และครูไม่เข้าใจหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธอร์นเบอร์ก (Thornburg, 1975 : 151 - 185) ที่ศึกษาทัศนคติต่อโรงเรียนกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อโรงเรียนในหลายด้านๆ เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ต่อการเรียน ครูเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูลำเอียง และ กฎข้อบังคับของโรงเรียนมากเกินไป ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและนักเรียนต้องอ่านหนังสือและเตรียมตัวสอบอย่างหนักในเวลาที่ย่ำแย่ นักเรียนมีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ เป็นสาเหตุของความเครียด ดังนั้น ลักษณะทางกายภาพที่ไม่ดี ทำให้นักเรียนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มี 10 ปัจจัยได้แก่ แผนการเรียน ($x_3 - x_4$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_5) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x_6) สถานภาพสมรสบิดามารดา ($x_7 - x_8$) นิสัยในการเรียน (x_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (x_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_{18})

2.1 แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ และแผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาญี่ปุ่น) ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษบางคนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนนี้ต้องมีการแข่งขันกันสูงมาก ในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และนักเรียนก็ไม่สามารถไปเลือกคณะของสายวิทยาศาสตร์ได้ ทำให้นักเรียนมีคณะที่ต้องเลือกน้อยลง นักเรียนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อนานมากกว่าสอบปกติ ต้องมีความพยายามมากขึ้น แบ่งเวลาในการอ่านหนังสือและการเรียน เรียนกวดวิชาเพิ่มเติม ส่งผลให้นักเรียนพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้นักเรียนอ่อนเพลียและปวดศีรษะบ่อยครั้ง

นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่เรียนแผนการเรียน

คณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ เห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และการสอบในระดับอุดมศึกษา จึงส่งผลให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการเรียนอย่างมีจุดหมาย การจัดทำตารางอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ และค้นคว้า บทเรียนเพิ่มเติม สามารถจัดสรรเวลาในการเรียนได้เป็นอย่างดี เป็นการลดความวิตกกังวลและความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี

นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาญี่ปุ่น) บางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะเป็นภาษาที่กำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นและปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมากสนใจที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้มีการแข่งขันกันสูง ส่งผลให้นักเรียนต้องทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ และทุนทรัพย์ในการเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน กวดวิชาเพิ่มเติม จึงทำให้นักเรียนมีความเครียดมากขึ้น

นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาญี่ปุ่น) บางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะทางทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาได้มีการเปิดสอนในคณะต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และเพื่อรองรับกับจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความตึงเครียดเกี่ยวกับคณะที่จะเลือก

จึงสรุปได้ว่า แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ และแผนการเรียนศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาญี่ปุ่น) ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ดังที่ นียดา พงศ์พาชำนาญเวช (2535 : 94-95) ที่ศึกษาความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์กับนักเรียนแผนการเรียนศิลป์มีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความรับผิดชอบ ตั้งใจเรียน รู้ว่าตนเองมีปัญหาทางการเรียนอย่างไร มีความคาดหวังว่าตนเองจะสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในคณะที่ตนเองต้องการได้มาก และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่จะเลือกคณะที่มีการแข่งขันภายในกลุ่มสูง จึงอาจก่อให้เกิดภาวะการกดดันตัว และมีความเครียดสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึงการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และผลการศึกษาของ ปิติพงศ์ ประเสริฐผล (2534 : 63 - 64) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีโอกาสสอบเข้าศึกษาต่อโดยวิธีสอบตรงได้ มีการเตรียมความพร้อมและตื่นตัวในเรื่องการเรียน และการสอบอยู่เสมอ ปรึกษาปัญหาในเรื่องการเรียน การสอบกับครูและเพื่อน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับ ริงเนสส์ (Ringness.1968 : 141) ได้ศึกษาเด็กระดับแก้ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทางด้านครอบครัว และโรงเรียน คือ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางประสาทมากกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะพวกที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ และมีความอดทนทางอารมณ์และจิตใจ จึงทำให้มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจทำให้โอกาสที่จะเข้าศึกษาต่อในคณะที่ต้องการมีน้อยลง ต้องมีการเตรียมตัวอ่านหนังสือมากขึ้น เนื่องจากในระดับอุดมศึกษามีการแข่งขันสูง อาจทำให้เกิดการท้อถอย สับสน วุ่นวายใจ และขาดกำลังใจที่จะอ่านหนังสือเตรียมสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 96) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนหอวัง พบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำจะมีความเครียดมากกว่ากลุ่มอื่น นักเรียนคิดมาก มีอาการหงุดหงิด ซึ่งแสดงว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มนี้ มีความเครียดเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเอง ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคาดหวังในการเลือกคณะที่มีการแข่งขันกันน้อย ไม่กลัวความผิดหวัง นอกจากนี้ยังได้รับกำลังใจจากครอบครัว ให้กำลังใจตนเองโดยไม่มีการท้อถอย และไม่มี ความกดดันจากบิดามารดาหรือผู้เกี่ยวข้อง ทำให้นักเรียนมีความพยายามที่จะทบทวน บทเรียน อ่านหนังสือ และเตรียมตัวสอบเป็นอย่างดี

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.3) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้

เพราะสังคมและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงกดดันมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความคาดหวังจากพ่อแม่ ที่ทุ่มเทให้กับลูกทั้งร่างกาย แรงใจ และทุนทรัพย์ในการเรียน และการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ เพื่อให้นักเรียนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง เพื่อจะได้เป็นที่เชิดหน้าชูตาของครอบครัวและวงศ์ตระกูล โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของนักเรียน และในบางครั้งผู้ปกครองก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงานโดยไม่ได้นสนใจนักเรียนมากนัก ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น และกำลังใจต่างๆ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาที่ดี ทำให้นักเรียนมีความวิตกกังวล และคิดมากเกี่ยวกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่ต้องกังวลในเรื่องของทุนทรัพย์ที่จะต้องใช้ในการเรียนทั้งในโรงเรียนและการเรียนกวดวิชา นักเรียนสามารถทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเรียนและการเตรียมตัวสอบได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ โสภา ชูพิชัยกุล และคนอื่นๆ (ม.ป.ป. : 108) กล่าวว่า หากฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมหมายถึง การที่มีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้มีความกดดันน้อย นักเรียนไม่ต้องทนทุกข์กับภาวะ เคร่งเครียด และนักเรียนยังได้รับกำลังใจจากครอบครัว ทำให้นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนอกจากต้องเตรียมตัวและเตรียมความพร้อมในการสอบแล้ว ยังต้องกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเรียนและในอนาคตอีกด้วย บางคนต้องช่วยทางครอบครัวทำงานเพื่อหารายได้เพิ่มขึ้น และนักเรียนไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ หมดหวังในชีวิต และรู้สึกไม่แน่ใจว่าจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้หรือไม่ ดังที่ แกริสัน , คิงสตัน และแมคโดนัลด์ (Garison , Kington and Mcdonald. 1966 : 415) ที่ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการเรียนของนักเรียน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะทางสถาบันการศึกษาต่างๆ มีโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยให้นักเรียน นักศึกษา ผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ (รายได้ของครอบครัวรวมกันไม่เกิน 2 เท่าของรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรประเทศไทย) กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงระดับปริญญาตรีภายในประเทศ (กมล ศรีประสาธน์. 2540 : 11) ดังนั้น นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

< จึงสรุปได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร >

2.4 สถานภาพสมรสบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะบิดามารดาไม่มีเวลาให้นักเรียน และมีความคาดหวังในตัวนักเรียนสูง ทั้งในด้านการเรียนและการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ นอกจากนี้บิดามารดาอาจจะไม่เข้าใจ ชอบดุด่า ทوبيตี ถ้านักเรียนทำไม่ได้ตามที่บิดามารดาต้องการ ทำให้นักเรียนมีความกดดันสูง ในการที่จะเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 134) ได้กล่าวว่า บิดามารดาที่เน้นการเรียนของลูกมากเกินไป หากเด็กทำไม่ได้ตามต้องการ จิตใจก็ขาดความสุข เสียกำลังใจ เกิดความเครียดและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมได้

นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะบิดามารดาให้ความสนใจและเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ให้คำปรึกษา เด็กได้กำลังใจจากครอบครัว ทำให้เด็กสนใจการเรียน สนุกสนานในการเรียน จิตใจแจ่มใส มีความรับผิดชอบ และวางแผนในการสอบเข้าศึกษาต่อเป็นอย่างดี ผู้ปกครองไม่ได้คาดหวังในตัวนักเรียนมากเกินไป ให้การสนับสนุนส่งเสริม ทั้งด้านอุปกรณ์การเรียนและการเรียนเสริมเมื่อนักเรียนต้องการ ดังที่ ซองและแฮทตี (Song and Hattie.1984 : 267 - 281) กล่าวว่า คุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก ทำให้นักเรียนผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียนและการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

นักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกันบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกัน เด็กมีความรู้สึกว่ามีปมด้อย ไม่เหมือนครอบครัวอื่น อีกทั้งไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดาหรือมารดา ทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัว เด็กบางคนต้องอาศัยอยู่กับญาติและต้องช่วยทำงาน หรือ รับผิดชอบภาระในครอบครัวด้วย จึงไม่มีเวลาเรียนอย่างเต็มที่ ทำให้ต้องขาดเรียนบ่อย มีปัญหาทางด้าน พฤติกรรม เช่น ก้าวร้าวต่อครู ทำผิดระเบียบวินัย หนีเรียน เป็นต้น และอาจทำให้ นักเรียนมีความเครียดทางอารมณ์ได้ ซึ่ง อินทิรา พัวสกุล และคณะ (2528 : 22) ได้ทำการสำรวจภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่บิดามารดา มีสถานภาพสมรสหย่า หม้าย หรือแยกกันอยู่ มีระดับความเครียดใกล้เคียงกัน แต่สูงกว่ากลุ่มที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

นักเรียนที่บิดามารดาหย่าร้างกันบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีบุคคลรอบข้างที่ให้ความสนใจตลอดเวลา ถึงแม้ว่า

นักเรียนอาจจะไม่ได้อยู่กับบิดามารดา นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง หรือญาติที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย นักเรียนก็ไม่มีปัญหาในการดำเนินชีวิต มีความรับผิดชอบ และวางแผนสำหรับอนาคตตนเองอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีเวลาเตรียมตัวเข้าศึกษาต่ออย่างเต็มที่ และมีความเครียดน้อย

⟨ จึงสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ⟩

2.5 นิสัยในการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนดี มีความตั้งใจในการเรียนสูง มีความรับผิดชอบ และมีความคาดหวังในตนเองสูง คิดว่าตนเองสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในคณะที่ตนเองต้องการได้มาก ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนดี มีความตั้งใจในการเรียน จัดระบบในการเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ จึงทำให้นักเรียนต้องใช้เวลาในการอ่านหนังสือและเตรียมตัวสอบมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความเครียดมากขึ้น

นักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะเป็นผู้ที่มีความขยันเอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียน มุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ เห็นคุณค่าทางการเรียน มีความรู้สึกไม่ย่อท้อต่อการเรียน มีความรับผิดชอบสูง และรู้จักวางแผนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ มอริส (Morris. 1961 : 23) และคอยโว (Koivo. 1983 : 252 - 254) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนได้ผลสอดคล้องกันคือ นักเรียนที่มีนิสัยการเรียนดี จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนสม่ำเสมอ มีความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียน มีการวางแผนและจัดระบบการเรียนและพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่มและขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเองและมีความภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง และนักเรียนส่วนใหญ่ได้มีการเตรียมวางแผนการเรียนและการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้นักเรียนคลายความกดดันและความเครียด

นักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนไม่ดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในไม่ถ้อยสนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ไม่อ่านหนังสือหรือวางแผนในการเรียนล่วงหน้า ดังนั้น เมื่อใกล้สอบ นักเรียนจะต้องอ่านหนังสือและเตรียมตัวสอบมากขึ้น ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาพักผ่อน อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ หงุดหงิดง่าย และเกิดความเครียด ดังที่ นิลนารา จินาพร (2540 : 84) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลักษณะนิสัยในการเรียนของนักเรียน มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน

นักเรียนที่มีนิสัยในการเรียนไม่ดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่ค่อยสนใจการเรียน มีความคาดหวังในการสอบต่ำ ไม่กลัวความผิดหวัง ไม่ได้รับความกดดันจากคนรอบข้าง ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเตรียมตัวสอบเป็นอย่างดี และไม่เครียดกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ

จึงสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

✓ 2.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนเป็นคนที่มีความเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ช่วยเหลือผู้ปกครองเสมอๆ เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนปรึกษาผู้ปกครอง และผู้ปกครองให้ความสนใจ เอาใจใส่ สนับสนุน ให้ความรัก ชักถามแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและการสอบ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน ให้เงินในการใช้จ่าย ให้นเวล่านักเรียนในการทำกิจกรรม และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนและเป็นแรงผลักดันให้ตั้งใจเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการศึกษาต่อ ดังที่เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964 : 661) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวคือ บิดามารดาที่ยอมรับเด็ก การให้ความรักความอบอุ่น สร้างความอบอุ่นขึ้นในบ้านและเห็นความสำคัญของเด็ก ส่งผลให้เด็กเป็นคนที่ให้ความร่วมมือเป็นมิตร มีอารมณ์ที่มั่นคง ำรง มีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกัญญา แยมยิ้ม (2541 : 70) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวแปรพยากรณ์ความตั้งใจเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่มากเกินไป เด็กไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น หรือผู้ปกครองมีความคาดหวังในตัวเด็กสูง ให้เด็กอยู่ในระเบียบวินัย และมีความเคร่งครัดในการเรียนมากเกินไป ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร ดังที่ อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้าน

มีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกัน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นหรือวิตกกังวลให้เด็กกับอารมณ์ของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองที่มีความเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป จะทำให้เด็กมีความเครียดและความวิตกกังวลในการเรียนและการสอบได้ง่าย

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองไม่ดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึก ว้าเหว่และสิ้นหวัง ขาดกำลังใจที่จะเรียนหนังสือ ท้อแท้และไม่ยอมต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ นักเรียนไม่ให้ความเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำของผู้ปกครอง ชอบทำตามใจตนเอง ไม่สนใจการเรียนและไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือหรือเตรียมตัวสอบ ส่งผลให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษา ดังที่สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7 - 9) ศึกษาเด็กที่เรียนไม่ดีหรือเรียนจำพบว่า เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่างคือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวล ขาดความสุข เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความวิตกกังวลและความเครียดได้ง่าย

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองไม่ดีบางคน มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ปล่อยให้เด็กเรียนตามอิสระ และนักเรียนมีความคาดหวังในการเรียนต่ำ ดังที่ กวินทร์ ธรรมนุด (2522 : 20) พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย ชอบจู้จี้ ไม่เอาใจใส่ เวลามีปัญหาเกิดขึ้นเด็กจะตัดสินใจไม่ถูก ไม่รู้ว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร ชอบทำงานที่ไม่ต้องออกแรง ชอบวิธีรวยทางลัดหรือความสะดวกสบายต่างๆ ทำให้นักเรียนไม่มีความวิตกกังวลหรือความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จึงสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี ทำให้มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง เป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นได้ด้วยดี มีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการทบทวนบทเรียน และทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วางแผนในการอ่านหนังสือและเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีความเครียดน้อยลง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David. 1971 : 68) ที่พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในระดับสูง มักจะมีแนวโน้มที่จะเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี ทำให้มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้ชอบอยู่กับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ นักเรียนก็จะสนใจการเรียนน้อยลง ดังที่ จินดนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะ สถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มนักศึกษา ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย สอดคล้องกับ ฐวิวรรณ ทุมชัย. (2536 : 90) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือกับเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดีนักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลของเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจและการเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข ซึ่งส่งผลต่อการเตรียมตัวสอบในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข ดังนั้นนักเรียนจะต้องใช้เวลามากในการเตรียมตัวสอบมากขึ้น ทำให้นักเรียนเตรียมตัวสอบไม่ทันเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย และมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบมากขึ้น

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่ดี ทำให้มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนน้อย ชอบอยู่คนเดียว ไม่ชอบทำงานร่วมกับเพื่อน ต่างคนต่างขวนขวายหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เทคนิคในการตอบข้อสอบ อีกทั้งยังต้องมีการวางแผนในการอ่านหนังสือ ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่ทำกับเพื่อนลดลง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ไม่มีการทำงานเป็นกลุ่ม ค้นคว้าร่วมกัน ไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาไม่ถูกต้อง ถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ดีและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา ทำให้นักเรียนชอบที่จะอยู่คนเดียวมากกว่าอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่ดี ทำให้มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนน้อย ทำให้นักเรียนมีเวลาในการเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และมีเวลาในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อมากขึ้น นักเรียนมีความหวังและมีความมั่นใจในตนเองสูงในการสอบเข้าศึกษาต่อ ช่วยผ่อนคลายและลดความตึงเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จึงสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูดี ทำให้นักเรียนเกิดความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นการปฏิบัติตนของครูและนักเรียนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดสัมพันธที่ดีต่อกัน เช่น นักเรียนให้ความเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ปฏิบัติตามคำแนะนำของครู ส่วนครูก็ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก เป็นที่ปรึกษาที่ดีทั้งทางด้านวิชาการและด้านส่วนตัว สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อยู่ มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีความยุติธรรม ให้กำลังใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีกับศิษย์ ครูผู้สอนมีบทบาทในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พรณี ชูชัย (2532 : 361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับ นักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียนและส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย จึงทำให้ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูดี มีความเครียดในการเรียนและการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างครูไม่ดี ทำให้นักเรียนเกิดความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดความเคารพและไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ไม่มีความศรัทธา ไม่มีความเชื่อมั่น และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้และหมดหวัง มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนและการเตรียมตัวสอบ ดังที่ วณี เทศน์ธรรม (2541 :88) ได้ศึกษาความเครียดของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์น้อยมีความเครียดสูงกว่านักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์น้อย ในทางตรงกันข้าม ถ้าสัมพันธภาพระหว่างระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดีขึ้น จะเป็นตัวทำลายศักยภาพของเด็กให้ลดลง และประกอบกับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีการเปลี่ยนรูปแบบบ่อยครั้ง ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงจำเป็นอย่างที่จะต้องขอคำปรึกษาจากครู ทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดี ไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อมั่นกับครู ก็ไม่สามารถจะปรึกษากับครูได้ จึงทำให้นักเรียนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อมาก

จึงสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดมี 3 ปัจจัยได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อายุ และแผนการเรียนวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ตามลำดับ ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ได้ร้อยละ 13.10

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร เป็นอันดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก เป็นนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนดี กล่าวคือ รู้จักวางแผนเตรียมการณืไว้ล่วงหน้า จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอะไร นักเรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลให้นักเรียนต้องตั้งใจเรียน หมั่นฝึกทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ และกวาดวิชามากขึ้น เพื่อให้ตัวเองสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในคณะที่ต้องการ และสถาบันที่มีชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ภัทราพรรณ สุขประชา. (2540 : 3) กล่าวว่า การเรียนที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ ก็จะก่อให้เกิดความพยายามและไม่ย่อท้อ พร้อมที่จะเผชิญกับอุปสรรค รวมทั้งสามารถควบคุมการกระทำหรือ พฤติกรรมต่างๆ ที่จะทำเพื่อให้เกิดความสำเร็จได้ ดังที่ สุชาดา สุธรรมารักษ์. (2531 : 186-187) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่นหรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความขยันมากขึ้น สนใจเรียนเพิ่มขึ้น มีการวางแผนและเตรียมตัวสอบเป็นอย่างดี นักเรียนจึงมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย สอดคล้องกับ กษมา อุปลา. (2542 : 120-124) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระบบใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระดับความเครียดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพศชายและเพศหญิงมีระดับค่าเฉลี่ยของความเครียดไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3.2 อายุ ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ในขณะเดียวกันสังคมมีความซับซ้อนซับซ้อนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้นักเรียนต้องเผชิญปัญหาต่างๆ ต้องรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น เป็นต้นด้านการเรียน นักเรียนต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา มีการเรียนกวดวิชาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อเตรียมตัวสอบ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความเครียด ดังที่ เกษม วัฒนชัย (2539 : 67 - 69) กล่าวว่า สถานการณ์ที่มักก่อให้เกิดนักเรียนประสบกับความเครียดสูงกว่าธรรมดา คือ การสอบ เพราะอารมณ์เครียดมีผลต่อการเรียนรู้และมีผลกระทบต่อสุขภาพและระบบประสาท ซึ่งความเครียดเกิดเนื่องจากนักเรียนหมกมุ่นในการสอบมากเกินไป แต่เนื่องจากนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง พัฒนาการของร่างกายและสมองเป็นไปอย่างรวดเร็ว นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถคิดได้อย่างมีระบบ และคิดแบบนามธรรมได้ ดังนั้นนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถด้านสติปัญญา ความมีเหตุผล วุฒิภาวะ และประสบการณ์ มาคิดวิเคราะห์ เพื่อให้สามารถปรับตัวหรือแก้ปัญหา หรือความเครียดต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แมสแลช. (Maslach. 1986 : 60) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความเครียดและความวิตกกังวลมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก นั่นเป็นเพราะอายุที่มากขึ้นได้สะสมประสบการณ์ของการเรียน การทำกิจกรรม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีวุฒิภาวะ สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีกว่าคนที่อายุน้อย จึงทำให้นักเรียนมีความเครียดในการเตรียมตัวสอบน้อยลง

ดังนั้น อายุส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3.3 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มีความเครียดในการเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์เป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบสูงมากสนใจการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสมทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เช่น การทบทวนบทเรียน การอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน การทำการบ้าน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมและการกวดวิชา เพื่อให้สามารถสอบแข่งขันกับคนอื่นได้ ดังที่ ชนาธิช เสือวรรณศรีและคณะ. (2543 : 3) ได้ทำการสำรวจข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ของนักเรียนปีการศึกษา 2543 พบว่า การสอบเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ทำให้ผู้เรียนรู้คะแนนของตนเองก่อนเลือกอันดับ และผู้เรียนตั้งใจเรียน

มากขึ้น และยังพบว่า การกวดวิชาเพื่อเพิ่มพูนความรู้จากในโรงเรียน ช่วยลดความเครียดในการสอบแข่งขันให้น้อยลง นอกจากนี้ ครูและผู้ปกครองยังเป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี และเข้าใจนักเรียน ทำให้ความกดดันในการสอบลดลง

ดังนั้น แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบและเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายแนะแนว เตรียมการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ เทคนิคในการอ่านหนังสือ การให้คำแนะนำหรือแนะแนวเกี่ยวกับการเลือกคณะ สาขาวิชาที่นักเรียนสนใจ ให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง อาจมีโครงการต่างๆ สำหรับเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถเตรียมการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และมีเป้าหมาย เป็นการช่วยลดความวิตกกังวล และความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อด้วย และทางโรงเรียนควรจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มี 3 ปัจจัย ดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อายุ และแผนการเรียน

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นอันดับแรก ดังนั้น โรงเรียนควรจัดบริการแนวทางศึกษาต่อ โดยการให้ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ แนะนำวิธีการเรียน แนวปฏิบัติในการเตรียมตัวสอบ วิธีเลือกคณะ ตลอดจนแนะแนวสถาบันที่เหมาะสมให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักความถนัดของตนเอง และสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และช่วยลดความวิตกกังวลและความเครียดสำหรับนักเรียนที่จะเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้กับนักเรียนได้มากขึ้น

1.2 อายุ ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นอันดับที่สอง ดังนั้น นักเรียนในวัยนี้ยังต้องการความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่จากพ่อแม่และครู และต้องการให้เป็นที่ยอมรับในการวางแผนการเรียนและแนวทางในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์แนะแนว ควรให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด มีความเป็นกันเองกับนักเรียน จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

และให้ข้อมูลในการสอบระดับอุดมศึกษาที่ถูกต้อง เพื่อนักเรียนจะได้เลือกโปรแกรมการศึกษาต่อให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ผู้ปกครองควรให้ความสนใจในสภาพการเรียนการสอนและตัวนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่นักเรียนต้องการ ต้องเข้าใจ เห็นใจ และใส่ใจ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้ ควรพานักเรียนไปเที่ยวหรือทัศนศึกษาเพื่อผ่อนคลายความเครียดและความกดดันต่างๆ ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.3 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ส่งผลทางลบต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ เป็นอันดับสาม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาที่ยาก มีจำนวนมาก มีกิจกรรมมาก ทำให้ครูผู้สอนต้องสอนอย่างรวดเร็วเนื่องจากมีเวลาจำกัด เพื่อให้ทันต่อการสอบในแต่ละครั้ง ส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ในโรงเรียนพระหฤทัยคอนวนต์ ต้องไปเรียนกวดวิชาเพิ่มเติมหลักจากเลิกเรียนทุกวัน และในวันเสาร์-อาทิตย์ ดังนั้น ทางโรงเรียนควรลดกิจกรรมภายในโรงเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจัดสรรเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เช่น ค่านิยมในด้านการเรียนพิเศษ ขนาดของโรงเรียน ลักษณะมุงอนาคต และครูที่สอนรายวิชาต่างกัน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในต่างจังหวัด เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.3 ควรเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีอื่นร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับการใช้แบบสอบถาม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ สุระดุงกะ. (2537 , มกราคม-มิถุนายน) ความเครียด-คลายเครียด.วารจิตวิทยาคลินิก. ฉบับที่ 25 : 7-15.
- กฤษณนันท์ เครือวรรณ. (2541).ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนเอกชนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตเวชศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กษมา อุปลา. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- กุหลาบ รัตนสังธรรม และคนอื่น ๆ. (2541). สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและอุดมศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- กิ่งกมล ถาวรจักร์. (2525). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการสอบจัดระดับชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษภูมิหลังของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาษาอังกฤษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว 2 . กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- กวินทร์ ธรรมนุด. (2522). การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางความคิด โดยยึดตนเองเป็นศูนย์ กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เกษม วัฒนชัย. (2539 , กรกฎาคม-ธันวาคม). การปฏิรูปการศึกษาไทย. วารสารวิชาการ 3 (3) : 20-25 , 67-69
- ชนิษฐา อาริณญ์. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพฯ. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2543). การศึกษาการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษาระหว่างวิธีการให้โควตาและการสอบคัดเลือก. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- . (2542ก). รายงานผลการวิจัย ผลการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา.กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- คณะกรรมการการการอุดมศึกษา. สำนักงาน. (2546 , กรกฎาคม). สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. อนุสารอุดมศึกษา. 9(30) : 3-5

- จรรยา สวรรณทัต. (2530,มิถุนายน). ครอบครัวสัมพันธ์. *คุรุปริทัศน์* 10(12) : 52-57
- จรินทร์ บุญชุ่ม. (2527, เมษายน-พฤษภาคม). ปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. *วารสารแนะแนว*. 18(92) 7-12.
- จุมพล หนิมพานิช. (2518 : บทคัดย่อ). *แผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมศ.5 .* วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ชนิกา สลิปอนันต์. (2521). *รายงานการวิจัยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปีที่ 1.* กรุงเทพฯ :สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพูนุช บุญสิทธิ์.(2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนทรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).*กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัดสำเนา.
- ชีรวรรณ นิลเนตร. (2526). *สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- ชูทิพย์ ปานปรีชา.(2529). *จิตวิทยาทั่วไป.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ทบวงมหาวิทยาลัย. (2540). *การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)* กุุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- นราทร ศรีประสิทธิ์. (2529). *ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น.* วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุข). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). *นักบริหาร ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ก้าวสู่ผู้บริหาร.* กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- นพรัตน์ แก่นนาคำ. (2524). *อาหารความเครียดและระดับซีรัมโคเลสเตอรอลของนักเรียนไทย.* วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นลินี ธรรมอำนายสุข. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- นิลวรรณ ตีรอังกุล. (2535). *สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัดสำเนา.*
- นิตดา พงศ์พานาญเวช. (2535). *ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) . กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นลินาราช จินาพร. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 . วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การแนะแนวและให้คำปรึกษา).ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- นุชรรัช เพชรดี. (2541). *สภาวะความเครียดและวิธีลดความเครียดในการเตรียมตัวสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.*
- บุบผา การีเวท. (2527). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บุญธรรม ศรีสะอาด. (2524). *รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บุญศรี จีงธนาเจริญเลิศ. (2530). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวต่อเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- ประกอบ คุปรัตน์. (2542). *“ การสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบใหม่ 2542 ,” เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการสู่เส้นทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยครั้งที่ 3 เรื่องการคัดเลือกนักศึกษาระบบใหม่ : GPAX , PR สำคัญอย่างไร. วันที่ 10 มิถุนายน 2542 ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ.*
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ประดิษฐ์ อนุพันธ์. (2527). *วิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : วิคตอรี เพาเวอร์พอยท์.*
- ปิติพงศ์ ประเสริฐผล. (2535). *การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคาดหวังในชีวิตกับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปทุมคงคา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- ปิยะวรรณเลิศพานิช. (2542). การศึกษาความเครียด สาเหตุของความเครียด และวิธีเผชิญความเครียดทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง รุ่นที่ 4 . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณ ชูชัย เชนจิต. (2533). ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ในจิตวิทยาขั้นพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรุณการพิมพ์.
- พรทิพย์ ถาวรจักร์.(2525). องค์ประกอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ จ.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิไล ทองอุไร. (2529). สัมพันธภาพระหว่างบุคลากรการพยาบาลจิตเวช.กรุงเทพฯ :ศูนย์ส่งเสริม. บัญบติลก. (2543,17 เมษายน). "ประชาชนยังเครียดกับภาวะเศรษฐกิจ" กรุงเทพธุรกิจ. หน้า 5.
- พิทักษ์ มนฤดี เพ็ญสุริยา. (2545). การศึกษาความเครียด สาเหตุ และวิธีการจัดการกับความเครียด ในการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 . สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไมยรา กัดสระ. (2545).การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเลือกสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับความนิยมมากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ละเมียด ลิมาอักษร. (2519,กุมภาพันธ์). "สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลทางการศึกษา".ประชาศึกษา.27 4(2) : 23-28.
- วณิ เทศน์ธรรม. (2541). ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีวิบูลย์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา พัทธกะสาตี. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ จ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา วสุวานิช.(2524). ครอบครัวกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. ในเอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 6-10 หน้า 27-34. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2536). *ธรรมชาติบำบัด*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.
- วิจิตร อาวะกุล. (2526). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- วินัย ธงชัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศนิ จันทรทองดี. (2538). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการตระหนักรู้ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ศตีกานต์ เพียรธัญญกรณ์. (2539). *การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด.(การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2525,กุมภาพันธ์). "ความเครียดของนักบริหาร : ปัญหาและทางออก." *วารสารสังคมศาสตร์*. 5(2) หน้า 74-76.
- ศิริรัตน์ อัจฉามนัสสิริ.(2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. จัดสำเนา.
- สมเกียรติ ศรีสกุล. (2539). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์
- สมทรง สุวรรณเลิศ. (2514,ธันวาคม).ปัญหาการเรียนในวัยเด็ก. *วารสารจิตวิทยาคลินิกเด็ก*. 3(25) :1-4
- สมบัติ วัจนะสาริกากุล. (2524). *สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย จักรพันธ์., ม.ล. และคณะ (2538). *การพัฒนาแบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง สำหรับประชากรไทยด้วยคอมพิวเตอร์*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2534, พฤษภาคม). การตรวจรักษาอาการเครียด. *วารสารหมอชาวบ้าน*. 13 (145):34-41.
- สุชาดา จันทน์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ ; ไทยวัฒนาพานิช.
- สุขภาพจิต. กรม.(2540). *คู่มือคลายเครียด*. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สยามเอ็มแอนด์ บี พับลิชชีจำกัด.

- กรม. (2541). *คู่มือคลายเครียด*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สยามเอ็มแอนด์ บี พับลิชชีจำกัด
- กรม. (2543) *คู่มือคลายเครียด*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สยามเอ็มแอนด์ บี พับลิชชีจำกัด.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2526). *รูปแบบการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา*. เอกสารการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 10-15 . นนทบุรี : สาขาศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุปรียา หิรัญโด. (2524). *การวางแผนพัฒนาโรงเรียน*. เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพิชญา ธีรกุล และคนอื่นๆ .(2524). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทยาการ..
- สุดา จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สิริฤทัย. (2537,14 เมษายน). “สุขภาพจิตในชีวิตประจำวัน ” *ประชากรศึกษา*. หน้า 10-15
- อดิเทพ ศรีสุอาร์กซ์. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อรพินทร์ ชูชม และคณะ. (2542). *การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภา ถนัดช่าง. (2511). *การศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีผลต่อการเรียนไม่สำเร็จของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร โอตระกูล และคณะ. (2526, ตุลาคม-ธันวาคม). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของเด็กนักเรียน”. *สมาคมจิตแพทย์*. 28 (4) ; 195-205.
- Astin,A.W (1994, August). “Person and Environmental Factors Associated with Collage Dropout among High Apttitude”, *Journal f Education Psychology*. 55(4):219-227.
- David, Arthur Decost. (1971, May) “Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interprsonal”, Relationships Personal Adjustment and Achievement for Collage Freshment , *Dissertation Abstracts International*. 3(11) : 110-120
- Desena, Pauk A. (1964 , October).”The Role of Consistency in idetifying Characteristics of Three Level of Achievement”, *The Person and Guidance Journal*. 43(10) :145-149.
- Farmer, Richard E , Lym Hunt Monahan amd Reinhold W. Heckeler.(1984). *Stress Management for Human Sevices*. Beverly Hills : Stage Publications Inc.
- Gouldner, Alvin W. and Helen P. Goulder.(1963) *moder Sociology*. New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Garison , Karl C, Albert J. Kington and Arthurs. McDonald. (19966). *Education Psycholigy*. Bombay : Valkils.
- Gronlund,W.E. (1959). *Sociometry in the Classroom*. New York. Harper.

- Heins M. and others. (1984, Spring). "Perceived Stress in medical law and graduate Students", *Journal of Medical Education*. 59(1): 169-179
- Hullock, Elizabeth B. (1959). *Developmental Psychology*. New York : McGraw-Hill.
- Hetherington, Mavis E. and Kathleen A. Camara. (1984). *Families in transition : The Process of Dissolution and Reconstitution.*, In *Review of Child Development Research Research The Family* : Edited by Ross D. Parke Chicago : University of Chicago Press.
- Jones, R.W. (1993, May). "Gender-Specific Differences in the Perceived Antecedents of Academic Stress". *Psychological Reports*. 72 (5) : 739-743.
- Lawrence , Frances.(1976,). "Student Perception of the classroom Learning Environment in Biology, Chemistry and Physics", *Journal of Research in Science Teaching*. 13(25) : 315-223.
- Lewin , K.R; Lewin , Lippert and Lewin, White . (1939, September). "Pattern of Aggressive Behavior in Experimentally Created. Social Climate", *Journal of Psychology*. 10 (18) : 271-299
- Luckman. Joan. And Karen C. Sorenson. (1974). *Medical-Surgical Nursing : A Psychological Approach*. Philadelphia : W.B. Saunders.
- Niemi S.M. and Others. (1997, February). "Neck and Shoulder Symptoms of High School Students and Associated Psychosocial Factors", *Journal of Adolescent Health*. 20(5) : 238-242.
- Powell Trevor J and Enright J. Simon. (1990). *Anxiety and Stress Management*. London : Routledge.
- McClelland, David C. (1961, June). *The Achieving Society*. New York : Van Nostrand Company, Inc.
- Miller, Benjamin F. Clair B. Keane. (1972). *Encyclopedia and Dictionary of Medicine and Nursing* . Philadelphia: W.B . Saunders.
- Morrow, W: R and R.C. Willson. (1961). "Family Relations of Bright High Achieving and Gender Achieving High School Boy", *Child Development*. 32(20): 508-514.
- Mul Holland, Debra. Jupzon.(1990, July). "Resilient and Vulnerable Children of 1990 Divorce", *Dissertation Abstract International*. 51 (1) : 439-B
- Newman. L. Judith , Roberts R. Laura and R. Syure Christine. (1993, July). "Concepts of Family among Child and Adolescents : Effects of Cognitive Level , Gender and Family Structure", *Journal of Developmental Psychology*. 29 (6) : 951-962.

- Pansky, Jonathan Hugh.(1990,December). "Gender Role and Adjustment in Children of Divorce", *Dissertation Abstracts International*. 51 (6) : 3146-B
- Ringness, Thomas A. (1968). *Metal Health in the School*. New York: Randin House.
- Roger, Carl. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, Ohio : Charles E. Merrill.
- Schnell, Mary Mullany. (1991,June). "The Effects of Divorce on the Adjustment of Mildly Mentally Handicapped Children", *Diddertation Abstracts International*. 51 (12B) : 6118.
- Wolf, Harold G. (1966). *Illustrated Medical and Health Encyclopedia , In Stress and Discase edited by Namis Fishbein ; New York : H.S. Stiltman Co.*
- Zitzow, Darngl. (1992,September). "Student Stress : School Adjustment Rating by Self – Report", *School Counselor*. 40 (1) : 20-23

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ
แบบสอบถาม

ที่ ศธ 0519.12/45/14

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 เมษายน 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนเมษายน 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-02-6719041-4 มือถือ 01-3639667

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ สธ 0519.12/5746

วันที่ 14 - มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการเตรียม
ตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์
พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด
ในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถาม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 9 แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก ของนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด คำตอบที่นักเรียนตอบจะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียนและคำตอบทั้งหมดจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ แต่จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด จึงขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด และตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ
นิสิตปริญญาโท จิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ครบถ้วน

1. อายุ.....ปี
2. แผนการเรียน
 - ☐ วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์
 - ☐ คณิตศาสตร์กับภาษาอังกฤษ
 - ☐ ศิลป์ภาษา (ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น)
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย).....
4. บิดามารดาของนักเรียนมีรายได้..... บาท / เดือน
5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
 - ☐ บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
 - ☐ บิดามารดาแยกกันอยู่
 - ☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

ตัวอย่าง แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น
5 ระดับ ได้แก่

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
0	นักเรียนสนใจการเรียนทุกวิชา	✓				
00	นักเรียนเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ			✓		

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	เวลาเรียนนักเรียนตั้งใจฟังครูสอน					
2	นักเรียนลอกการบ้านเพื่อนบ่อย ๆ					
3	นักเรียนแบ่งเวลาในการอ่านหนังสือ					
4	นักเรียนแบ่งเวลาในการทบทวนบทเรียน					
5	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนใช้เวลาคุยกับเพื่อนมากเกินไป					
6	เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ดูทีวี หรืออ่านการ์ตูน					
7.	นักเรียนทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง					
8	นักเรียนทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อยและส่งทันเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
9	นักเรียนแสวงหาความรู้ให้กับตนเองตลอดเวลา					
10	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	นักเรียนคิดว่าในอนาคตจะมีอาชีพ การทำงานที่มั่นคงและมีรายได้ดี					
2	นักเรียนเตรียมตัวสอบในวิชาที่ไม่ถนัด เป็นพิเศษเพื่อให้สอบผ่าน					
3	นักเรียนชอบทำงานที่ยากเพราะ เป็น สิ่งที่ท้าทายความสามารถ					
4	นักเรียนต้องการเรียนในสาขาที่สนใจ มากกว่าสาขาที่เป็นที่นิยม					
5	นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่คิดว่าตนเอง สามารถทำได้					
6	เมื่อผลการเรียนไม่ดี นักเรียนพยายาม ตั้งใจเรียนและทำการบ้านมากขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
7	เมื่อผลการเรียนไม่ดี นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนและไม่ทำการบ้าน					
8	เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด นักเรียนไม่ยอมรับคำตำหนิของคนรอบข้าง					
9	นักเรียนกลัวความล้มเหลว					
10	แม้ว่าเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน แต่เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนคงช่วยทำงานบ้านได้เป็นอย่างดี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง นักเรียนไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน					
2	นักเรียนไม่ใส่ใจกับคำแนะนำของผู้ปกครอง					
3	นักเรียนไม่สนใจช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
4	นักเรียนไม่พอใจผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองตักเตือน					
5	เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนไม่ต้องการพบหน้าผู้ปกครอง					
6	เมื่อนักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ นักเรียนปรึกษากับผู้ปกครอง					
7	นักเรียนเอาใจใส่ดูแลผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองไม่สบาย					
8	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน					
9	นักเรียนไม่กล้าขอคำแนะนำจากผู้ปกครอง					
10	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา					
11	ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือแก่นักเรียน					
12	ผู้ปกครองให้กำลังใจนักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนไม่ดี					
13	ผู้ปกครองกล่าวชมเชย เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี					
14	ผู้ปกครองให้คำปรึกษากับนักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนมีปัญหา					
15	ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับนักเรียน					
16	ผู้ปกครองดูว่านักเรียนเสมอโดยไม่มีเหตุผล					
17	ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการคบเพื่อนกับนักเรียนเสมอ					
18	ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเรียนพิเศษ โดยคาดหวังว่านักเรียนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น
5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนอ่านหนังสือ					
2	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนทบทวน บทเรียน					
3	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบในการเรียน					
4	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนสอบได้ เกรดเฉลี่ยสูง ๆ					
5	ผู้ปกครองไม่คาดหวังในตัวนักเรียน สำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย					
6	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนสอบเข้า มหาวิทยาลัยให้ได้					
7	นักเรียนต้องเลือกสอบในคณะหรือ มหาวิทยาลัยที่ผู้ปกครองอยากให้เรียน					
8	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนต่อ ให้สูงที่สุด					
9	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีอาชีพ การงานที่มั่นคงในอนาคต					
10	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนประสบผล สำเร็จในด้านการเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น
5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	สถานที่เรียน โรงเรียนค่อนข้างคับแคบ ทำให้มีสถานที่พักผ่อนไม่เพียงพอ					
2	บริเวณโรงเรียนสะอาดและเป็นระเบียบ					
3	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
4	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี					
5	ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
6	ห้องเรียนมีสภาพสกปรก / รกรุงรัง					
7	ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากภายนอก					
8	ห้องน้ำสกปรกและมีกลิ่นเหม็น					
9	อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
10	ห้องเรียนสะอาดและเป็นระเบียบ					
11	สื่อและอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การสอนที่ครูใช้มีสภาพการใช้งานที่ดี					
12	อุปกรณ์การเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้ ไม่ชำรุด สามารถใช้งานได้ดี					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
13	เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
14	ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์มีอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย					
15	อุปกรณ์การเรียนวิทยาศาสตร์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
16	ห้องปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศมีความทันสมัยและมีสภาพการใช้งานได้ดี					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	นักเรียนชอบพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน					
2	นักเรียนไม่มีปัญหาทะเลาะกับเพื่อน					
3	นักเรียนกับเพื่อนมักเอื้อเฟื้อต่อกัน เช่น การให้ยืมหนังสือ แบ่งขนมให้กัน เป็นต้น					
4	นักเรียนไม่ใส่ใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่สบาย					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	นักเรียนไม่มาโรงเรียน เพื่อนมักถามถึงด้วยความห่วงใย					
6	เมื่อเพื่อนไม่สบายนักเรียนจะเข้าไปถามอาการและช่วยเหลืองานของเพื่อนเท่าที่ทำได้					
7	นักเรียนและเพื่อนช่วยกันอธิบายการบ้านเมื่อมีเพื่อนในกลุ่มไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้					
8	เพื่อนชวนนักเรียนทบทวนบทเรียนก่อนสอบ					
9	นักเรียนจัดกลุ่มติวหนังสือเตรียมตัวสอบกับเพื่อน ๆ เพื่อเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
10	นักเรียนชอบอยู่คนเดียวมากกว่าอยู่กับเพื่อน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> ครูไม่สนใจปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน					
2	ครูไม่สนใจปัญหาส่วนตัวของนักเรียน					
3	ครูให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแล นักเรียนสม่ำเสมอ					
4	ครูให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
5	ครูให้คำแนะนำด้านการเรียนกับนักเรียน เมื่อนักเรียนประสบปัญหาการเรียน					
6	ครูให้การแนะแนวและให้ข่าวสารเกี่ยวกับการ เตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
7	ครูให้คำปรึกษา ในการเตรียมตัวสอบ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
8	ครูไม่มีเวลาให้กับนักเรียนได้ปรึกษาปัญหา					
9	ครูให้ความสนใจเฉพาะนักเรียนเก่ง					
10	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> นักเรียนไม่สนใจสิ่งที่ครูสอน					
11	นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟัง คำสั่งสอนของครู					
12	นักเรียนไม่กล้าขอคำแนะนำจากครู					
13	นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของครู					
14	เมื่อนักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ นักเรียน ปรึกษากับครู					
15	นักเรียนไม่สามารถปรึกษาปัญหากับครู					
16	นักเรียนไม่สนใจคำแนะนำของครู					
17	นักเรียนปรึกษาครูเพื่อขอคำแนะนำหรือ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมตัว สอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
18	เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหา ในชั้นเรียน นักเรียนกล้าถามครูเสมอ					

ตอนที่ 9**คำชี้แจง**

แบบสอบถามความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น
5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อยที่ สุด
1	<u>ในช่วงเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา ท่านมีอาการเหล่านี้ระดับใด</u> ก. ด้านร่างกาย รู้สึกปวดศีรษะ ในช่วงเตรียมตัวสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
2	นักเรียนเกิดอาการ ปวดท้อง ท้องเสีย เมื่อนึกถึงการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา					
3	รู้สึกหายใจลึกและแรงเพราะเครียดใน การเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา					
4	รู้สึกวิงเวียนศีรษะและมึนงงเมื่อใกล้ถึง วันสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
5	รู้สึกกระฉับกระเฉงเมื่อใกล้ถึงวันสอบ					
6	ข. ด้านจิตใจ รู้สึกวิตกกังวลใจเกี่ยวกับการสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
7	รู้สึกกลัวว่า สอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ได้					
8	รู้สึกสับสนในช่วงเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
9	เมื่ออ่านหนังสือเตรียมตัวสอบนักเรียนรู้สึกว่ามันง่าย					
10	รู้สึกหงุดหงิดเมื่อคิดถึงการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
11	นักเรียนคิดมากเกี่ยวกับการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา					
12	รู้สึกว่ามีความกระตือรือร้นเมื่อใกล้ถึงวันสอบ					
13	ค. ด้านพฤติกรรม เมื่อใกล้สอบนักเรียนทะเลาะกับคนรอบข้างบ่อย ๆ					
14	การเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทำให้นักเรียนมีความเครียดมากขึ้น					
15	การเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ทำให้นักเรียนรู้สึกเครียด					
16	เมื่อเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ นักเรียนรู้สึกเศร้าใจ เพราะกลัวพ่อแม่ผิดหวัง					
17	รู้สึกอึดอัดและกลุ้มใจ เพราะกลัวว่าจะเตรียมตัวสอบไม่ทัน					
18	รู้สึกอ่อนเพลียและเหนื่อยเมื่อใกล้ถึงวันสอบ					
19	นอนไม่หลับเพราะกังวลในการเตรียมตัวสอบ					
20	รู้สึกว่ามีความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือมากขึ้น เมื่อใกล้ถึงวันสอบ					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของนิสิตในการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.567
2	3.735
3	2.145
4	2.145
5	2.425
6	2.761
7	2.633
8	2.633
9	2.987
10	3.938

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7977

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.310
2	2.592
3	2.247
4	4.478
5	2.500
6	4.176
7	2.758
8	2.145
9	2.284
10	2.373

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8509

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของความสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.366	16	2.772
2	3.473	17	2.197
3	4.413	18	2.151
4	2.148		
5	2.646		
6	6.650		
7	3.889		
8	2.274		
9	2.606		
10	2.145		
11	2.150		
12	2.442		
13	3.930		
14	3.845		
15	3.113		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8073

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของความคาดหวังของผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.145
2	2.145
3	2.232
4	2.158
5	2.197
6	2.168
7	2.177
8	2.662
9	2.432
10	2.646

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7409

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของลักษณะทางกายภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.163	16	3.027
2	3.800		
3	2.417		
4	2.145		
5	2.476		
6	2.795		
7	3.742		
8	3.138		
9	2.795		
10	2.236		
11	2.292		
12	2.146		
13	2.343		
14	2.147		
15	2.686		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8186

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.145
2	2.160
3	2.228
4	2.193
5	2.750
6	2.302
7	2.177
8	2.856
9	2.145
10	2.779

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7274

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.553	16	2.570
2	2.160	17	4.793
3	3.292	18	2.181
4	2.956		
5	3.500		
6	2.800		
7	2.191		
8	2.162		
9	2.146		
10	2.190		
11	2.153		
12	2.601		
13	3.113		
14	2.286		
15	2.975		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8179

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของความเครียดในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ
ในระดับอุดมศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.225	16	2.155
2	3.040	17	2.522
3	2.600	18	2.245
4	2.385	19	2.424
5	2.244	20	2.223
6	2.376		
7	2.160		
8	3.128		
9	2.323		
10	2.195		
11	2.188		
12	2.148		
13	2.971		
14	2.153		
15	2.469		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8127

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวราภรณ์ มุละชีวะ
วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	98 หมู่ 2 บ้านซ่งแย้ ต. คำเตย อ. ไทยเจริญ จ. ยโสธร 35120 โทรศัพท์ 01- 3639667
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ 94 ถ.สุนทรโกษา เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 02-6719041-4 Fax . 02-6719045
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอาเวมารีอา จ. อุบลราชธานี
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนารีนุกูล จ. อุบลราชธานี
พ.ศ. 2538	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอก ภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ